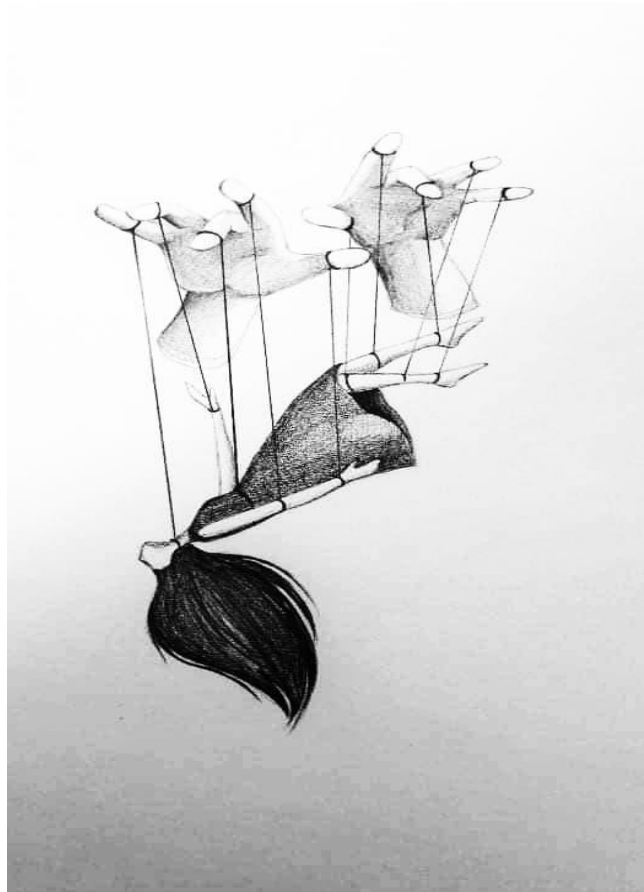

**Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο
Σχολή Επιστημών Υγείας
Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
Η ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ Η ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΒΟΗΘΕΙΑΣ**

**Σκίτσο εξωφύλλου : behance.net
Πηγή : Pinterest**

**Διαμαντοπούλου Αντζελα Ματίνα
Πετσίτη Κυριακή
Σέργη Αργυρώ - Άννα
Υπεύθυνη καθηγήτρια : Κούτρα Κλειώ**

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2021

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία πραγματοποιήθηκε στο Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο, συγκεκριμένα στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, κατά το έτος 2020-2021. Η ολοκλήρωση και η περάτωση αυτής της πτυχιακής δε θα ήταν δυνατή, χωρίς την πολύτιμη βοήθεια της καθηγήτριάς μας (Επικ. Καθηγήτρια) Δρ. Κούτρα Κλειούς, όπου την ευχαριστούμε βαθύτατα για τη βοήθεια και την καθοδήγηση, που μας προσέφερε, καθ' όλη τη διάρκεια της προσπάθειας μας. Επίσης, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την Dr. Denise Saint Arnault, για την ευκαιρία που μας έδωσε, να συνδράμουμε στη σημαντική έρευνα, που πραγματοποιεί. Ευχαριστούμε πολύ, τους φίλους μας και τις οικογένειες μας, που μας στήριξαν και στάθηκαν δίπλα μας σε όλα. Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε η μία την άλλη, καθώς χωρίς να γνωριζόμαστε, καταφέραμε να συνεργαστούμε άψογα με υπομονή, επιμονή και κατανόηση η μία προς την άλλη.

Πίνακας περιεχομένων

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	2
ABSTRACT	5
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	10
1. Θεωρητική προσέγγιση του φαινομένου της Έμφυλης βίας.....	10
1.1 Ιστορική αναδρομή.....	10
1.2 Σύγχρονη κοινωνία	12
1.3 Νομοθετικό πλαίσιο για την κακοποίηση στην Ελλάδα.....	14
1.4 Νομοθετικό πλαίσιο για την κακοποίηση στην Ευρώπη.....	16
1.5 Διεθνές Δίκαιο για την κακοποίηση.....	18
1.6 Εθνικό Νομοθετικό Πλαίσιο.....	18
1.7 Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	20
2. Θεωρητικές προσεγγίσεις για την έμφυλη βία	20
2.1 Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις.....	20
2.2 Θεωρία της Κοινωνικής μάθησης	21
2.3 Φεμινιστική προσέγγιση για τη βία.....	22
2.4 Οικολογικό Μοντέλο	23
2.5 Ψυχολογικές προσεγγίσεις.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο	27
3. Ορισμός Μορφών Έμφυλης βίας	27
3.1 Ορισμός της Έμφυλης βίας.....	27
3.1.2 Σωματική βία	28
3.1.3 Ψυχολογική-Λεκτική βία.....	28
3.1.4 Οικονομική βία.....	29
3.1.5 Σεξουαλική βία	30
3.1.6 Βιασμός	31
3.1.7 Ενδοοικογενειακή βία.....	31
3.1.8 Διακίνηση - Δουλεμπορία γυναικών (Trafficking).....	32
3.1.9 Διαδικτυακή βία και οι μορφές της	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο	35
4.1 Χαρακτηριστικά Θύτη - Ψυχολογικό προφίλ δράστη.....	35

4.2 Χαρακτηριστικά/Ψυχολογικό Προφίλ θύματος	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο	38
Η Συνειδητοποίηση της κακοποίησης και η αναζήτηση βοήθειας – Τα Εμπόδια στην αναζήτηση βοήθειας	38
5.1 Εμπόδια στην αποκάλυψη της κακοποίησης από το θύμα σε άλλους και στις υπηρεσίες	38
5.2 Τραυματικός Σύνδεσμος.....	41
Το σύνδρομο της Στοκχόλμης	42
Νομικές διεξοδοι στην αναζήτηση βοήθειας.....	43
Εισαγγελική παραγγελία και μήνυση	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ^ο	46
Ο Ρόλος της Κοινωνικής Εργασίας στην αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.....	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ^ο	53
Μεθοδολογία εμπειρικής έρευνας	53
7.1 Τεχνικές Συλλογής Στοιχείων – Μέσο/Εργαλείο Έρευνας – Μεθοδολογία Ανάλυσης Στοιχείων	53
7.2 Αποτελέσματα.....	54
Δημογραφικά στοιχεία.....	54
Κανονικοποίηση της βίας - Δηλώσεις τότε και τώρα	57
Εμπόδια στην αναζήτηση βοήθειας.....	65
7.3 Συζήτηση	73
7.4. Προτάσεις.....	78
7.5 Βιβλιογραφία	81
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.....	85
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β.....	88

ABSTRACT

This research with the title "Gender-based violence against women and the obstacles to help seeking, the role of social work.", was carried out in order to study, record and describe the parameters of gender-based violence that women face in modern reality. The reasons of choosing this topic are both the absence of similar studies in recent years from our educational institution, and the sensitivity around this topic, as far as it concerns the society nowadays.

In the theoretical part, the forms of violence have been analyzed, not only its social, and legislative approaches, but also the theoretical ones. Moreover, there are being referred the characteristics of the perpetrator and respectively the victim's profile.

In the second part, follows a quantitative study conducted in our country, in which women over 18 years old participated and shared anonymously their own experiences. According to the present study, the main reasons why women seem to be silent and not seeking for help are: a) the high financial cost, which they believe will arise, b) the perception of what is happening to them is normal and at the same time they can cope with it, but also c) the fact that they cannot properly assess their emotions.

Finally, social work is being confronted with the phenomenon of gender-based violence, in order to help eliminating it, with the support and help of the individual, in order to solve his own problems and believe in himself and his powers. Afterwards, at the level of society focused on the prevention of the phenomenon, there will be an expert to help seeking, resulting in liberation from harmful and abusive situations.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο «Η έμφυλη βία κατά των γυναικών και η αναζήτηση βοήθειας. Ο ρόλος της κοινωνικής εργασίας», πραγματοποιήθηκε με σκοπό τη μελέτη, την καταγραφή και την περιγραφή των παραμέτρων της έμφυλης βίας που δέχονται οι γυναίκες στη σύγχρονη πραγματικότητα. Οι λόγοι της επιλογής του συγκεκριμένου θέματος είναι, τόσο η απουσία παρόμοιων μελετών τα τελευταία χρόνια από το εκπαιδευτικό μας ίδρυμα, όσο και η ευαισθησία γύρω από το συγκεκριμένο θέμα που απασχολεί έντονα την κοινωνία μέχρι και σήμερα. Στο θεωρητικό κομμάτι, έχουν αναλυθεί οι μορφές βίας, αλλά και οι κοινωνικές, οι νομοθετικές και οι θεωρητικές προσεγγίσεις της. Ακόμη, σκιαγραφούνται τα χαρακτηριστικά του προφίλ θύτη και θύματος αντίστοιχα.

Στο δεύτερο μέρος, ακολουθεί μία ποσοτική μελέτη που πραγματοποιήθηκε στη χώρα μας, στην οποία συμμετείχαν γυναίκες άνω των 18 ετών και μοιράστηκαν μαζί μας ανώνυμα τις δικές τους εμπειρίες. Σύμφωνα με την παρούσα μελέτη, οι κυριότεροι λόγοι για τους οποίους φαίνεται οι γυναίκες να σιωπούν και να μην αναζητούν βοήθεια, είναι το μεγάλο οικονομικό κόστος, το οποίο πιστεύουν πως θα προέκυπτε, η αντίληψη ότι αυτό που τους συμβαίνει είναι φυσιολογικό και ταυτόχρονα μπορούν να το διαχειριστούν μόνες τους, αλλά και το γεγονός ότι δεν μπορούν να αξιολογήσουν με ορθό τρόπο τα συναισθήματά τους.

Ολοκληρώνοντας, η Κοινωνική Εργασία μπορεί να βοηθήσει στην αντιμετώπιση και στον περιορισμό του φαινομένου με παρέμβαση σε πρωτογενές, δευτερογενές και τριτογενές επίπεδο. Μπορεί, επίσης, να βοηθήσει το άτομο να επιλύσει τα προβλήματα του, να πιστέψει στον εαυτό του και τις δυνάμεις του, ώστε να προχωρήσει στη διεργασία επίλυσης των προβλημάτων του. Σε επίπεδο κοινωνίας, με επίκεντρο την πρόληψη του φαινομένου έμφυλης βίας και συμβάλει ενεργά με την προτροπή των ατόμων που έχουν ανάγκη, να αναζητήσουν βοήθεια από ειδικούς για να απελευθερωθούν από επιβλαβείς και κακοποιητικές καταστάσεις.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γενικότερα, η βία κατά των γυναικών είναι ένα πρόβλημα πραγματικό, το οποίο έχει αναγνωρισθεί από τη Διεθνή Κοινότητα ως μέγιστο παγκόσμιο πρόβλημα δημόσιας υγείας με κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις (Παπαρήγα - Κωσταβάρα Κ., 2008). «*Ο όρος βία νοείται ως η φυσική βία, η βιαιοπραγία και η βιαιότητα*» (Τζαβάρας Θ., 2007). Επιπλέον, στον όρο «βία», εμπεριέχονται οι σωματικές βλάβες που έχουν ως επίπτωση τον τραυματισμό των θυμάτων με καταστρεπτικές και μακροχρόνιες συνέπειες σε αυτά.

Πιο συγκεκριμένα, ξεκινώντας τη διαδικασία ορισμού της Έμφυλης βίας, είναι η μορφή της βίας, που χαρακτηρίζεται από την απαγωγή ή τον βιασμό γυναικών και κοριτσιών μέσω της ταπείνωσης, του εκφοβισμού και του τραυματισμού αυτών και των κοινοτήτων τους. Οι γυναίκες, έπειτα από μεγάλο χρονικό διάστημα βιώνουν σωματικά και ψυχικά τραύματα, καθώς και κοινωνικοπολιτιστικό στιγματισμό. Η ενοχή, η ντροπή και η συνεχιζόμενη διαπροσωπική βία μπορεί να αποτελέσει ομαλοποιημένο μέρος της καθημερινής ζωής, παρακωλύοντας το δρόμο προς την επούλωση και την ανάκαμψη. Έρευνα σχετικά με την αυτοαποκάλυψη και την αφήγηση έδειξε, ότι η έμφυλη βία, και η αναζήτηση βοήθειας έχουν συγκλονιστικά χαμηλά ποσοστά, με εκτιμήσεις που κυμαίνονται από 4-27 % (Arnault D., 2017).

Πιο συγκεκριμένα, η έμφυλη βία είναι ένα φαινόμενο βαθιά ριζωμένο στην ανισότητα μεταξύ των φύλων και εξακολουθεί να είναι η πιο σημαντική καταστρατήγηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλες τις κοινωνίες (FRA, 2014). Η βία ως αποτέλεσμα διακρίσεων εις βάρος των γυναικών σε συνάρτηση με την άρνηση της ισότητας με τους άνδρες, νοείται ως το κύριο αίτιο εμφάνισής της (Χατζηφωτίου, Σ., 2016). Η Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών αναφέρει, ότι η βία προκαλεί την άνιση κατανομή ισχύος ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες και στις διακρίσεις εις βάρος των τελευταίων. Με αυτόν τον τρόπο, η γυναικεία υποτέλεια διαιώνίζεται, οι σχέσεις των δυο φύλων νοούνται πια ως σχέσεις υποταγής του ενός στον άλλο και αναπαράγεται μια άνιση κατανομή εξουσίας με ανισότητα σε όλους τους τομείς της κοινωνικής πραγματικότητας (Χατζηφωτίου Σ., 2016).

Πρόκειται λοιπόν, για ένα είδος της κατευθυνόμενης βίας ενάντια σε ένα άτομο εξαιτίας του βιολογικού του φύλου επηρεάζοντάς το δυσανάλογα. Η βία κατά των γυναικών σύμφωνα με στοιχεία της Πανευρωπαϊκής Έρευνας του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014), συμπεριλαμβάνει εγκλήματα κατά των γυναικών, όπως οι

σεξουαλικές επιθέσεις, οι βιασμοί και η «ενδοοικογενειακή βία», τα οποία καταπατούν την αξιοπρέπεια, την ισότητα και την πρόσβαση στην κοινωνική δικαιοσύνη.

Στοιχεία από την επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής παραθέτουν τις μορφές και παραδείγματα μορφών άσκησης έμφυλης βίας. Ορισμένες από τις μορφές είναι: α) η σωματική βία, η οποία οδηγεί σε τραυματισμούς, δυσχέρεια και προβλήματα υγείας, β) η σεξουαλική βία, η οποία περιλαμβάνει σεξουαλικές πράξεις ή απόπειρες, οι οποίες στρέφονται προς τη σεξουαλική επιθυμία χωρίς τη συγκατάθεση του ατόμου. Παραδείγματα μορφών έμφυλης βίας σε παγκόσμιο επίπεδο είναι: η Ενδοσυντροφική και Ενδοοικογενειακή βία, η Γυναικοκτονία, τα Εγκλήματα Τιμής και τα Συζυγικά εγκλήματα, η Σεξουαλική βία, ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων, η διακίνηση και το δουλεμπόριο γυναικών με την προώθησή τους στην πορνεία, με σκοπό τις οικονομικές απολαβές από τις υπηρεσίες που θα παρέχουν οι γυναίκες και τα κορίτσια.

Η προσέγγιση της κοινωνικής εργασίας είναι καθοριστική ως προς την ενδυνάμωση των οικογενειακών αξιών και προς τον ορθότερο προσδιορισμό της θέσης της γυναίκας έναντι του άνδρα (Χατζηφωτίου Σ., 2016). Ως εκ τούτου, οι κοινωνικοί λειτουργοί θεωρούνται ότι διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στην αντιμετώπιση της βίας βάσει φύλου. Επιπλέον, οι κοινωνικοί λειτουργοί από όλο τον κόσμο συμμετέχουν ενεργά σε διάφορα προγράμματα για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, τη μείωση της καταπίεσης και της εκμετάλλευσης τους και προσπαθούν να επιτύχουν την ισότητα των φύλων και την ίση κατανομή των πόρων (Anand M., 2009).

Στην παρούσα εργασία, θα μελετήσουμε το φαινόμενο της έμφυλης βίας κατά των γυναικών και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες, όταν ζητούν βοήθεια. Η βία με βάση το φύλο είναι επίσης μια από τις κύριες μορφές παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλες τις κοινωνίες και θα μελετηθεί ο αντίκτυπός της στη σωματική και ψυχική υγεία των γυναικών.

Σκοπός της έρευνας αυτής είναι η καταγραφή και περιγραφή των παραμέτρων αναζήτησης βοήθειας από τις γυναίκες που έχουν υποστεί έμφυλη βία στην Ελλάδα.

Ως επί μέρους στόχοι της παρούσας εργασίας είναι: η παρουσίαση των διαφορετικών μορφών έμφυλης βίας και η ανάδειξη των λόγων που οι γυναίκες σιωπούν και δεν αναζητούν βοήθεια, έπειτα από μια οποιαδήποτε εμπειρία έμφυλης βίας.

Ένας ακόμη στόχος αυτής της μελέτης είναι και η υπογράμμιση των συνεπειών της έμφυλης βίας στην κακοποιημένη γυναίκα, καθώς και η συμβολή του κοινωνικού λειτουργού στην ευαισθητοποίηση των γυναικών, ως προς την αναζήτηση βοήθειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1. Θεωρητική προσέγγιση του φαινομένου της Έμφυλης βίας

1.1 Ιστορική αναδρομή

Η Τάκαρη (1984), ξεκινά την ιστορική αναδρομή με τη θέση της γυναίκας να τοποθετείται στην Αρχαία Ελλάδα. Εκεί επικρατούσε η μητριαρχία, η μονογαμία ανάμεσα στα δυο φύλα με τις σχέσεις να είναι αρμονικές, ενώ έλειπαν οι οποιεσδήποτε τάσεις κυριαρχίας. Με τα χρόνια η πατριαρχία πήρε τη θέση της μητριαρχίας. Σταδιακά, λοιπόν η γυναίκα έχασε τον πρότερο ρόλο της.

Η βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών είναι μια από τις μεγαλύτερες και πιο καταστροφικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ολόκληρο τον κόσμο. Εκτιμάται ότι το 35% των γυναικών έχει πέσει θύμα βίας σε κάποια στιγμή της ζωής του, ποσοστό που σε ορισμένες χώρες φθάνει το 70%. Η μάστιγα αυτή αποτελεί τροχοπέδη στην ισότητα των φύλων, στη χειραφέτηση και ανεξαρτητοποίηση των γυναικών και των κοριτσιών, στη βιώσιμη ανάπτυξη συνολικά, όπως και στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (Επίσημος Ιστότοπος Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2017).

Πριν από το 1960 έως το 1970, η μέθοδος βίας των ανδρών κατά των γυναικών χρησιμοποιήθηκε περιστασιακά, αλλά από την άποψη των επιστημόνων, αυτή η μέθοδος δεν έχει μελετηθεί επαρκώς (Χατζηφωτίου Σ., 2016). Ως τις αρχές της δεκαετίας του '70, η κακοποίηση των γυναικών αντιμετωπιζόταν από τους ψυχιάτρους και τους ψυχολόγους, ως σύμπτωμα ψυχοπαθολογίας του θύτη. Ουσιαστικά ο θύτης λογίζονταν, ως ψυχικά άρρωστος. Το φεμινιστικό κίνημα της εποχής για παράδειγμα, υποστήριζε ότι η κακοποίηση της γυναίκας από το σύντροφό της δεν ήταν σύμπτωμα ενός ανθρώπου, αλλά μιας ολόκληρης κοινωνίας που «νοσεί» (Γράτσας Β., 2006).

Η ύπαρξη ή μη ισότητας των φύλων καθορίζεται με βάση έξι διαφορετικές κατηγορίες: την ισότιμη αντιμετώπιση των γυναικών που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις, την έμφυλη βία, την αγορά εργασίας, την εκπαίδευση, την υγεία και την ισορροπημένη συμμετοχή τους σε δομές εξουσίας (Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, 2019). Ένα από τα κύρια προβλήματα που δεν έχουν επιλυθεί ακόμα είναι η έμφυλη βία. Στατιστικά στοιχεία φανερώνουν αποθαρρυντικά δεδομένα, καθώς μια στις τρεις γυναίκες της ΕΕ έχει υποστεί σωματική βία από την ηλικία των 15 ετών και άνω, ενώ μία στις 20 έχει πέσει θύμα βιασμού. Επιπλέον, το 20% των γυναικών

ηλικίας 18-29 ετών, έχει παρενοχληθεί σεξουαλικά στο διαδίκτυο, ενώ το 50% έχει βιώσει ψυχολογική βία από τον σύντροφό της (Κέντρο Διοτίμα, 2021).

Η θέση των γυναικών, όσον αφορά τον εργασιακό τομέα, από το 1830 μέχρι τις αρχές του 1960 ήταν στην οικογενειακή γεωργική παραγωγή. Για τις γυναίκες της εργατικής τάξης - αλλά και για έναν μικρό αριθμό γυναικών της μεσαίας τάξης- το κυρίαρχο πρότυπο συμμετοχής στην αγορά εργασίας ήταν με αμειβόμενη εργασία πριν τον γάμο και την εργασία μετά τον γάμο μόνο σε έκτακτες περιπτώσεις ανάγκης. Αυτό ίσχυε κατά την περίοδο πριν τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Εκείνη την εποχή επικρατούσε η μορφή του οικογενειακού μοντέλου με τον άνδρα κουβαλητή και τη γυναίκα νοικοκυρά σε συνδυασμό με τις έμφυλες διαστάσεις της εργατικής νομοθεσίας (απαγόρευση της γυναικείας νυχτερινής εργασίας ή της εργασίας των γυναικών μετά τον γάμο, χαμηλότερες αμοιβές για την ίδια την δουλειά κ.λπ.) και του κράτους πρόνοιας με την πρόωρη συνταξιοδότηση γυναικών (Καραμεσίνη Μ., 2021).

Η «έμφυλη τάξη» και τα πρότυπα γυναικείας εργασίας στις αστικές περιοχές άρχισαν να αλλάζουν μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, παράλληλα με την πρόοδο εκπαίδευσης των γυναικών. Από τις αρχές της δεκαετίας του 1980, τα ποσοστά συμμετοχής των γυναικών εργάσιμης ηλικίας στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό (εργατικό δυναμικό) και στην απασχόληση (μισθωτή εργασία και αυτοαπασχόληση) έχουν σταδιακά ανοδική πορεία, η οποία επιταχύνθηκε τη δεκαετία του 1990 και του 2000. Ταυτόχρονα, ωστόσο, η εμφάνιση και όξυνση της ανεργίας έπληξε σημαντικά το γυναικείο πληθυσμό δυσανάλογα, καθυστερώντας την πρόοδό τους στην αμειβόμενη εργασία και θέτοντας εμπόδια στον δρόμο τους προς την οικονομική ανεξαρτησία.

Τα πρότυπα της γυναικείας συμμετοχής στην αγορά εργασίας από τη δεκαετία του 1960 έως το 2009 διαφέρουν και είναι αυτά που καθόρισαν τις τάσεις και τα πρότυπα κάθε περιόδου. Οι κοινωνικές νόρμες και συμπεριφορές, αναφορικά με τους έμφυλους ρόλους στο εσωτερικό της οικογένειας, δηλαδή, η γυναικεία εργασία έξω από το σπίτι, επιπλέον το τι συνιστά ανδρική και γυναικεία εργασία, καθώς και οι θεσμοί της αγοράς εργασίας είναι εξίσου ισχυροί προσδιοριστικοί παράγοντες. Όλοι οι προαναφερθέντες παράγοντες επηρεάζουν τις επενδύσεις στην εκπαίδευση των γυναικών, τη συμπεριφορά τους απέναντι στην αμειβόμενη εργασία και τον έμφυλο καταμερισμό εργασίας (Karammessini, M., 2012).

Όσον αφορά την εργασιακή απασχόληση γυναικών του σήμερα (2017-2021), με βάση τα στοιχεία σε παγκόσμιο επίπεδο, συγκεκριμένα της Παγκόσμιας Τράπεζας, μόνο έξι χώρες

διασφαλίζουν ισότητα στον τομέα αυτό και χρειάζονται συνολικά 217 χρόνια για να κλείσει το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των δυο φύλων (Lamble L., 2019).

Σαν συμπέρασμα προκύπτει λοιπόν, ότι πίσω από αυτά τα προβλήματα υποβόσκει η αντίληψη, ότι η γυναικεία φύση είναι ασυμβίβαστη με τον εργασιακό χώρο, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για τις φυσικές επιστήμες ή την ηγεσία κάποιου κλάδου (Κορδή Μ., 2019).

Η εξάλειψη όλων των μορφών βίας λόγω φύλου, αποτελεί προτεραιότητα του Συμβουλίου της Ευρώπης και μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν όλες οι κοινωνίες τον 21ο αιώνα. Φυσικά, προκειμένου να καταπολεμηθεί θεμελιωδώς η βία που βασίζεται στο φύλο και να δημιουργηθεί ένα αποτελεσματικό μοντέλο ισότητας των φύλων, πρέπει πρώτα να κατανοήσουμε αυτό το φαινόμενο. Επομένως, είναι απαραίτητο να αναλυθεί ο αντίκτυπος της βίας με βάση το φύλο και πώς τα στερεότυπα και οι πατριαρχικοί ρόλοι του φύλου επιδεινώνουν την παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων της νεότερης γενιάς (Τσολάκη Α., 2020).

1.2 Σύγχρονη κοινωνία

Η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι μια δήλωση που εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στο ψήφισμα 217 Α (III) στις 10 Δεκεμβρίου 1948 (ΑΠΕ/Δεκέμβριος 1948 217.10), η οποία σκιαγραφεί τις απόψεις για τα παγκόσμια ανθρώπινα δικαιώματα. Το άρθρο 1 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφέρει: «Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται με ίση αξιοπρέπεια και δικαιώματα. Έχουν λόγο και συνείδηση και πρέπει να αντιμετωπίζονται ο ένας τον άλλον με αδελφικό πνεύμα.» Από την αρχή, φάνηκε ότι οι άνδρες και οι γυναίκες αντιμετωπίζονταν ισότιμα, ανεξάρτητα από το φύλο ή οποιαδήποτε άλλα χαρακτηριστικά (Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, 1948).

Την Οικουμενική διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα υπέγραψαν και επικύρωσαν 15 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πλέον αυτά τα δικαιώματα θεωρούνται αναφαίρετα. Παρόλα αυτά, στη σημερινή εποχή αφαιρούνται από τις γυναίκες τα δικαιώματά τους, ως άνθρωποι, μέσω της βίας που υφίστανται εντός ή εκτός της οικογένειάς τους. Έρευνες έχουν αποδείξει, ότι μία στις τέσσερις γυναίκες κακοποιείται με κάποια μορφή βίας σε κάποια περίοδο της ζωής της (Βία κατά των γυναικών, Πανευρωπαϊκή έρευνα, 2014).

«Περίπου το 8% των γυναικών έχουν βιώσει σωματική ή και σεξουαλική βία κατά τους 12 μήνες που προηγήθηκαν της συνέντευξης για την έρευνα και μια στις τρεις γυναίκες έχει πέσει θύμα κάποιας μορφής σωματικής ή και σεξουαλικής βίας, από την ηλικία των 15 ετών και άνω» αναφέρει χαρακτηριστικά η πανευρωπαϊκή έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 2014 από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Η πανευρωπαϊκή έρευνα του ΟΗΕ λοιπόν (2014), κατέδειξε πως η έμφυλη βία προς τις γυναίκες και συνεπώς η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους, υφίσταται στη σύγχρονη κοινωνία με πολλές προσπάθειες εξάλειψης του φαινομένου από την πλευρά των γυναικών.

1.3 Νομοθετικό πλαίσιο για την κακοποίηση στην Ελλάδα

Το φαινόμενο της βίας που στρέφεται κυρίως κατά των γυναικών παρέμενε για χρόνια εκτός του ποινικού ελέγχου της Πολιτείας. Το νομοσχέδιο για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας ψηφίστηκε στις 24 Οκτωβρίου του 2006, έγινε νόμος του κράτους με τον αριθμό 3500/2006 και τέθηκε σε ισχύ στις 25 Ιανουαρίου 2007. Σκοπός είναι να αντιμετωπισθεί το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας στη βάση των αρχών της ελευθερίας, της αυτοδιάθεσης και της αξιοπρέπειας του ατόμου, ώστε να ενισχυθεί η αρμονική συμβίωση των προσώπων στο πλαίσιο της οικογένειας. Οι σημαντικότερες ρυθμίσεις του Ν.3500/2006 είναι οι εξής:

- Ενδοοικογενειακή βία θεωρείται η τέλεση αξιόποινης πράξης σε βάρος μέλους της οικογένειας, σύμφωνα με τα άρθρα 299 και 311 του Ποινικού Κώδικα. Οι προστατευτικές διατάξεις του νόμου εφαρμόζονται και στην μόνιμη σύντροφο του άνδρα ή στον μόνιμο σύντροφο της γυναίκας και στα τέκνα, κοινά ή ενός εξ αυτών, εφόσον τα πρόσωπα αυτά συνοικούν, ως και στους τέως συζύγους (άρθρο 1).
- Απαγορεύεται η άσκηση βίας κάθε μορφής μεταξύ των μελών της οικογένειας (άρθρο 2).
- Η άσκηση ενδοοικογενειακής βίας αποτελεί τεκμήριο κλονισμού του γάμου (άρθρο 3).
- Ενδοοικογενειακή σωματική βλάβη πραγματώνεται, όταν ένα μέλος της οικογένειας προξενεί σε άλλο μέλος της τις παρακάτω αξιόποινες πράξεις: α) σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας του ή εντελώς ελαφρά σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας του με συνεχή συμπεριφορά, οπότε επιβάλλεται ποινή φυλάκισης για το δράστη τουλάχιστον ενός έτους, β) επικίνδυνη σωματική βλάβη, οπότε επιβάλλεται ποινή φυλάκισης για το δράστη τουλάχιστον δύο ετών, γ) βαριά σωματική ή διανοητική πάθηση του θύματος, οπότε επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα έτη και εάν ο υπαίτιος επιδίωκε ή γνώριζε και αποδέχθηκε το αποτέλεσμα της πράξης του, τιμωρείται με κάθειρξη.

Εάν η πράξη τελέσθηκε σε βάρος εγκύου τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και εάν η πράξη τελέσθηκε ενώπιον ανήλικου μέλους της οικογένειας, τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον ενός έτους. Επίσης, εάν η αξιόποινη πράξη συνιστά μεθοδευμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης, επικίνδυνης για την υγεία ή ψυχικού πόνου ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, ιδίως με την παρατεταμένη απομόνωση του θύματος, επιβάλλεται κάθειρξη (άρθρο 6).

•Η ενδοοικογενειακή παράνομη βία τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών, ενώ η ενδοοικογενειακή απειλή τιμωρείται με φυλάκιση (άρθρο 7).

•Τιμωρείται ο βιασμός μέσα στο γάμο (άρθρο 8).

Βιασμός και σεξουαλική βία

Το άρθρο 8 του ν.3500/2006 τροποποίησε τις διατάξεις των άρθρων 336 παρ. 1 και 338 παρ. 1 του Ποινικού Κώδικα, ώστε ο βιασμός και η κατάχρηση σε ασέλγεια να καθίστανται πια αξιόποινα και όταν τελούνται μέσα στα πλαίσια του γάμου. Συγκεκριμένα, βιασμός είναι ο εξαναγκασμός ενός ατόμου με τη χρήση σωματικής βίας ή με απειλή μεγάλου και άμεσου κινδύνου, για σεξουαλική επαφή ή άλλη άσεμνη συμπεριφορά και πρέπει να τιμωρείται με κάθειρξη. Επιπλέον, η προσβολή της αξιοπρέπειας μέλους της οικογένειας θα τιμωρείται με μέγιστη φυλάκιση δύο ετών.

Σεξουαλική Παρενόχληση

Στις 8/12/2010 ψηφίστηκε ο Ν.3896/2010 (ΦΕΚ 207/Α) «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης. Ως σεξουαλική παρενόχληση, σύμφωνα με το άρθρο 2, ορίζεται οποιασδήποτε μορφή ανεπιθύμητης λεκτικής ή σωματικής συμπεριφοράς σεξουαλικής φύσεως, με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου ιδίως με τη δημιουργία εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος.

Η διάκριση λόγω φύλου που προκύπτει από παρενόχληση, σεξουαλική παρενόχληση καθώς και οποιαδήποτε λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση που οφείλεται στην ανοχή ή στην απόρριψη αυτής της συμπεριφοράς, απαγορεύεται. Το αδίκημα της σεξουαλικής παρενόχλησης διώκεται κατ' έγκληση και τιμωρείται με φυλάκιση έξι μηνών έως και τριών ετών. Σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ.4, στο άρθρο 337 του Ποινικού Κώδικα (Προσβολή της Γενετήσιας Αξιοπρέπειας) προστέθηκε παράγραφος 5, η οποία ορίζει επιπλέον χρηματική ποινή τουλάχιστον χιλίων ευρώ σε όποιον τελέσει κάτι από τα παραπάνω.

Ισότητα φύλων, πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας

Στο 50^ο φύλλο, Τεύχος Πρώτο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως με ημερομηνία 26-3-2019 δημοσιεύτηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών ο Νόμος 4604, του οποίου το πρώτο τμήμα έχει τίτλο «Προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας». Τα βασικά χαρακτηριστικά του εν λόγω Νόμου συνοψίζονται ως εξής:

Για πρώτη φορά, δημιουργήθηκε ένα ανεξάρτητο θεσμικό πλαίσιο για την επίτευξη της ισότητας των φύλων και την εξάλειψη των διακρίσεων εις βάρος των γυναικών. Το πλαίσιο καθοδηγείται από μια ολοκληρωμένη άποψη των σχέσεων μεταξύ των φύλων και δεν αντιμετωπίζει τις γυναίκες ως «ειδική κατηγορία».

Προσδιορίζονται, μέσω αυτού, οι βασικές έννοιες, οι μηχανισμοί, όπως και οι φορείς, για την επίτευξη της αρχής της ίσης μεταχείρισης των φύλων, την ενσωμάτωση της εν λόγω αρχής, τόσο στις δημόσιες πολιτικές, όσο και στον ιδιωτικό βίο, καθώς και τη διαμόρφωση και οργάνωση ενός δικτύου μόνιμων δομών στη χώρα, με αντικείμενο δράσης την πρόληψη και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας ενάντια των γυναικών.

Για το σκοπό αυτό, προβλέπεται να δημιουργηθεί ένα ολοκληρωμένο δίκτυο δομών και υπηρεσιών για την παροχή ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, νομικών συμβουλών και παροχής ασφαλούς στέγασης για γυναίκες θύματα έμφυλης βίας. Αυτά θα είναι: α) τα Συμβουλευτικά Κέντρα Γυναικών που διαχειρίζεται το Υπουργείο Εσωτερικών ή η Γενική Γραμματεία της Ισότητας των Φύλων ή οι εκάστοτε Δήμοι, β) οι ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών, που λειτουργούν επίσης υπό τους Δήμους και γ) η 24ωρη πανελλαδική τηλεφωνική γραμμή SOS 15900, που βρίσκεται υπό την αιγίδα της Γ.Γ.Ο.Ι.Φ.

1.4 Νομοθετικό πλαίσιο για την κακοποίηση στην Ευρώπη

Σύμφωνα με την Σύμβαση εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Βρυξέλλες, 4.3.2016), «η βία κατά των γυναικών αποτελεί παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους και ακραία μορφή διάκρισης, η οποία πηγάζει από τις ανισότητες μεταξύ των φύλων και συμβάλλει στη διατήρηση και την ενίσχυσή τους».

Η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών αποτελεί θεμελιώδη αξία και στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που αναγνωρίζεται από τις συνθήκες [άρθρα 2 και 3 της Συνθήκης για την

Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), άρθρο 8 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)] και από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 23). Ο Χάρτης αναγνωρίζει, επίσης, το δικαίωμα στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στη ζωή και το δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου και απαγορεύει την απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, καθώς και όλες τις μορφές δουλείας και αναγκαστικής εργασίας (άρθρα 1 έως 5 του Χάρτη). Η προστασία των γυναικών από τη βία αποτελεί υποχρέωση που προβλέπεται από τη σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, της οποίας η ΕΕ είναι συμβαλλόμενο μέρος μαζί με τα κράτη μέλη της ΕΕ, η δε Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την παρακολούθηση της εφαρμογής της παρούσας σύμβασης συνέστησε την επικύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης από την ΕΕ, ως ένα πρώτο βήμα για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών με αναπηρίες.

Γενικότερα, η ΕΕ είναι απόλυτα προσηλωμένη στην καταπολέμηση της βίας όχι μόνο εντός των συνόρων της, αλλά και στο πλαίσιο των διεθνών πρωτοβουλιών της. Η Σύμβαση ορίζει τις κυριότερες έννοιες που χρησιμοποιούνται σε όλο το κείμενο. Διευρύνει τον ορισμό των γυναικών, ώστε να περιλαμβάνει κορίτσια ηλικίας κάτω των 18 ετών. Τα Μέρη είναι υποχρεωμένα να καταδικάσουν κάθε μορφή διακρίσεων διασφαλίζοντας ότι εφαρμόζεται η αρχή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών στις έννομες τάξεις τους, καθίσταται δε σαφές ότι επιτρέπεται να αναληφθεί θετική δράση. Σύμφωνα με τον χαρακτήρα της Σύμβασης ως μέσου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, υποχρεώνονται όλα τα Μέρη να εξασφαλίζουν, ότι οι κρατικοί φορείς απέχουν από κάθε πράξη βίας και ότι επιδεικνύουν τη δέουσα επιμέλεια, ώστε οι πράξεις βίας που διαπράττονται από μη κρατικούς φορείς να προλαμβάνονται, να διερευνώνται και να τιμωρούνται, και ότι παρέχεται αποζημίωση για τις εν λόγω πράξεις.

Σύμφωνα με το Άρθρο 1, σκοποί της Σύμβασης είναι:

1. η προστασία των γυναικών από κάθε μορφή βίας και η πρόληψη, δίωξη και εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας,
2. η συνεισφορά στην εξάλειψη όλων των μορφών διάκρισης κατά των γυναικών και η προώθηση της ουσιαστικής ισότητας ανάμεσα σε γυναίκες και άνδρες, περιλαμβανομένης της χειραφέτησης των γυναικών,
3. ο σχεδιασμός περιεκτικού πλαισίου, πολιτικών και μέτρων για την προστασία και τη βοήθεια όλων των θυμάτων βίας κατά των γυναικών και ενδοοικογενειακής βίας,

4. η προώθηση της διεθνούς συνεργασίας με σκοπό την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, η παροχή υποστήριξης και βοήθειας σε οργανισμούς και σε υπηρεσίες επιβολής του νόμου για αποτελεσματική συνεργασία, ώστε να υιοθετηθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης, 2016).

1.5 Διεθνές Δίκαιο για την κακοποίηση

Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής βίας

Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης), είναι το πρώτο διεθνές εργαλείο για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών (Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, 2020).

Θεσπίζεται, ως ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο νομικών και πολιτικών μέτρων για την αποτροπή αυτής της μορφής βίας με την υποστήριξη θυμάτων και την τιμωρία των δραστών. Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ την 1η Αυγούστου 2014. Από τον Μάρτιο του 2019, η σύμβαση έχει υπογραφεί από όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επικυρώθηκε στις 21 του ίδιου μήνα. Η Ε.Ε υπέγραψε τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης στις 13 Ιουνίου 2017 και επικυρώνει επί του παρόντος (EIGE, 2019).

1.6 Εθνικό Νομοθετικό Πλαίσιο

Νόμος 4604/2019 για την «Προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων , πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας»

Ο Ν.4604/2019 (ΦΕΚ Α΄ 50 /26.03.2019) προβλέπει τη νομοθέτηση για πρώτη φορά αυτοτελούς θεσμικού πλαισίου για την ισότητα μεταξύ των φύλων και την εξάλειψη των διακρίσεων σε βάρος των γυναικών, το οποίο διέπεται από μια συνολική θεώρηση των έμφυλων σχέσεων και χωρίς να αντιμετωπίζεται το γυναικείο φύλο ως «ειδική κατηγορία».

Όσον αφορά τη βία κατά των γυναικών, ο νόμος προβλέπει ότι:

Η ΓΓΟΠΠΦ¹ είναι υπεύθυνη για τον συντονισμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών και μέτρων πρόληψης και καταπολέμησης κάθε μορφής βίας που καλύπτεται από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης (άρθρο 3).

Νόμος 4531/2018 1) Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας

Με το Ν. 4531/2018 (ΦΕΚ Α΄ 62/5-4-2018) το ελληνικό κοινοβούλιο κύρωσε τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και Καταπολέμησης της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης), η κύρωση της οποίας επέφερε τροποποιήσεις στο Ν.3500/2006 για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, στον Ποινικό Κώδικα (ΠΚ) και σε άλλες διατάξεις.

1.7 Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης είναι ένα σημαντικό βήμα στις μακροπρόθεσμες και συνεχείς προσπάθειες του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη διασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων των γυναικών. Σύμφωνα με τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, η κα. Κουβέλα Φ. (2018) προβάλλει ως σκοπό του νομοσχεδίου, την εθνική έννομη τάξη για την προώθηση του σχηματισμού ενός ανεξάρτητου θεσμικού πλαισίου με στόχο την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας.

Στόχος της είναι, ο συντονισμός της εθνικής νομοθεσίας και η ανάπτυξη διοικητικών πρακτικών που αποσκοπούν στην πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, έτσι ώστε τα θύματα βίας να λαμβάνουν ίση προστασία σε όλα τα μέλη του Συμβουλίου (πρόληψη της βίας, προστασία των γυναικών).

Από τα παραπάνω φαίνεται πως ο νόμος βοηθά τη γυναίκα στην αποκατάστασή της ως έναν βαθμό. Η εφαρμογή της «Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης» παρέχει επείγουσα βοήθεια για την αποτελεσματική προστασία των γυναικών από κακοποίηση

1

Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2. Θεωρητικές προσεγγίσεις για την έμφυλη βία

2.1 Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις

Η παραμέληση της διαπροσωπικής βίας είναι ευρέως διαδεδομένη στη σύγχρονη κοινωνική θεωρία. Αυτό γίνεται με δύο βασικούς τρόπους. Πρώτον, η βία καθορίζεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να τοποθετείται η βλάβη της, σα να προέρχεται από αφηρημένα συστήματα ανισότητας, συγκαλύπτοντας έτσι σωματικές βλάβες ή σωματική βία από τους άντρες προς τις γυναίκες, όπως παρουσιάζεται από το έργο των Žižek and Bourdieu,(2009). Δεύτερον, στα πλαίσια ανάλυσης της βίας στον τομέα της κοινωνιολογικής εγκληματολογίας, υπάρχει διαχωρισμός συγκεκριμένου μεγέθους βίας, όπου απορρίπτει το φύλο, ως οπτική σχετικά με τη βία με βάση το φύλο. Ωστόσο, έγιναν προσπάθειες συγχώνευσης γνώσεων από εξειδικευμένους αναλυτές της έμφυλης βίας στον τομέα αυτό (eg Walklate, 2004; Hearn, 2012), αλλά είχαν περιορισμένο αντίκτυπο.

Η Κοινωνική θεωρία του Žižek and Bourdieu

Ο Žižek (2009) υποστηρίζει, ότι η εστίαση στη «γοητεία» με την άμεση βία ή «υποκειμενική βία», είναι μια απόσπαση της προσοχής από πιο σημαντικά συστημικά ζητήματα. Αυτός διακρίνει «την υποκειμενική βία - εκείνη τη βία που επιβάλλεται από κοινωνικούς παράγοντες- τα κακά» άτομα, τις πειθαρχημένες κατασταλτικές συσκευές και το φανατικό πλήθος» από τη «θεμελιώδη συστημική βία του καπιταλισμού. Αναφέρει μάλιστα, ότι δεν αποδίδεται πλέον εξατομικευμένα στις «κακές» προθέσεις τους, αλλά είναι καθαρά αντικειμενική, συστηματική, ανώνυμη.

Ο Žižek υπογραμμίζει την ιεράρχηση διαφορετικών μορφών βίας , όχι σαν απλό δεδομένο, αλλά ως κάτι κοινωνικά μεταβλητό, το οποίο επηρεάζεται από το μέσο ενημέρωσης και άλλες κοινωνικές πρακτικές. Ξεκινώντας από τις ελίτ, που υποφέρουν από την επαναστατική βία υποδεικνύει, ότι δεν γνωρίζει την ακριβή κατανομή της βίας προς τα θύματα σε μια κοινωνία ανισοτήτων. Η ιεράρχηση του ευρύτερου συστήματος είναι ανθεκτική στα πραγματικά μοτίβα της διαπροσωπικής βίας, από την οποία οι γυναίκες και άλλες μειονότητες πλήττονται περισσότερο.

Ο Bourdieu (2000), όπως και ο Žižek, επιδιώκει να επεκτείνει το θέμα της βίας από το επίκεντρο της ανάλυσης, αλλά με διαφορετικό θεωρητικό ελιγμό. Ο Bourdieu (2000) διευρύνει την έννοια της βίας, ώστε να είναι διακριτή από αυτήν της δύναμης. Στην αρχή, φαίνεται να διευρύνει την σκοπιά της ανάλυσης, αλλά στην πραγματικότητα υπονομεύει την ακρίβεια και τη δυναμική για μια λεπτομερή ανάλυση της ιδέας της έννοιας «δύναμη», από τη στιγμή που η βία είναι μια συμβολική δύναμη, άρα δε διαφέρει από τις άλλες συμβολικές δυνάμεις.

Στην πραγματικότητα, ο Bourdieu εμβαθύνει περαιτέρω και θεωρεί τα θύματα βίας συνεργούς, επειδή έχουν εσωτερικεύσει τη θέση τους ανάμεσα στις πρακτικές της δύναμης και σε αυτές που είναι βαθιά ριζωμένες στην καθημερινότητα τους, στον τρόπο ζωής τους, αφού τις έχουν σωματοποιήσει (Walby S., Towers J., & Francis B., 2014).

2.2 Θεωρία της Κοινωνικής μάθησης

Σύμφωνα με τη θεωρία της κοινωνικής μάθησης, τα πρότυπα συμπεριφοράς, οι κοινωνικοί κανόνες, οι ρόλοι, οι αξίες, οι τρόποι επίλυσης προβλημάτων, διαφορών και συγκρούσεων γνωστοποιούνται από πολύ μικρή ηλικία στα πλαίσια της οικογένειας, η οποία αποτελεί πρωτογενή φορέα κοινωνικοποίησης. Τα παιδιά ως μιμητικά όντα, μιμούνται άτομα και από τα δύο φύλα, είτε πρόκειται για ενήλικες, είτε για παιδιά, ακόμα και συμβολικά μοντέλα ή αλλιώς «είδωλα», όπως είναι οι ήρωες στην τηλεόραση (Gelles R., and Pedrick Cornell Claire, 1992).

Δίνει έμφαση στην αλληλεπίδραση των γνωστικών και των περιβαλλοντικών παραγόντων στη μάθηση. Όσοι γνωστικοί ψυχολόγοι υποστηρίζουν τη θεωρία της κοινωνικής μάθησης, λένε πως τα περισσότερα που μαθαίνουμε, τα μαθαίνουμε παρατηρώντας τη συμπεριφορά άλλων ατόμων που λέγονται πρότυπα (Culkin & Perroto, 2008).

Ο βασικός υποστηρικτής της κοινωνική μάθησης είναι ο ψυχολόγος Albert Bandura, ο οποίος πρότεινε τη θεωρία της μάθησης μέσω παρατήρησης, η οποία υποστηρίζει πως για τη μάθηση χρειάζονται πρότυπα για παρατήρηση και μίμηση. Διεξήγαγε πειράματα, στα οποία τα παιδιά παρακολουθούσαν επιθετικά προγράμματα. Τα πειράματα αυτά τον οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι, αν το παιδί παρακολουθεί κάποιο επιθετικό πρότυπο, οδηγείται σε επιθετική συμπεριφορά, όταν βρεθεί σε παρόμοια κατάσταση (Culkin & Perroto, 2008). Η κοινωνική μάθηση έχει χρησιμοποιηθεί για να εξηγηθούν πολλές συμπεριφορές, όπως αυτές των

σεξουαλικών ρόλων και της βίας μέσα στην οικογένεια. Επιπρόσθετα, έχει χρησιμοποιηθεί έτσι ώστε να βοηθήσει τους ανθρώπους να αντιμετωπίσουν τις φοβίες τους.

2.3 Φεμινιστική προσέγγιση για τη βία

Με την πρόσφατη μετάβαση από τις φεμινιστικές σπουδές στις σπουδές του φύλου, οι νέες θεωρήσεις εστιάζουν στην ιστορική διάσταση της υποβάθμισης των γυναικών και στη σύνδεση του φύλου με άλλες κατηγοριοποιήσεις, όπως η τάξη, η ηλικία, η γλώσσα, η εθνικότητα κ.α. Οι νέες θεωρήσεις εστιάζουν σε δύο βασικές παραμέτρους: από τη μία στους έμφυλους κοινωνικούς ρόλους, στις σχέσεις, τους θεσμούς, την αγορά εργασίας και από την άλλη στις συμβολικές αναπαραστάσεις και στις πολιτισμικές σηματοδοτήσεις του φύλου.

Η οικογένεια φαίνεται να μεταβιβάζει στη νέα γενιά, το πολιτισμικό κεφάλαιο, μέσα από το οποίο μεταφέρονται πρότυπα και συμπεριφορές, κοινωνικές επιλογές και επιλογές ζωής που φέρει κάθε φύλο. Συμπερασματικά, όλο και περισσότερες σύγχρονες φεμινιστικές αναλύσεις μεταφέρουν το ενδιαφέρον τους και δίνουν έμφαση σε θέματα που αφορούν την κουλτούρα, τον εαυτό, την αυτοεικόνα και την ταυτότητα, ως έννοιες ρευστές και διαπραγματεύσιμες. Είναι γεγονός ότι όλα τα παραπάνω συνδέονται με την οικονομική, την πολιτική και την κοινωνική ζωή των αντρών και των γυναικών. Με τη μεταφορά εννοιών και αξιών έχει δημιουργηθεί ένα σύστημα κοινωνικών φύλων στα πλαίσια του οποίου, λαμβάνουν χώρα η διαίωσιση και η αναπαραγωγή των έμφυλων ταυτοτήτων και οι κοινωνικές διαιρέσεις (Βιτζιλιάκη Χ., Γκασούκα Μ., Παπαδόπουλος Γ., 2011).

Έτσι, οι γυναίκες βρίσκονται σε μία θέση, που από το παρελθόν μέχρι και σήμερα τις καθιστά ευάλωτες απέναντι σε κάθε είδους διάκριση τόσο σε οικονομικό, εργασιακό, κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο. Δεν υπάρχει αμφιβολία, ότι οι φεμινιστικές αναλύσεις έχουν συμβάλει πολύ στην κατανόηση της ενδοοικογενειακής βίας, εξετάζοντας την από τη σκοπιά της εξουσίας στη συντροφική σχέση και της γενικότερης θέσης των γυναικών στην κοινωνία. Οι φεμινιστικές προσεγγίσεις της ενδοοικογενειακής βίας απορρίπτουν ερμηνείες που βασίζονται στην ατομική παθολογική συμπεριφορά. Με αυτόν τον τρόπο, προσδίδουν αποφασιστικά στην ενδοοικογενειακή βία την πολιτική της διάσταση (Χατζηφωτίου Σ., 2016).

2.4 Οικολογικό Μοντέλο

Η οικολογική θεωρία επιδιώκει την επεξήγηση της οικογενειακής βίας, μέσω των υφιστάμενων στρωμάτων της περιβαλλοντικής επιρροής. Το πλαίσιο αποτελείται από: α) το μακροσύστημα ή πολιτισμό, β) το εξωσύστημα, στο οποίο περιλαμβάνονται τα επίσημα και άτυπα κοινωνικά δίκτυα, μέσα σε αυτά και η οικογένεια, γ) το μικροσύστημα, που είναι η τοποθέτηση της οικογένειας, η οποία θέτει την εμφάνιση της βίας και τέλος δ) το αυτογενές ή η οικογενειακή ιστορία των γονέων ή των συντρόφων.

Δεν υπάρχει ένας μοναδικός παράγοντας, που να εξηγεί, για ποιο λόγο ορισμένα άτομα συμπεριφέρονται βίαια προς άλλα άτομα ή γιατί η βία εμφανίζεται σε μεγαλύτερο βαθμό σε συγκεκριμένες κοινωνίες σε σύγκριση με κάποιες άλλες. Πολλοί ερευνητές της ενδοοικογενειακής βίας υιοθετούν συχνά την οικολογική προσέγγιση στην προσπάθειά τους να ερμηνεύσουν την συντροφική βία και να κατανοήσουν την προέλευσή της (Δημοπούλου-Λαγωνίκα Μ., 2011).

Αυτό το θεωρητικό πλαίσιο που αποκαλείται «Οικολογικό Μοντέλο» παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στα τέλη της δεκαετίας του 1970 (Garbarino & Crouter, 1978) και αποτελεί μια από τις σημαντικότερες θεωρίες για την κατανόηση της πολυδιάστατης φύσης της βίας. Το μοντέλο αυτό θεωρεί τη συντροφική βία, ως το προϊόν πολλαπλών επιδράσεων που δέχεται συμπεριφορά σε διαφορετικά επίπεδα του κοινωνικού περιβάλλοντος, όπως το ατομικό, το επίπεδο της κοινότητας και το κοινωνικό-πολιτισμικό επίπεδο.

Το πρώτο επίπεδο διερευνά τους βιολογικούς, τους δημογραφικούς και άλλους προσωπικούς παράγοντες, οι οποίοι υπάρχουν και χαρακτηρίζουν τη συμπεριφορά ενός ατόμου. Εστιάζει στις στάσεις, τις αξίες και τον προσωπικό πλούτο, που διατηρεί ο κάθε σύντροφος στη σχέση με τον άλλο (Carlson, 1984). Σε γενικές γραμμές, μπορεί να υποστηριχθεί, ότι το συγκεκριμένο επίπεδο του οικολογικού μοντέλου εστιάζει στα προσωπικά χαρακτηριστικά του ατόμου, που αυξάνουν την πιθανότητα υποδοχής ή άσκησης της βίας.

Το δεύτερο επίπεδο του οικολογικού μοντέλου αναφέρεται στο άμεσο πλαίσιο, στο οποίο λαμβάνει χώρα η κακοποίηση, δηλαδή στις κοινωνικές σχέσεις, όπως είναι οι σχέσεις με τους συντρόφους ή με την οικογένεια, οι οποίες αυξάνουν τον κίνδυνο για την υποδοχή ή την άσκηση βίας. Ίσως, ο μεγαλύτερος κίνδυνος να αφορά στην ιδιωτικότητα που χαρακτηρίζει το θεσμό της οικογένειας, ιδιαίτερα στη μοντέρνα πυρηνική εκδοχή της, η οποία προστατεύει, με αποτέλεσμα

οι κανόνες της ευρύτερης κοινωνίας να παραβιάζονται χωρίς την ανάλογη τιμωρία, επιβεβαιώνοντας, ότι όταν η ιδιωτικότητα είναι υψηλή ο κοινωνικός έλεγχος είναι χαμηλός (Gelles, 1988).

Το τρίτο επίπεδο του οικολογικού μοντέλου εξετάζει το περιβάλλον της κοινότητας, στο οποίο υπάρχουν οι κοινωνικές σχέσεις (πχ σχολείο, χώρος εργασίας, γειτονιές και κοινωνικά δίκτυα) και αναζητά την αναγνώριση των χαρακτηριστικών αυτών των παραγόντων που συνδέονται με την υποδοχή ή την άσκηση της συντροφικής βίας. Το υψηλό επίπεδο κινητικότητας (συχνές μετακομίσεις), η κοινωνική απομόνωση του ατόμου (πχ όταν η γυναίκα δεν γνωρίζει τους γείτονες, όταν δεν έχει κοινωνικές συναναστροφές ή όταν δεν ασχολείται με την τοπική κοινωνία), η ανάμειξη σε παράνομες συναναστροφές ενός εκ των δυο συντρόφων και η ελάχιστη θεσμική υποστήριξη (πχ στο άτομο που δέχεται τη βία), είναι παραδείγματα από αυτά τα χαρακτηριστικά που έχουν συνδεθεί με τη συντροφική βία.

Το τέταρτο και τελευταίο επίπεδο του οικολογικού μοντέλου εξετάζει τους ευρύτερους κοινωνικούς παράγοντες, που επηρεάζουν τη συχνότητα εμφάνισης της συντροφικής βίας. Εδώ συμπεριλαμβάνονται οι παράγοντες εκείνοι, που δημιουργούν ένα αποδεκτό κλίμα για τη βία, εκείνοι που μειώνουν τις αναστολές κατά της βίας, και εκείνοι που δημιουργούν και διατηρούν κενά ή εντάσεις ανάμεσα σε διαφορετικές ομάδες της κοινωνίας. Ένας σημαντικός, αν και παραμελημένος, πολιτισμικός παράγοντας, που εμποδίζει την αποκάλυψη της έμφυλης βίας, αποτελεί η κανονικοποίησή του. Η ομαλοποίηση της βίας κατά των γυναικών, συνιστάται σε παγκοσμίως διαδεδομένες πολιτιστικές πεποιθήσεις και αξίες που υποστηρίζουν και δικαιολογούν τη βία κατά των γυναικών. Η έμφυλη βία μπορεί να θεωρηθεί ως η διαδικασία μέσω της οποίας οι βίαιες συμπεριφορές των ανδρών κατά των γυναικών καταλήγουν να παρουσιάζονται ως φυσικές ή φυσιολογικές. Το σημαντικό έργο του Μπάτλερ (1999), προτείνει, ότι στις πατριαρχικές κοινωνίες, η θηλυκότητα είναι κοινωνικά κατασκευασμένη και αναπαρίσταται ως παθητική, ευάλωτη και υποταγμένη, ενώ η αρρενωπότητα συνδέεται με την κυριαρχία, την επιθετικότητα και την επιθυμία. Η βία των ανδρών κατά των γυναικών μπορεί επίσης να εκληφθεί, ως μέσο για να διατηρούν παραδοσιακές, έμφυλες ιεραρχίες (Bloom, 2008). Σύμφωνα με τον Lundgren (2004), η κακοποίηση σε μια στενή σχέση ενισχύει τα κανονιστικά ιδανικά του αρσενικού, όπως είναι η κυριαρχία και γυναικεία υποταγή. Η εμπειρία της κατάχρησης ενισχύει την εσωτερικευμένη υπόθεση, ότι η βία είναι ένα φυσιολογικό μέρος αυτής

της υποτέλειας. (Rodelli M., Koutra K., Thorvaldsdottir K.B., Bilgin H., Ratsika N., Testoni I., Arnault D., 2021).

Στο επίπεδο αυτό υπάρχουν οι κυρίαρχες πολιτισμικές αξίες που επικρατούν ευρέως στην κοινωνία. Περιλαμβάνει νόμους, κοινωνικές και οικονομικές πολιτικές και πολιτισμικές νόρμες που ευνοούν την επιθετική συμπεριφορά και την συντροφική βία. Το οικολογικό μοντέλο συμβάλλει στην κατανόηση της συντροφικής βίας, αφενός εξηγώντας, γιατί κάποιες κοινωνίες και κάποια άτομα είναι πιο βίαια από κάποια άλλα και αφετέρου, γιατί οι γυναίκες είναι τόσο συστηματικά τα θύματα της συντροφικής βίας (Δημοπούλου- Λαγωνίκα Μ., Ταυλαρίδου- Καλούτση Α., Μουζαχίτη Χ., 2011).

2.5 Ψυχολογικές προσεγγίσεις

Ο Malcom (2002) αναφέρει, ότι ο κύριος σκοπός της ψυχολογίας και της κοινωνιολογίας είναι να αποκαλύψει και να διερευνήσει τις αιτίες της βίας. Αυτές οι θεωρίες αναζητούν την αιτία του βιασμού, εστιάζοντας σε μεμονωμένους παράγοντες. Πιστεύουν, ότι ο κακοποιός είναι ψυχολογικά ακατάλληλος, πάσχει από συναισθηματικές διαταραχές και η συμπεριφορά του είναι μια εκδήλωση ψυχοπαθολογικής προσωπικότητας.

Ωστόσο, υπάρχουν διαφορετικές απόψεις σχετικά με τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των δραστών. Συγκεκριμένα, ο δράστης α) πάσχει από σύνδρομο καταπιεσμένης ανεπάρκειας, β) πάσχει από ψυχική σύγκρουση, εσωτερική δυσαρμονία και κοινωνική απομόνωση, γ) λανθάνουσες ομοφυλοφιλικές τάσεις καλύπτουν τη βίαιη συμπεριφορά του παιδιού, δ) είναι το ίδιο θύμα και ε) έχει βιώσει αντιφατική σκληρότητα και ερωτική μητρική συμπεριφορά ταυτόχρονα.

Άλλες θεωρίες σχετικά με τον ψυχολογικό προσανατολισμό ερμηνεύουν τη βία ως πράξη έκφρασης στέρησης και δυσαρέσκειας με τις επείγουσες ανάγκες κάποιου. Από την άλλη πλευρά, ορισμένοι πιστεύουν, ότι η βία είναι αποτέλεσμα της επιθυμίας ενός ατόμου να επηρεάσει το περιβάλλον του. Αυτή η επιθυμία προκάλεσε έντονο άγχος για στέρηση και απόρριψη. Αυτά τα συναισθήματα είναι εξαιρετικά σημαντικά για την ψυχολογία του ατόμου και συχνά βρίσκουν έκφραση σε επιθετικότητα και βία.

Η βία μπορεί να συνδεθεί με το αίσθημα ανισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Πιο συγκεκριμένα, ορισμένοι πιστεύουν, ότι η κατηγορία που μισούν οι γυναίκες είναι μια ομάδα

υψηλού κινδύνου για βία συμπεριφορά. Τέτοιοι άντρες αντιμετωπίζουν τις γυναίκες σαν αντικείμενα, μειώνοντάς τα σε ένα αδιανόητο επίπεδο (Τσιγγής,1996).

3. Ορισμός Μορφών Έμφυλης βίας

3.1 Ορισμός της Έμφυλης βίας

Η βία που βασίζεται στο φύλο είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο σε παγκόσμια κλίμακα. Περιέχει επιβλαβείς συμπεριφορές που βλάπτουν την αξιοπρέπεια και την ακεραιότητα των ανθρώπων που υποφέρουν από αυτήν. Παρόμοιες συμπεριφορές, απειλές εξαναγκασμού ή ακόμη και στέρηση της ελευθερίας ορίζονται ως έμφυλη βία. Αυτή η λειτουργία μπορεί να εκτελεστεί σε προσωπικούς και ιδιωτικούς χώρους (σπίτι, εργασία, μέσα μαζικής μεταφοράς κ.λπ.), χωρίς να παραβιάζονται οι επιθυμίες του ατόμου. Περιλαμβάνει τη χρήση της υπάρχουσας ή φερόμενης δύναμης με την άσκηση εξουσίας, ως μέσου κοινωνικού ελέγχου, τιμωρίας και «σωφρονισμού» ανθρώπων που έχουν υποφέρει (Κέντρο Διοτίμα, 2018).

Η διάκριση της συγκεκριμένης μορφής βίας σε σχέση με τις άλλες μορφές βίας προκύπτει από την ιστορικά αποδεδειγμένη ανισότητα στις θέσεις κοινωνικής ισχύος/εξουσίας μεταξύ των δύο φύλων, η οποία οδήγησε στην κυριαρχία των ανδρών επί των γυναικών και στις διακρίσεις εις βάρος των τελευταίων. Όλες οι γυναίκες μπορεί να υποστούν έμφυλη βία, ανεξαρτήτως ηλικίας, μορφωτικού επιπέδου, κοινωνικής τάξης και εθνικότητας. Ωστόσο, σε ιδιαίτερος ευάλωτη θέση βρίσκονται γυναίκες σε καθεστώς ανεργίας, επισφαλώς εργαζόμενες, φτωχές γυναίκες και μετανάστριες, οι οποίες δεν έχουν την οικονομική τους ανεξαρτησία και την κοινωνική στήριξη με αποτέλεσμα να φοβούνται να αναζητήσουν βοήθεια (Κέντρο Διοτίμα, 2018).

Πιο συγκεκριμένα, έμφυλη βία είναι η βία που στρέφεται προς ένα άτομο εξαιτίας του φύλου, της ταυτότητας φύλου ή της έκφρασης φύλου και επηρεάζει δυσανάλογα τα άτομα συγκεκριμένου φύλου. Η έμφυλη βία και η βία κατά των γυναικών, ως όροι χρησιμοποιούνται εναλλακτικά, καθώς σύμφωνα με στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (2020) έχει αναγνωριστεί ευρέως, ότι τα περισσότερα θύματα έμφυλης βίας είναι γυναίκες και κορίτσια.

3.1.2 Σωματική βία

Η Σωματική βία είναι η πιο προφανής και πιο επικίνδυνη για την προσωπική ασφάλεια των γυναικών και τη ζωή τους. Αυτό καθορίζεται από τη διακύμανση μεταξύ χαστουκιού στο πρόσωπο και σοβαρού σωματικού τραυματισμού, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε σκόπιμη θανάτωση (ΚΕΘΙ, 2003). Η σωματική κακοποίηση μπορεί να περιλαμβάνει:

- Χαστούκια και γροθιές στο πρόσωπο και στο κεφάλι
- Κλωτσιές και γροθιές σε όλο το σώμα
- Φράξιμο της αναπνοής μέχρι λιποθυμίας
- Σπρώξιμο και πέταγμα στο δωμάτιο, στη σκάλα ή σε αντικείμενα
- Στραμπούληγμα ή σπάσιμο χεριών
- Καγίματα από σίδερο, τσιγάρο ή καυτά υγρά
- Τραύματα από πέταγμα αντικειμένων
- Βίαιο ξύρισμα του ηβικού τριχώματος
- Βίαιες σεξουαλικές επιθέσεις
- Ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη
- Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα
- Μαχαιρώματα και ακρωτηριασμοί (με τη χρήση διαφόρων αντικειμένων, όπως μαχαιριών, τσεκουριών κλπ.)
- Τραύματα από πυροβόλα όπλα (Σουλή Σ., 2019).

3.1.3 Ψυχολογική-Λεκτική βία

Σκοπός της ψυχολογικής-λεκτικής βίας, είναι ο ψυχικός πόνος στο θύμα μέσω της υποτίμησής του, του εξευτελισμού, της εξύβρισης και τελικά της καταστροφής της αυτοεκτίμησής του. Η ψυχολογική βία ή αλλιώς πνευματική βία δρα υπογείως και εσωτερικά στο άτομο, χωρίς απαραίτητα να εκδηλώνεται με την ίδια εξωστρέφεια και δυναμική της βαρβαρότητας της σωματικής ή σεξουαλικής βίας, όμως πλήττει σε μεγαλύτερο βαθμό το θύμα (Παπαμιχαήλ Σ., 2006). Είναι η σκληρότερη μορφή βίας, δρα ύπουλα και είναι επικίνδυνη, διότι

μπορεί να αφήσει σημάδια, τα οποία θα χρειαστούν χρόνο για την epούλωσή τους ή τη θεραπεία τους (Σουλή, Σ., 2019).

Οι μορφές ψυχολογικής βίας είναι οι εξής:

- Στέρηση ύπνου και τροφής
- Κοινωνική απομόνωση
- Επιβολή ύπνου και τροφής
- Επιβολή μέθης
- Στέρηση της προσωπικής ελευθερίας
- Απειλές-εκβιασμοί
- Συστηματική ταπείνωση
- Εξευτελισμός
- Ειρωνεία – Χλευασμός
- Ανυπόστατες κατηγορίες (Σουλή Σ., 2019)

Ως εκ τούτου, η ψυχολογική βία ορίζεται, ως ηθελημένη συμπεριφορά που επηρεάζει σοβαρά την ψυχολογική ακεραιότητα ενός ατόμου μέσω εξαναγκασμού ή απειλών. Επιπλέον, ο εκφοβισμός, η παρενόχληση ή η συνεχής παρακολούθηση και δυσφήμιση προστέθηκαν στα παραδείγματα (ΓΓΟΠΠΦ, 2020).

3.1.4 Οικονομική βία

Στα πλαίσια της συνοίκησης εμφανίζεται και ένα άλλο είδος βίας εντός της συντροφικής -συζυγικής σχέσης, η οικονομική βία. Η κακοποιημένη γυναίκα δεν μπορεί να αντιμετωπίσει τη συμπεριφορά του δράστη, επειδή δεν μπορεί να εκτιμήσει αντικειμενικά τις συνθήκες διαβίωσής της υπό την επήρεια συναισθηματικής φόρτισης. Αυτό οδηγεί στην παθητική στάση του θύματος και στην παράλληλη καταχρηστική στάση του κακοποιητή. (Χατζηφωτίου Σ.,2016).

Οικονομική κακοποίηση νοείται όταν:

1. Ο θύτης απαιτεί την απόλυτη διαχείριση των εσόδων και εξόδων του θύματος.
2. Ο σύζυγος αναγκάζει τη σύντροφό του να του αποζητά χρήματα για τις προσωπικές ή και τις οικογενειακές ανάγκες.
3. Ο δράστης θέλει να εγκρίνει ο ίδιος τα έξοδα.

4. Ο θύτης αφαιρεί το δικαίωμα στη σύζυγο του να διαχειρίζεται μόνη το μισθό της ή το μέρος που της αναλογεί από τα έσοδα του νοικοκυριού.

5. Ο δράστης προσπαθεί να έχει το θύμα οικονομικά εξαρτώμενο από τον ίδιο (Χατζηφωτίου Σ., 2005).

Στην οικονομική βία συμπεριλαμβάνεται και η επιβολή ως συμπεριφορά από την μεριά του άνδρα, υποχρεώνοντας τη γυναίκα να εργαστεί, ώστε να συντηρεί εκείνη εξ' ολοκλήρου την οικογένεια. Παρόλο που εκείνη μπορεί να αντιμετωπίζει κάποιο σοβαρό θέμα υγείας, ο σύντροφος δεν της επιτρέπει να διακόψει την εργασία της. Με αυτό τον αυταρχικό τρόπο λοιπόν, αφαιρείται το δικαίωμα της γυναίκας να εργαστεί με την επιβολή της αναγκαστικής παραμονής της στο σπίτι, ούτως ώστε μοναδική της ασχολία να είναι η φροντίδα του νοικοκυριού και των παιδιών εφόσον υπάρχουν (Mason, Hyman, Berman, Guruge, Kangarantam and Manuel, 2008).

Η οικονομική βία, ορίζεται λοιπόν, με πράξεις ελέγχου και παρακολούθησης της συμπεριφοράς του ατόμου, όσον αφορά τη χρήση και διαχείριση των χρημάτων με τη συνεχόμενη απειλή της αποστέρησης οικονομικών πόρων. Περιλαμβάνονται επίσης πράξεις, όπως ζημία περιουσίας, κλοπή προσωπικής περιουσίας, κατάργηση της ατομικής ελευθερίας, οικονομική εξάρτηση, άρνηση καταβολής διατροφής και καταναγκαστική εργασία σε οικιακές εργασίες (ΓΓΟΠΠΦ, 2020).

3.1.5 Σεξουαλική βία

Η σεξουαλική παρενόχληση αναφέρεται σε σεξουαλική συμπεριφορά που παραβιάζει κατάφωρα την αξιοπρέπεια του ατόμου που την έχει υποστεί. Στο εργασιακό περιβάλλον μπορεί να προέρχεται από εργοδότες, προϊστάμενους ή συναδέλφους και ενδέχεται να οδηγήσει σε μια ατμόσφαιρα ταπείνωσης, αμηχανίας, εχθρότητας και σε αίσθημα έντονης πίεσης, ειδικά όταν το ευρύτερο περιβάλλον το αντιμετωπίζει ως αστείο ή όταν δεν υπάρχουν μάρτυρες.

Το άτομο, που κάνει σεξουαλική παρενόχληση, θα κάνει το παρενοχλημένο άτομο να αισθανθεί ένοχο. Η συστηματική και συνεχής εμφάνιση συμπεριφορών σεξουαλικής παρενόχλησης, έχει σοβαρές ψυχολογικές και κοινωνικές συνέπειες στη ζωή των ανθρώπων, που

υποφέρουν από αυτή και δημιουργεί ένα μη ασφαλές, αβέβαιο και επικίνδυνο εργασιακό περιβάλλον.

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων ,(2020), η σεξουαλική παρενόχληση, έξω από το χώρο εργασίας, μπορεί επίσης να λάβει χώρα στην εκπαίδευση, τον αθλητισμό, τους κοινωνικούς θεσμούς, σε χώρους θρησκευτικής λατρείας και οποιουδήποτε τομείς της κοινωνικής ζωής. Σε αυτούς τους τομείς, η ιεραρχία και οι σχέσεις εξουσίας μπορεί να φέρουν τα θύματα σε ευάλωτη θέση.

3.1.6 Βιασμός

Από την άλλη πλευρά, ο βιασμός είναι ο εξαναγκασμός κάποιου σε σεξουαλική επαφή ή άλλη άσεμνη συμπεριφορά με την απειλή μεγάλου και άμεσου κινδύνου (άρθρο 336, παράγραφος 1 του Ποινικού Κώδικα). Ο βιασμός, είναι το πιο φρικτό έγκλημα καθώς προσβάλλει σκληρά τον χαρακτήρα και την αξιοπρέπεια του θύματος.

Η σεξουαλική βία, συμπεριλαμβανομένου και του βιασμού, περιλαμβάνει τα παρακάτω:
α. διάπραξη μη συναινετικής κολπικής, πρωκτικής ή στοματικής διείσδυσης σεξουαλικού χαρακτήρα στο σώμα άλλου ατόμου με τη χρήση οποιουδήποτε οργάνου του σώματος ή αντικειμένου, β. τέλεση άλλων μη συναινετικών πράξεων σεξουαλικού χαρακτήρα με άτομο και γ. ο εξαναγκασμός άλλου ατόμου να συμμετέχει σε μη συναινετικές πράξεις σεξουαλικού χαρακτήρα με τρίτο πρόσωπο. Με ελεύθερη βούληση το άτομο θα πρέπει να δίνει συναίνεση, η οποία αξιολογείται στο πλαίσιο των εκάστοτε περιστάσεων (Σύμβαση Κωνσταντινούπολης, άρθρο 36).

3.1.7 Ενδοοικογενειακή βία

Σύμφωνα με τα άρθρα 299 και 311 του Ποινικού Κώδικα, κάθε είδους βίαιη πράξη, σωματική, σεξουαλική είτε ψυχολογική σε βάρος ενός θύματος από το σύζυγο ή τον σύντροφο ή τον πρώην σύζυγο, όπως επίσης και από τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας, αποτελούν ενδοοικογενειακή βία. Μπορεί να πάρει διάφορες μορφές και να εμφανιστεί ως οικονομική εκμετάλλευση, σεξουαλική κακοποίηση, ψυχολογική βία και σωματική βία. Το πιο σύνηθες είναι να εμφανίζεται ανάμεσα σε συζύγους ή συντρόφους, πρώην και νυν.

Αξίζει να διευκρινιστεί το γεγονός, ότι η παρατεταμένη απομόνωση του θύματος, όπως και οποιαδήποτε ενέργεια που είναι ικανή να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, αποτελεί εξίσου ενδοοικογενειακή βία. Αυτή που προηγείται συνήθως είναι η λεκτική βία. Το κάθε θύμα μπορεί να προέλθει άμεσα στους μηχανισμούς προστασίας και στην αστυνομία που μπορεί να βοηθήσει στην πρόληψη άλλων μορφών βίας, όπως η σωματική.

3.1.8 Διακίνηση - Δουλεμπορία γυναικών (Trafficking)

Ο επίσημος ορισμός του trafficking προέρχεται από το Πρωτόκολλο για την Αποτροπή, την Καταστολή και την Τιμωρία της Παράνομης Διακίνησης Προσώπων με σκοπό τη Σεξουαλική και Οικονομική Εκμετάλλευση, ιδιαίτερα των Γυναικών και των Παιδιών, το οποίο υπεγράφη στο Παλέρμιο της Ιταλίας το Δεκέμβριο του 2000.

Με βάση το σχετικό Πρωτόκολλο των Ηνωμένων Εθνών, ως Παράνομη Διακίνηση Προσώπων με σκοπό τη Σεξουαλική και Οικονομική Εκμετάλλευση θα εννοείται: Η στρατολόγηση, μεταφορά, μετακίνηση, η εγκατάσταση (στέγαση, μέριμνα για τη συνέχιση της παραμονής) ή η παραλαβή προσώπων μέσω της απειλής, της χρήσης βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού, της απαγωγής, του δόλου, της εξαπάτησης, της κατάχρησης της δύναμης, της κατάχρησης μιας ευάλωτης ή τρωτής θέσης, της προσφοράς ή της αποδοχής οικονομικού ή άλλου οφέλους για την επίτευξη της σύμφωνης γνώμης ενός προσώπου, το οποίο ασκεί έλεγχο ή εξουσία επί άλλου προσώπου, με σκοπό την εκμετάλλευσή του.

Μερικά κοινά χαρακτηριστικά των περιπτώσεων trafficking, είναι ο εξαναγκασμός του θύματος και η παράνομη μετακίνηση εκτός συνόρων με πλαστά ταξιδιωτικά και ταυτοπροσωπίας έγγραφα, καθώς έχουν αφαιρεθεί από το θύμα τα νόμιμα δικά του. Επίσης, το άτομο αναγκάζεται σε πράξεις που δεν επιθυμεί και είναι στον μόνιμο έλεγχο του εμπόρου.

To Trafficking στην Ελλάδα

Η Ελλάδα είναι μία από τις βασικότερες χώρες διακίνησης θυμάτων trafficking, καθώς αποτελεί χώρα προορισμού και διέλευσης, με κύρια σημεία εισόδου τα θαλάσσια και χερσαία σύνορα της. Στην Ελλάδα, τα θύματα του trafficking υπολογίζονται περίπου στις 20.000 - 25.000, με το 80% αυτών να είναι αλλοδαπές γυναίκες (Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, 2007) με

συχνότερες χώρες καταγωγής την Αλβανία, τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, τη Ρωσία, τη Μολδαβία, τη Νιγηρία, τη Λευκορωσία, τη Λιθουανία και την Ουκρανία.

3.1.9 Διαδικτυακή βία και οι μορφές της

Οι πιο συχνές μορφές έμφυλης βίας στο διαδίκτυο ή μέσω χρήσης νέων τεχνολογιών:

«Εκδικητική πορνογραφία» ή «εκδικητικό πορνό» (revenge porn): η χρήση και η διαδικτυακή ανάρτηση προσωπικών φωτογραφιών και βίντεο, σεξουαλικού περιεχομένου, με στόχο τον εξευτελισμό του θύματος.

Σεξουαλική κακοποίηση μέσω εικόνας (image based sexual abuse): ή αλλιώς «εκδικητική πορνογραφία» (Mc Glynn & Rackley, 2015) που έχει χαρακτηριστεί ως «συνεχές της σεξουαλικής κακοποίησης μέσω εικόνας».

Σεξιστική ρητορική μίσους (sexist hate speech): «εκφράσεις που διαδίδουν, προκαλούν, προωθούν ή δικαιολογούν το μίσος με βάση το φύλο» σύμφωνα με τον ορισμό του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Μη-συναινετικές φωτογραφίες στο δημόσιο χώρο ή διαδικτυακή ηδονοβλεψία (creep shots/digital voyeurism): Η διαδικτυακή ηδονοβλεψία αποτελεί την ύπουλη λήψη φωτογραφιών ή βίντεο στοχευμένων στα γεννητικά όργανα γυναικών, με στόχο τη σεξουαλική ευχαρίστηση.

Διαδικτυακός εκφοβισμός (cyber bullying): οι επαναλαμβανόμενες συμπεριφορές, όπως η αποστολή κακόβουλων μηνυμάτων, η επινόηση φημών ή η ανάρτηση εικόνων με στόχο τον εκφοβισμό και την υπονόμευση της αυτοεκτίμησης και της υπόληψης των γυναικών και κοριτσιών.

Διαδικτυακή παρενόχληση (cyber harassment): η χρήση ψηφιακών μέσων για την παρενόχληση ενός ατόμου, συχνά παιδιών και ανηλίκων. Στο πλαίσιο της διαδικτυακής σεξουαλικής παρενόχλησης χρησιμοποιούνται σχόλια, επιθετικοί σεξιστικοί και προσβλητικοί χαρακτηρισμοί.

Διαδικτυακή παρενοχλητική παρακολούθηση (cyber stalking): η διαδικτυακή παρακολούθηση, συγκέντρωση πληροφοριών και επαναλαμβανόμενη, παρενοχλητική επικοινωνία με το θύμα, χωρίς τη συναίνεσή του.

Κακόβουλη διαρροή προσωπικών δεδομένων (doxxing): η διαδικτυακή αναζήτηση και ανάρτηση προσωπικών δεδομένων με στόχο την έκθεση, τον δημόσιο εξευτελισμό και την ηθική απαξία, του ατόμου που στοχοποιείται.

Ηλεκτρονική παρείσφρηση (hacking): η παραβίαση ιδιωτικών επικοινωνιών και δεδομένων, η οποία μπορεί να στοχεύει σε γυναίκες ή κορίτσια, ιδιαίτερος με τη μορφή παρείσφρησης σε κάμερα υπολογιστή.

Διαδικτυακή πλαστοπροσωπία (online impersonation): η χρήση της ταυτότητας ενός άλλου προσώπου με σκοπό να το βλάψεις, να το εξαπατήσεις ή/και να το απειλήσεις.

Κακόβουλος διαμοιρασμός (malicious distribution): η χρήση ψηφιακών εργαλείων με σκοπό τον διαμοιρασμό δυσφημιστικού υλικού.

Ομαδικές διαδικτυακές επιθέσεις (mob attacks/cyber mob): ο εχθρικός όχλος εκατοντάδων ή/και χιλιάδων ανθρώπων, που συστηματικά παρενοχλεί ένα συγκεκριμένο άτομο, μέσω του διαδικτύου, συχνά με στόχο τον δημόσιο εξευτελισμό του.

Κακοποιητικός διαμοιρασμός υλικού με σεξουαλικό περιεχόμενο (abusive sexting): η δημοσιοποίηση στο διαδίκτυο προσωπικών μηνυμάτων με σεξουαλικό περιεχόμενο, χωρίς τη συναίνεση όλων των μερών.

Διαδικτυακή στρατολόγηση με σκοπό τη σωματεμπορία (recruitment): η χρήση ψηφιακών μέσων με σκοπό την εξαπάτηση και επακόλουθη παγίδευση πιθανών θυμάτων (κυρίως κοριτσιών και γυναικών) σε κυκλώματα διεθνούς σωματεμπορίας (human trafficking).

Επιθέσεις στον πραγματικό κόσμο (in real life attacks/ IRL trolling): ο όρος περιγράφει περιστατικά κατά τα οποία η διαδικτυακή κακοποίηση εξελίσσεται σε επιθέσεις στην πραγματική/υλική ζωή του ατόμου, π.χ. stalking (Sakkoulas A., 2017).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4.1 Χαρακτηριστικά Θύτη - Ψυχολογικό προφίλ δράστη

Η καταχρηστική σχέση θύματος-θύματος, συνδημιουργείται και επηρεάζεται από τις συμπεριφορές, τις σκέψεις και τις ψυχικές καταστάσεις και των δύο μερών. Καταγράφοντας τα ψυχολογικά και συναισθηματικά διακριτικά χαρακτηριστικά, καταλαβαίνουμε πώς ο δράστης επηρεάζει το θύμα και έτσι κατανοούμε τη δυσκολία εύρεσης άμεσων λύσεων στα προβλήματα που αντιμετωπίζει.

Σύμφωνα με στοιχεία από στατιστική έρευνα του Catalano S.,(2012),οι άνδρες διαπράττουν την πλειονότητα των βίαιων πράξεων κατά των γυναικών. Ενώ έχουν γίνει προσπάθειες για να αποτραπεί η διάπραξη σεξουαλικών επιθέσεων, ενδοοικογενειακής βίας και καταδίωξης, αυτές οι προσπάθειες δεν έχουν ακόμη επηρεάσει σημαντικά τα ποσοστά βίας κατά των γυναικών. Αυτό συμβαίνει, επειδή τέτοιες προσπάθειες συχνά συνεπάγονται με ανατροπή των μακροχρόνιων πολιτιστικών και κοινωνικών πεποιθήσεων. Οι φίλοι και οι οικείοι σύντροφοι είναι οι πιο συνηθισμένοι δράστες βίας κατά των γυναικών. Γνωριμίες, όπως φίλοι και συνάδελφοι του θύματος, είναι οι δεύτεροι πιο συχνόι θύτες βίας κατά των γυναικών.

Στη συνέχεια προσθέτει, ότι η ηλικία μπορεί να παίζει ρόλο στη διάπραξη τέτοιων εγκλημάτων. Υπάρχουν ενδείξεις, ότι οι νέοι είναι πιο πιθανό να διαπράξουν εγκλήματα. Η βία κατά των γυναικών, μπορεί να επιτευχθεί με τη γνωριμία όλο και περισσότερων ανθρώπων και τη συχνότητα δημιουργίας νέων σχέσεων. Περίπου το ένα τρίτο όλων των καταδικασθέντων βιαστών είναι κάτω των 25 ετών και σχεδόν το ένα πέμπτο των δραστών σεξουαλικής επίθεσης είναι 18-21 ετών. Ο μέσος όρος ηλικίας των αντρών που έχουν παρατηρηθεί να παρακολουθούν γυναίκες είναι τα τριάντα έτη. Δεν διευκρινίζεται η μέση ηλικία της ενδοοικογενειακής βίας. Ωστόσο, οι γυναίκες σε στενούς συντρόφους ηλικίας 20 έως 24 ετών είναι πιο ευαίσθητες στην ενδοοικογενειακή βία. Ακόμη, φαίνεται πως υπάρχουν γενικοί παράγοντες κινδύνου, όπως η ηλικία και η εξοικείωση με το άτομο, η συντριπτική πλειονότητα των δραστών έχουν υιοθετήσει συμπεριφορές, είτε έχουν μάθει συμπεριφορές, είτε από κοινωνικές πεποιθήσεις που αυξάνουν την πιθανότητα διάπραξης σεξουαλικής επίθεσης, καταδίωξης και ενδοοικογενειακής βίας.

Σύμφωνα με την Σουλή Σ. (2019), ο δεσποτισμός, η ζήλια και η αδιακρισία είναι από τα ουσιαστικά γνωρίσματα του δράστη. Πιστεύει στην παραδοσιακή υπεροχή των ανδρών και τα στερεότυπα που συνδέονται με τον κυρίαρχο ρόλο του άνδρα στην οικογένεια. Θεωρεί, ότι πρέπει να είναι γνώστης, όλων όσων αφορούν τη ζωή της γυναίκας του, προκειμένου να

αισθάνεται ασφαλής. Για εκείνον η γυναίκα δεν έχει το δικαίωμα να «κρατά πράγματα» για τον εαυτό της, αλλά πρέπει να τον ενημερώνει για όποια κατάσταση προκύψει.

Ένας βίαιος άντρας, πιστεύει ότι έχει κάποια ιδιαίτερα προνόμια και δικαιώματα, τα οποία στερείται η σύντροφος ή και τα παιδιά τους (εφόσον υπάρχουν). Αρχικά, θεωρεί πως έχει το ιδιαίτερο προνόμιο της φροντίδας. Αυτό σημαίνει, ότι ο βίαιος άντρας απαιτεί από τη σύντρόφό του να τον περιποιείται «παραδοσιακά». Αδιαφορεί, αν η σύντροφος εργάζεται και είναι εξαντλημένη από τις υπεράνθρωπες προσπάθειες να ανταποκριθεί σε όλους τους ρόλους της (μητέρα-σύζυγος-εργαζόμενη) και μπορεί πολλές φορές να την χαρακτηρίσει ως «ανίκανη και άχρηστη μητέρα».

Επιπλέον, ο βίαιος άντρας θεωρεί, πως έχει το ιδιαίτερο προνόμιο της κάλυψης των συναισθηματικών του αναγκών. Έχει την απαίτηση να καλύπτει η σύντροφος του τις συναισθηματικές του ανάγκες. Όλη της η προσοχή πρέπει να είναι στραμμένη είκοσι τέσσερις ώρες το εικοσιτετράωρο πάνω του. Το ίδιο ισχύει και για το γεγονός, ότι ο βίαιος άντρας αισθάνεται, πως έχει και το ιδιαίτερο προνόμιο της σεξουαλικής του ικανοποίησης. Σε αυτήν την περίπτωση, αναγκάζει τη σύντρόφό του να τον ικανοποιεί σεξουαλικά, οπότε και όπως θέλει αυτός. Του είναι αδιάφορη η σεξουαλική της ευχαρίστηση, αν εκείνη έχει οργασμό ή κάποιο θέμα υγείας (Σουλή Σ., 2019).

Επιπλέον, μερικοί άνδρες δεν περιορίζονται στη χρήση σωματικής και λεκτικής βίας. Χρησιμοποιούν τακτικές ψυχολογικής χειραγώγησης της συντρόφου τους. Είναι χαρακτηριστικό συνήθως των ευφύεστατων και ιδιαιτέρως καλλιεργημένων ανδρών, οι οποίοι γνωρίζουν ότι η συνεχής κακομεταχείριση δεν επιφέρει μόνιμα οφέλη. Μερικές τακτικές χειραγώγησης που μπορεί να χρησιμοποιεί ο σύντροφος είναι οι εξής:

- Αλλάζει συχνά και απότομα διαθέσεις και συμπεριφορές.
- Στους τσακωμούς αλλάζει συνεχώς θέμα.
- Λέει ασύστολα ψεύδη.
- Εκθέτει τη γυναίκα μπροστά στους άλλους.
- Προκαλεί την λύπηση της γυναίκας, ώστε να μην αναζητήσει τα αίτια και τις σκοπιμότητες κάποιας περίεργης συμπεριφοράς.
- Κατηγορεί όλους τους άλλους για τη συμπεριφορά του, εκτός από αυτόν (Σουλή Σ., 2019).

4.2 Χαρακτηριστικά/Ψυχολογικό Προφίλ Θύματος

Υπάρχουν πολλά εργαλεία που βοηθούν τους επαγγελματίες να εντοπιστούν θύματα έμφυλης βίας. Ο εντοπισμός θυμάτων βίας με βάση το φύλο μπορεί να είναι δύσκολος, αλλά είναι σημαντικός, γιατί ο έγκαιρος προσδιορισμός είναι απαραίτητος, έτσι ώστε θύματα έμφυλης βίας στις σχετικές υπηρεσίες βοήθειας, να μπορούν να λάβουν την υποστήριξη που τους αξίζει. Η αναγνώριση μπορεί μερικές φορές να είναι πολύ χρονοβόρα, επειδή τα θύματα βίας με βάση το φύλο συχνά έχουν PTSD και χρειάζεται χρόνος για να αναπτυχθεί σχέση με τους συμβούλους. Λάβετε υπόψη, ότι υπάρχουν πολλά εργαλεία που έχουν σχεδιαστεί για να βοηθήσουν τους επαγγελματίες να εντοπίσουν ευκολότερα θύματα έμφυλης βίας.

Σύμφωνα με το Συμβούλιο των Κρατών της Βαλτικής Θάλασσας,(2015), υπάρχουν ορισμένοι γενικοί δείκτες, που αποδείχθηκαν χρήσιμοι για την ταυτοποίηση θυμάτων έμφυλης βίας και εμπορίας ανθρώπων στο Guidelines for Municipalities - Stepping Up Local Action Against Human Trafficking. Σε αυτούς περιλαμβάνονται: η ηλικία, το φύλο, η χώρα προέλευσης/εθνικότητα, ο τομέας απασχόλησης, σημάδια κακοποίησης ή τραύματος, ταξιδιωτικές διαδρομές, κλπ.

Επιπλέον, οι γυναίκες πρόσφυγες, μπορεί να φανεί ότι είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων, αν παρουσιάζουν έλλειψη ελέγχου (π.χ. δεν τους επιτρέπεται να λαμβάνουν τηλεφωνήματα, τους έχουν πάρει το διαβατήριό τους, κλπ.), είναι ορατές οι συνθήκες εκμετάλλευσης (π.χ. δεσμεύσεις χρέους, εργασία υπό διαφορετικές συνθήκες από τις αναμενόμενες, ύπαρξη ορισμένων τραυμάτων, κλπ) και ζουν υπό συνθήκες φτώχειας (π.χ. απομόνωση από τους φίλους και την οικογένεια, αδυναμία εξασφάλισης τροφής, ρουχισμού ή προϊόντων υγιεινής, κλπ.) SC-MFG 2017, Coe & Amnesty International, (2014).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Η Συνειδητοποίηση της κακοποίησης και η αναζήτηση βοήθειας – Τα Εμπόδια στην αναζήτηση βοήθειας

Συνήθως, αρκετές μορφές βίας ενάντια των γυναικών δε βγαίνουν στην επιφάνεια, επειδή θεωρείται ότι ανήκουν στη σφαίρα του ιδιωτικού και μπορεί να πρόκειται για σεξουαλική, συζυγική βία ή παρενόχληση στον επαγγελματικό χώρο. Επίσης, ενδέχεται η περίπτωση συσσώρευσης κινήσεων, σχολίων, και άλλων συμπεριφορών που σαν μεμονωμένα περιστατικά φαίνεται ότι δεν έχουν σοβαρή υπόσταση. Για τους παραπάνω λόγους, το θύμα και το περιβάλλον του, ακόμα και ο δράστης δε συνειδητοποιούν άμεσα, ότι πρόκειται για ένα περιστατικό βίας. Για το λόγο αυτό άλλωστε, δημιουργείται σύγχυση και δυσκολία στη μελέτη του φαινομένου. Στην περίπτωση της βίας, το ίδιο πρόσωπο υφίσταται τα χτυπήματα και υποχωρεί κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων, εγκαθιδρύεται φόβος και το θύμα υποκύπτει μπρος τη βούληση του συντρόφου του. Όπως φαίνεται, οι γυναίκες θύματα σιωπούν, επειδή φοβούνται, επειδή νιώθουν ενοχές και ντροπή κι επίσης υποβαθμίζουν τα περιστατικά βίας, τα οποία υφίστανται, όταν βέβαια δεν τα απαρνιούνται ολότελα. Έτσι λοιπόν, αποδεικνύεται ευρέως, ότι οι γυναίκες που έχουν υποστεί βία, αν και τις περισσότερες φορές κρατούν παθητική στάση, παρόλα αυτά εμπλέκονται στην ενεργό διαδικασία της αναζήτησης βοήθειας (Χατζηφωτίου Σ., 2016).

Ακόμη, η Χατζηφωτίου Σ. (2016), αναφέρει ότι στη διαδικασία αυτή πολλοί ερευνητές έχουν εντοπίσει και καταγράψει τα εξής τρία στάδια: α) της «αναζήτησης βοήθειας» (η γυναίκα καταφέρνει να επισκεφτεί έναν ειδικό, όπως κοινωνικό ή άλλο λειτουργό), β) της «αποχώρησης» (η γυναίκα, για διάφορους λόγους, αποφασίζει να εγκαταλείψει τις συναντήσεις με τους ειδικούς) και γ) της «επιστροφής» (η γυναίκα, βλέποντας ότι η κακοποίηση συνεχίζεται, επιστρέφει στις συναντήσεις με τους ειδικούς).

5.1 Εμπόδια στην αποκάλυψη της κακοποίησης από το θύμα σε άλλους και στις υπηρεσίες

Η βία με βάση το φύλο (GBV), σύμφωνα με τους Androff (2012), Herman (1997), Stover (2004), Wood & Roche (2001), μπορεί να είναι δύσκολη για τις επιζώσες μετά από μεγάλο διάστημα του τέλους της σύγκρουσης. Η ενοχή, η ντροπή και η συνεχιζόμενη διαπροσωπική βία μπορούν να κανονικοποιούνται, ως ένα μέρος της καθημερινής ζωής, θέτοντας εμπόδια στο δρόμο προς τη θεραπεία και την ανάρρωση (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, 2016). Η θεραπεία και η ανάρρωση, για αυτές τις γυναίκες απαιτούν κοινωνική δέσμευση, αλλά εκπληκτικά ελάχιστη σημασία έχει δοθεί σε αυτό το είδος αναζήτησης βοήθειας. Η έρευνα έχει δείξει, ότι η αφηγηματική αυτοαποκάλυψη είναι η πύλη για βοήθεια στην προσπάθεια αναζήτησης και αποκατάστασης του τραύματος. Ακόμη, οι Ansara & Hindin (2010), προσθέτουν ότι οι γενικοί γιατροί, η οικογένεια και οι φίλοι είναι οι προτιμότερες επιλογές για αναζήτηση βοήθειας. Ωστόσο, οι γυναίκες φαίνονται απρόθυμες να αποκαλύψουν ένα ιστορικό τραύματος.

Σύμφωνα με την Dr Arnault D. (2017), το πολιτισμικό και κοινωνικό στίγμα, σε συνδυασμό με την ντροπή, εμποδίζει τις γυναίκες να αποκαλύψουν το τραύμα τους. Η φεμινιστική- ανθρωπιστική σκοπιά της διακρίνει πως μαθητές και επαγγελματίες θέλουν να βοηθήσουν, ώστε αυτές οι γυναίκες να αποκαλύψουν το τραύμα, σαν πρώτο βήμα προς τη θεραπεία, ωστόσο παρατηρείται, πως είναι εξαιρετικά απρόθυμες να το πράξουν. Η έρευνα και η παρέμβαση οφείλουν να διασφαλίσουν, ότι η επιζώσα μπορεί να διηγηθεί την ιστορία της χωρίς επαναθυματοποίηση, ενώ ταυτόχρονα στοχεύει στην αποκατάσταση της προσωπικής κυριότητας, στην ενδυνάμωση και την αυτοκατανόηση (Arnault D., 2017).

Παράλληλα, άλλη μελέτη των Fugate L., Riordan, Naureckas & Engels, (2015), η οποία στοχεύει στην κατανόηση παραγόντων που εμποδίζουν την αναζήτηση βοήθειας, μέσω συνεντεύξεων που πήραν από 491 γυναίκες με ιστορικό βίας από την πρωτοβάθμια φροντίδα διαπίστωσαν ότι μόνο το 20-35% επικοινωνήσε με οποιοδήποτε επίσημη πηγή και το 29% δεν επικοινωνήσε με κανέναν σχετικά με το περιστατικό βίας που είχε βιώσει.

Ωστόσο, έρευνα των Minshew & D'Andrea, Van der Kolk, (2015), έχει δείξει ότι αν κάποιος βιώνει ένα τρομακτικό γεγονός ή έχει καταβληθεί από το συναίσθημα, οι μνήμες που αποθηκεύονται είναι κυρίως έμφυτη μνήμη. Οι έμφυτες μνήμες μερικές φορές αναφέρονται ως «αναμνήσεις σώματος ή μη δηλωτική μνήμη», τονίζοντας, ότι η συσχετισμένη γλώσσα συχνά απουσιάζει και ότι αυτές οι αναμνήσεις έχουν συνδεθεί ακόμη με τις ανώτερες εκτελεστικές λειτουργίες της γλώσσας και της λογικής). Ο Siegel, (2008) συμπληρώνει και το γεγονός ότι οι

έμφυτες αναμνήσεις τραύματος έρχονται αυτοπροαίρετα στην επιζούσα έχοντας την εμπειρία η οποία εκδηλώνεται με τη μορφή σωματικών ανεξήγητων συναισθημάτων άγχους ή τρόμου.

Η ντροπή συνοδεύεται συχνά από το τραύμα. Η ντροπή είναι ένα έντονο αρνητικό συναίσθημα, που τροφοδοτείται από την εμπειρία του «σπασμένου εαυτού». Είναι ιδιαίτερα παρούσα στις σχέσεις υποταγής και ελέγχου, δημιουργώντας μια οικογένεια συναισθημάτων, όπως ταπείνωση, ατιμία και μίσος προς τον εαυτό. Το συναίσθημα της ντροπής, όπως και το τραύμα, περιλαμβάνει φυσιολογικές αντιδράσεις που κατακλύζουν τις υψηλότερες λειτουργίες, όπως η γλώσσα, ο συγχρονισμός και η λήψη αποφάσεων (Herman, 2011). Έχει να κάνει με τα προσωπικά πρότυπα, την ευθύνη, την αποτυχία, ειδικά -όταν κάποιος αντιλαμβάνεται την αποτυχία-, ως προσωπική ευθύνη (Bockers, Roecke, Michael, Renneberg & Kuaevelsnd, 2016).

Σε διαπροσωπικό επίπεδο και το σεξουαλικό τραύμα, αυτές οι ψυχοφυσιολογικές αντιδράσεις της ντροπής επιδεινώνουν τη δυσκολία να δημιουργηθεί μια αφήγηση. Επιπλέον, η ντροπή είναι ένα στοιχείο για το οποίο τα θύματα κατηγορούν τον εαυτό τους, θεωρώντας τον υπαίτιο για το τραύμα. Αυτό το συναίσθημα ντροπής, ωθεί τις γυναίκες προς ενέργειες μη αποκάλυψης ή έκθεσης ή οικειοποίησης τους με τους άλλους (Arnault D., 2017).

Επιπρόσθετα, η βία κατά των γυναικών είναι ένα περίπλοκο ζήτημα, όχι μόνο επειδή διαταράσσει κάθε πτυχή της ψυχικής υγείας και ευημερίας του θύματος, αλλά και λόγω των πολλών περιορισμών, εμποδίων που πρέπει να ξεπεράσει η γυναίκα, για να ζητήσει βοήθεια στην προσπάθεια εξάλειψης της βίας (Kulwicki et al, 2010). Ορισμένοι ερευνητές απέδωσαν την αποφυγή των γυναικών προσφύγων να ζητήσουν βοήθεια, στην πιθανότητα να αντιμετωπίσουν τη βία, τις ανισότητες στις κοινωνικές υπηρεσίες, την έλλειψη ικανότητας ανταπόκρισης στις ανάγκες των μεταναστών με πολιτιστικά κατάλληλο τρόπο και το γεγονός ότι τα θύματα υποφέρουν και από άλλες ψυχολογικές δυσκολίες. Οι συνθήκες αυτές ενδέχεται να θέσουν τις γυναίκες σε μεγαλύτερο κίνδυνο για περισσότερα προβλήματα, δρώντας προσθετικά στις προηγούμενες αγχωτικές εμπειρίες ζωής τους -πολιτιστικές και πολιτικές συνθήκες (Liao, 2006).

Γνωρίζοντας, τους λόγους για τους οποίους δεν ζητούν επαγγελματική βοήθεια, τους παράγοντες με τους οποίους παίρνουν οι γυναίκες αποφάσεις σχετικά με την αναζήτηση βοήθειας και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα θύματα ενδοσυντροφικής βίας, επηρεάζονται οι ιθύνοντες άσκησης πολιτικής στην πορεία της οργάνωσης ενός εκπαιδευτικού προγράμματος. Τα προγράμματα αυτά θα παρέχουν φροντίδα απαραίτητη, μαζί με γνώση και δεξιότητες, ώστε

να είναι σε θέση να βοηθήσουν τα θύματα να αναζητήσουν επαγγελματική βοήθεια (Damra J., Abujilban S., 2020).

5.2 Τραυματικός Σύνδεσμος

Η συγκεκριμένη θεωρία εξηγεί, γιατί στις κακοποιητικές σχέσεις δημιουργείται τόσο δυνατός δεσμός ανάμεσα στους θύτες και στα θύματα. Μοιάζει παράδοξο και παράλογο στους περισσότερους ανθρώπους μια γυναίκα να επιστρέφει σε έναν βίαιο σύντροφο, να αποζητά τη βίαιη συμπεριφορά του, η οποία την υποτιμά, την υποβιβάζει και την εξευτελίζει. Κατ' αυτόν τον παράδοξο τρόπο, ακριβώς αυτή η συμπεριφορά του βίαιου άντρα, με όλες τις διακυμάνσεις που μπορεί να έχει, προκαλεί στην γυναίκα την επιθυμία να τον επιζητά όλο και περισσότερο, παρόλο που την έχει απομονωμένη, χωρίς να της επιτρέπει να έχει κοινωνική ζωή, να εργάζεται, να βλέπει γονείς και φίλους.

Έχει παρατηρηθεί ότι στο τρίτο στάδιο της βίας (στάδιο ηρεμίας και μετάνοιας) επιδρά καταλυτικά στη συντήρηση και την διαιώνιση των βίαιων σχέσεων. Στο στάδιο αυτό, η γυναίκα έρχεται πολύ κοντά με τον βίαιο σύντροφο, βλέπει την «καλή» πλευρά του, το πόσο γλυκός, συναισθηματικός και τρυφερός γίνεται, όταν το θέλει. Πολλές γυναίκες θεωρούν ότι θα μπορούσαν με αυτό τον τρόπο να διατηρήσουν αυτή τη γλυκιά, καλοσυνάτη πλευρά του χαρακτήρα του και μπαίνουν σε έναν ατέρμονο κύκλο προσπαθειών, μάταιων ωστόσο.

Δεν είναι λίγες οι γυναίκες που έχασαν πολλά χρόνια της ζωής τους, προσπαθώντας να αλλάξουν το βίαιο σύντροφο. Οι περισσότερες από αυτές έχουν εγκαταλείψει το δράστη οριστικά και αμετάκλητα. Κύρια αιτία αυτής της παλινδρόμησης είναι ο Τραυματικός Σύνδεσμος της γυναίκας με τον δράστη.

Παράλληλα, ορισμένες γυναίκες δείχνουν άρνηση απέναντι στα βίαια γεγονότα. Θεωρούν πως «δεν έγινε και τίποτα». Ενώ φαίνεται εμφανώς πως δυσανασχετούν με τη λεκτική και συναισθηματική βία του συντρόφου τους, αρνούνται ότι υφίστανται σωματική κακοποίηση, όταν αυτή περιορίζεται σε χαστούκια, κλωτσιές, ξεμαλλιάσματα, και κυρίως όταν δεν υπάρχει σοβαρός τραυματισμός, ώστε να εξαναγκαστούν να ζητήσουν ιατρική βοήθεια. Στις περιπτώσεις όπου υπάρχει παιδί ως μάρτυρας ή θύμα βίαιων επεισοδίων στην πατρική οικογένεια, είναι δύσκολο το θύμα να συνειδητοποιήσει το πρόβλημα και να ζητήσει βοήθεια.

Είναι αξιοσημείωτο πως μερικές γυναίκες, έπειτα από σοβαρό τραυματισμό που έχουν υποστεί από το σύντροφο τους (σπάσιμο αυχένα, αποβολή εμβρύου, ρήξη τυμπάνου, ρήξη αμφιβληστροειδούς κτλ.) παραμένουν το ίδιο συναισθηματικά συνδεδεμένες μαζί του. Αυτοί που δε γνωρίζουν πιστεύουν ότι υπάρχει μια δόση μαζοχισμού από την πλευρά της γυναίκας για να ανέχεται όλες αυτές τις φρικαλεότητες. Έρευνες έχουν αποδείξει ότι και στις αντρικές ομοφυλοφιλικές σχέσεις ισχύει κάτι ανάλογο, όπως επίσης και σε όλες τις μακροχρόνιες σχέσεις βασανισμού (Σουλή Σ., 2019)

Το σύνδρομο της Στοκχόλμης

Η θεωρία αυτή υποστηρίζει μια ιδιαίτερη ψυχολογική κατάσταση, στην οποία είχαν έρθει αρχικά όμηροι, έπειτα από μια ένοπλη ληστεία το 1973 στο Sveriges Kreditbank της Στοκχόλμης. Εκεί ήταν μία γυναίκα, ανάμεσά τους, η οποία συνδέθηκε ερωτικά με τον ένα ληστή, ενισχύοντας και οικονομικά τον αγώνα τους. Κατά έναν περίεργο τρόπο, οι όμηροι είχαν συνδεθεί συναισθηματικά με τους απαγωγείς τους.

Ο Σουηδός ψυχίατρος και εγκληματολόγος Nils Bejerot, χρησιμοποίησε τον όρο «Σύνδρομο της Στοκχόλμης». Η ψυχολογική αυτή κατάσταση ήταν γνωστή στον κλάδο της ψυχολογίας πολύ καιρό πριν, από μελέτες και έρευνες που είχαν γίνει σε ομήρους, φυλακισμένους, κακοποιημένες γυναίκες και παιδιά. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρήθηκε, ότι οι όμηροι -που βρίσκονται σε συναισθηματική σύνδεση με τους απαγωγείς- δεν ήταν συνεργάσιμοι με τις Αρχές, σε περίπτωση διάσωσής τους, ενώ στις δίκες δεν είχαν παρευρεθεί, ως πολιτικοί αγωγοί. Επίσης, πολλές κακοποιημένες γυναίκες, που βρίσκονταν σε συναισθηματική εμπλοκή με τους βίαιους συζύγους τους, δεν κατέθεταν μήνυση, πλήρωναν τις εγγυήσεις τους και τους αποφυλάκιζαν, ενώ σε πολλές περιπτώσεις μπορεί και να επιτίθονταν στους αστυνομικούς, όταν έσπευδαν σε βοήθεια.

Ακολουθεί μια λίστα συμπτωμάτων του Συνδρόμου της Στοκχόλμης. Ύστερα από μακροχρόνιες έρευνες και μελέτες, έχουν εντοπιστεί τα εξής χαρακτηριστικά:

- Θετικά συναισθήματα του θύματος απέναντι στο θύτη (που τον κακοποιεί/εξουσιάζει).
- Αρνητικά συναισθήματα του θύματος απέναντι στην οικογένεια, στους φίλους και στις Αρχές που θέλουν να το βοηθήσουν να ελευθερωθεί.

- Θετικά συναισθήματα του θύτη απέναντι στο θύμα.
- Το θύμα υποστηρίζει τη συμπεριφορά του θύτη.

Το Σύνδρομο της Στοκχόλμης δεν εμφανίζεται σε κάθε όμηρο ή σε κάθε βίαιη σχέση. Κυρίαρχο ρόλο παίζει ο χρόνος, στον οποίο το θύμα εκτίθεται στη βία και στην εξουσία του θύτη. Μέσα από έρευνες έχει εντοπιστεί, ότι συγκεκριμένες περιστάσεις οδηγούν στη δημιουργία του συνδρόμου και είναι οι εξής:

- Σαφής απειλή προς τη σωματική ή ψυχολογική επιβίωση του θύματος και πεποίθηση, ότι ο θύτης μπορεί να εκπληρώσει την απειλή,
- Μικρές ενδείξεις ευγενικής συμπεριφοράς από το θύτη στο θύμα,
- Απομόνωση του θύματος από την οπτική και την γνώμη των άλλων.
- Πίστη του θύματος, ότι δεν μπορεί να δραπετεύσει από την κατάσταση.

Συναισθηματικοί λόγοι που αποτρέπουν την αναζήτηση βοήθειας:

- Η γυναίκα τρέφει συναισθήματα αγάπης προς τον βίαιο άνδρα.
- Σε περίπτωση που υπάρχουν παιδιά, έχουν αδυναμία στον πατέρα τους και η γυναίκα φοβάται, μήπως θελήσουν να παραμείνουν μαζί του. Έχει παρατηρηθεί, ότι τα παιδιά στην εφηβεία επιθυμούν και αναζητούν τη σταθερότητα. Δε θέλουν να αλλάξουν περιβάλλον, περιοχή, σχολείο, φίλους και συνήθως επιθυμούν να παραμείνουν με το γονιό, ο οποίος θα τους κάνει να νιώθουν ασφάλεια, ακόμη κι αν είναι αυτός που τα κακοποιεί.

Ψυχολογικοί λόγοι που αποτρέπουν την αναζήτηση βοήθειας:

- Η γυναίκα έχει χαμηλή αυτοεκτίμηση, πιστεύει ότι δε θα τα καταφέρει.
- Πάσχει από συναισθηματική διαταραχή ή από κατάθλιψη και αισθάνεται πολύ αδύναμη και ανήμπορη (Σουλή Σ.,2019).

Νομικές διέξοδοι στην αναζήτηση βοήθειας

Ελάχιστο ποσοστό γυναικών αποφασίζουν να κινηθούν δικαστικά κατά του βίαιου συντρόφου τους. Κυρίαρχη αιτία, είναι ο φόβος προς το πρόσωπο του. Φόβος για το τι θα

συμβεί, εάν αποφασίσουν να τον εγκαταλείψουν, φόβος μήπως τις σκοτώσει, φόβος μήπως βλάψει τα παιδιά, φόβος μήπως κάνει κακό στους συγγενείς και φίλους της, φόβος μήπως βλάψει τον ίδιο του τον εαυτό. Είναι το κυρίαρχο συναίσθημα, που βιώνει μια γυναίκα σε μια σχέση βίας. Φόβος για το τι θα της συμβεί, εάν ορθώσει ανάστημα, φόβος για εξευτελισμό και φόβος άσκησης σωματικής βίας σε εκείνη ή στα παιδιά της.

Παρακάτω θα αναλυθούν οι νομικές διέξοδοι, τις οποίες μπορεί να ακολουθήσει η γυναίκα, που υφίσταται βία, προκειμένου ο δράστης και οι πράξεις του να «πάρουν τον δρόμο της δικαιοσύνης» (Σουλή Σ., 2019).

Εισαγγελική παραγγελία και μήνυση

Πολλές γυναίκες δηλώνουν, ότι απευθύνονται στην αστυνομία για να καταθέσουν μήνυση και τα όργανα της τάξης τις αποθαρρύνουν λέγοντάς τους, να γυρίσουν σπίτι τους, να κοιτάξουν να τα βρουν με τον άντρα τους, να μην διαλύσουν την οικογένειά τους κ.α. πολλά.

Παρατηρείται δε, πολύ συχνά το εξής φαινόμενο: η γυναίκα με την προτροπή και καθοδήγηση του αστυνομικού, αντί να προβαίνει σε κατάθεση μήνυσης, που ήταν και ο σκοπός της επίσκεψής της στο αστυνομικό τμήμα, να επισκέπτεται τον εισαγγελέα ακροάσεων, προκειμένου να λάβει εισαγγελική παραγγελία. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα:

- Να μην παραπέμπεται η γυναίκα προς εξέταση σε ιατροδικαστή, αφού δεν έχει καταθέσει μήνυση.
- Όταν αποφασίσει η γυναίκα να καταθέσει μήνυση, να έχουν εκλείψει οι σωματικές βλάβες που θα πιστοποιούσαν τη βία.

Κάποιες γυναίκες με σοβαρά τραύματα θα μεταβούν στο νοσοκομείο ή σε κάποιον ιατρικό κέντρο για να ζητήσουν ιατρική περίθαλψη ή να νοσηλευτούν. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η εξέταση της γυναίκας θα καταγραφεί και αυτή θα μπορεί να ζητήσει ένα πιστοποιητικό ιατρική γνωμάτευσης ή νοσηλείας, προκειμένου να το προσκομίσει στο δικαστήριο.

Στην περίπτωση ελαφράς σωματικής βλάβης, όταν η γυναίκα φέρει μώλωπες και αμυχές, αν ο αστυνομικός τη συμβουλεύσει να εξαντλήσει όλα τα περιθώρια προτού καταθέσει μήνυση, εκείνη θα στραφεί στον εισαγγελέα ακροάσεων. Θα επισκεφθεί τον εισαγγελέα και με μια αίτηση θα ζητήσει να της χορηγηθεί εισαγγελική παραγγελία, προκειμένου να την προσκομίσει

στο αστυνομικό τμήμα του τόπου κατοικίας του δράστη, όπου θα τον καλέσουν και θα του γίνουν συστάσεις.

Είναι αποτελεσματική η εισαγγελική παραγγελία; Θα αποτρέψει το δράστη από την επανάληψη της βίαιης συμπεριφοράς του; Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι, ότι η εισαγγελική παραγγελία έχει βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα και μόνο σε εκείνους τους άντρες που φοβούνται υπερβολικά τον νόμο (Σουλή Σ., 2019).

Στη συνέχεια όσον αφορά την διαδικασία αναζήτησης βοήθειας, από τη χρήση επίσημων και ανεπίσημων πηγών οι επιζούσες συμμετέχουν στην αποκατάσταση των τραυμάτων τους ελπίζοντας ότι μπορούν να βελτιώσουν τις σχέσεις τους, να αυξήσουν το νόημα και την ικανοποίηση από τη ζωή και να βελτιώσουν τη συνολική υγεία τους. Η έννοια των ενεργειών ανάκτησης μπορεί να επικαλύπτεται με σχετικές έννοιες της αναζήτησης βοήθειας και αντιμετώπισης τραυμάτων (Sinko L., Goldner L. & Arnault D., 2021).

Κατ' επέκταση, η αναζήτηση βοήθειας ορίζεται η κατάσταση μέσω της οποίας που προωθείται η αντίληψη της ανάγκης ή του προβλήματος. Έχει επίκεντρο τη σκόπιμη δράση, που περιλαμβάνει διαπροσωπική αλληλεπίδραση με ένα τρίτο άτομο. Ωστόσο, άλλοι υποστήριξαν ότι η αναζήτηση βοήθειας είναι ευρύτερη και μπορεί να περιλαμβάνει διαπροσωπικούς και πνευματικούς τρόπους ζωής. Ο ορισμός αυτός για την διαδικασία αναζήτησης βοήθειας γίνεται στην προσπάθεια για την μεγιστοποίηση της ευεξίας, τη βελτίωση, τον μετριασμό ή την εξάλειψη της δυσφορίας (Saint Arnault. D., 2009).

Προηγούμενες μελέτες κάνουν λόγο για την κανονικοποίηση της έμφυλης βίας έναντι των γυναικών ως διαδικασία που φαίνεται να παίζει σημαντικό ρόλο τόσο στην αύξηση των επιπτώσεων της βίας, όσο (Lundgren, 2004) και στη μείωση της ικανότητας των γυναικών να αναγνωρίζουν, να αναφέρουν, να αναζητούν, βοήθεια ή θεραπεία έπειτα από εμπειρία βίας (Fugate et al., 2005; Morrison et al., 2006; Overstreet & Quinn, 2013; Sinko et al., 2019).

Η εμπειρία και η διαδικασία αναζήτησης βοήθειας είναι πιο πιθανό να συμβούν εάν η ταλαιπωρία αναγνωριστεί και χαρακτηριστεί ως αξιοσημείωτη και αφύσικη (Saint Arnault. D., 2009). Ωστόσο, η κανονικοποίηση εμποδίζει την αναγνώριση της κατάχρησης ως πρόβλημα επειδή η βία απεικονίζεται ως ένα φυσιολογικό μέρος μιας σχέσης (Morrison et al., 2006).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Ο Ρόλος της Κοινωνικής Εργασίας στην αντιμετώπιση της έμφυλης βίας

Από τη μία πλευρά, η ανοχή της τοπικής κοινότητας για βία και κακοποίηση, από την άλλη, η αίσθηση ντροπής και εσωτερικών συναισθημάτων του θύματος, αποτελεί εμπόδιο για τις περισσότερες γυναίκες και εμποδίζει την αναζήτηση βοήθειας. Ακόμη και εκείνες που τολμούν να αναφέρουν τα προβλήματά τους και ζητούν βοήθεια αντιμετωπίζουν περιορισμένες κοινωνικές υπηρεσίες, ιδρύματα και επαγγελματικά δίκτυα, και αντιμετωπίζουν επίσης προκατάληψη ενάντια στις κοινωνικές αντιλήψεις και τα στερεότυπα που δεν βοηθούν το πρόβλημα.

Στο κεφάλαιο αυτό, θα γίνει λόγος για την συμβολή της κοινωνικής εργασίας γενικότερα ως επάγγελμα ενάντια στην έμφυλη βία. Οι κοινωνικές έρευνες έδειξαν ότι πρέπει να ακουστούν οι φωνές των γυναικών, ότι τα περισσότερα βίαια εγκλήματα διαπράττονται από άνδρες εναντίον γυναικών και ότι τέτοια εγκλήματα δεν αποκαλύπτονται εύκολα. Οι ίδιες έρευνες επιβεβαιώνουν, ότι η βία κατά των γυναικών αποτελεί μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα, ενώ παράλληλα προκύπτει, ότι χρειάζεται να την εξετάσουμε πέρα από μύθους και στερεότυπα που κρύβουν την πραγματική έκταση, τη φύση και τις συνέπειές της (Χατζηφωτίου Σ., 2016).

Είναι σαφές, ότι η πρόληψη είναι ο καλύτερος τρόπος αντιμετώπισης των προβλημάτων. Σκοπός των προγραμμάτων πρόληψης, είναι να βοηθήσουν τα μέλη της οικογένειας να αποφύγουν ή να αντιμετωπίσουν συγκρούσεις που μπορεί να οδηγήσουν σε βίαιες πράξεις.

Η πρόληψη από επίσημους φορείς χωρίζεται σε τρία βασικά επίπεδα:

A. Πρωτογενές επίπεδο:

Αυτό αφορά οποιοδήποτε μέτρο λαμβάνεται για την προστασία κάθε ατόμου από πιθανή εμπειρία κακοποίησης, ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι πιθανότητες να βιώσει εμπειρίες κακοποίησης στη ζωή του. Επίσης, αφορά σε οποιοδήποτε μέτρο λαμβάνεται και σε κοινωνικό επίπεδο, με μακροπρόθεσμο στόχο την εξάλειψη του προβλήματος της κακοποίησης στην κοινωνία μας. Κατά καιρούς έχουν δοκιμαστεί προγράμματα που συνδυάζουν βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους. Κάποια από αυτά τα μέτρα για την πρόληψη της οικογενειακής βίας είναι: προγράμματα που προετοιμάζουν τους νέους για το γονεϊκό τους ρόλο, να βοηθούν δηλαδή στη συνειδητοποίηση από όλους, ότι οι ανθρώπινες σχέσεις γενικότερα, αλλά και οι

σχέσεις των δύο φύλων ειδικότερα, πρέπει να βασίζονται στις αρχές της ισότητας και του αλληλοσεβασμού.

Επίσης, προγράμματα που να στοχεύουν στην καλύτερη γνώση και χρήση της νομοθεσίας που ήδη υπάρχει για την προστασία των μελών της οικογένειας. Μέτρα που ενισχύουν την γνώση και την παραδοχή, ότι η χρήση οποιασδήποτε μορφής βίας αποτελεί ανεπίτρεπτη και μη αποδεκτή συμπεριφορά και καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ακόμη, μέτρα που να συμβάλλουν στην αλλαγή νοοτροπίας της στάσης των ΜΜΕ, σε ό,τι αφορά τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουν και παρουσιάζουν τις περιπτώσεις κακοποίησης και τέλος, προγράμματα πρόνοιας και παροχής για την βελτίωση των συνθηκών κατοικίας, εκπαίδευσης και ψυχαγωγίας των οικογενειών.

Β. Δευτερογενές επίπεδο:

Οποιοδήποτε πρόγραμμα απευθύνεται σε άτομα ή ομάδες ατόμων που προέρχονται από περιβάλλον υψηλού κινδύνου, και σε κάθε μέτρο που λαμβάνεται για αυτά, με σκοπό να προληφθεί η κακοποίηση ανήκει σε αυτό το επίπεδο. Ένα παράδειγμα, είναι οι άνδρες που έχουν εκδηλώσει στο παρελθόν βίαιη συμπεριφορά κατά των συντρόφων τους και θεωρούνται έτσι, ως ομάδα υψηλού κινδύνου. Στην Ελλάδα, δεν έχουν αναπτυχθεί προγράμματα από επίσημους φορείς και δίκτυα φροντίδας για την αντιμετώπιση του πληθυσμού αυτού.

Αντίθετα, σε άλλες χώρες, όπως η Αμερική και η μεγάλη Βρετανία υπάρχει μεγάλη δραστηριοποίηση από την πολιτεία για το θέμα των βίαιων αντρών. Εδώ, ωστόσο, προκύπτει ο εξής προβληματισμός: τα χρήματα αυτά πιθανώς να αφαιρούνται από τα κονδύλια για την έστω και περιορισμένη υποστήριξη των γυναικών που βιώνουν βία. Τέλος, τέτοια προγράμματα προσφέρουν στους άνδρες τη δυνατότητα να βρουν πιο θετικούς τρόπους για να χειρίζονται το θυμό τους, να αποκτούν συνείδηση των συναισθημάτων τους και να κατανοούν τους άλλους καθώς και να βρίσκουν αυτοέλεγχο.

Γ. Τριτογενές επίπεδο:

Οποιοδήποτε πρόγραμμα ασχολείται με τα θύματα μετά από περιστατικά κακοποίησης με σκοπό να προληφθεί η επανάληψη τους, συμπεριλαμβάνεται στο τριτογενές επίπεδο. Ιδιαίτερα στο επίπεδο αυτό, θα πρέπει τα προγράμματα που εφαρμόζονται να εστιάζουν τόσο στην ενδυνάμωση της γυναίκας που υπέστη κακοποίηση από το βίαιο σύντροφό της, όσο στα

παιδιά, εάν υπάρχουν. Θα μπορούσαν να σχεδιαστούν προγράμματα προς εφαρμογή από το επίσημο δίκτυο φροντίδας στην κοινότητα, με στόχο την επίτευξη βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων, όπως να επανέλθουν τα θύματα στη φυσιολογική τους ζωή και να ανακτήσουν την προσωπικότητά τους.

Έτσι, έμφαση θα μπορούσε να δοθεί στην παρέμβαση των ειδικών συμβουλευτικών κέντρων και σταθμών της κοινότητας που μπορούν να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση των ψυχολογικών, σωματικών κι άλλων συνεπειών της βίας, υψηλών επιπέδων άγχους και κατάθλιψης, απομόνωση και έλλειψη προσωπικών επαφών με τους φίλους και την ευρύτερη οικογένεια, ενίσχυση αυτοσεβασμού και αυτοπεποίθησης, εμμονή σε σκέψεις για αυτοκτονία η αυτοκαταστροφή, συναισθήματα θυμού, φόβο για επανάληψη επιστροφή στην βία και αποδοχή της κακοποίησης, ως φυσική ενοχή.

Ως συμπέρασμα, προκύπτει το γεγονός, ότι χρειάζεται μία μεγάλη προσπάθεια συντονισμού και πληροφόρησης από όλους τους φορείς της κοινότητας, τους ειδικούς επαγγελματίες και τις διεπιστημονικές ομάδες, που εργάζονται για την πρόληψη της βίας στην οικογένεια, τις γυναικείες οργανώσεις, αλλά και τις ίδιες τις γυναίκες που έχουν βιώσει την βία, με σκοπό το σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης και αντιμετώπισης της βίας, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν. Κάπως έτσι θα αναπτυχθούν σημαντικές συνεργασίες, αποτελεσματικές παρεμβάσεις και καρποφόροι σχεδιασμοί που θα επιφέρουν την ποιοτική αλλαγή στη λειτουργία των στενών διαπροσωπικών σχέσεων.

Στην Ελλάδα, όπως και σε άλλες χώρες, υπάρχουν και τα άτυπα δίκτυα φροντίδας, των οποίων η συμβολή είναι συχνά καθοριστική. Είναι η ανεπίσημη φροντίδα και βοήθεια που προσφέρει η οικογένεια, οι φίλοι, οι γείτονες, οι συνάδελφοι, οι εκκλησιαστικές αρχές ή τα ΜΜΕ. Αναλυτικότερα, η οικογένεια και οι φίλοι θεωρούνται τα πιο σημαντικά τα κοινωνικά δίκτυα που αναμένεται να προσφέρουν στήριξη στα άτομα, όταν αυτά είναι συναισθηματικά ευάλωτα. Η φροντίδα που παρέχουν μπορεί να πάρει πολλές μορφές.

Σε άλλες πάλι περιπτώσεις, η φροντίδα περιορίζεται στη μεταβίβαση χρήσιμων πληροφοριών και συμβουλών, που βοηθούν στην λύση προβλημάτων ή στην εύρεση περισσότερων εναλλακτικών λύσεων. Συχνά, όμως οι ίδιοι, μπορεί να παίζουν και ανασταλτικό ρόλο στην ενίσχυση της επικοινωνίας μεταξύ των θυμάτων κακοποίησης και των επίσημων φορέων. Αυτό πολλές φορές συμβαίνει, καθώς τα άτομα μπορεί να μη γνωρίζουν, αν υπάρχουν

ειδικευμένες υπηρεσίες στην κοινότητα και τι έργο προσφέρουν, κατά συνέπεια δεν πληροφορούν ή δεν παροτρύνουν τα θύματα βίας να προσεγγίσουν τέτοιες υπηρεσίες.

Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να υπάρχουν προγράμματα από την τοπική κοινωνία για την ενημέρωση και πιστοποίηση των μελών των άτυπων δικτύων, ώστε να γνωρίζουν σε ποιες υπηρεσίες θα μπορούν να παραπέμπουν τα θύματα βίας, αλλά και για την πληροφόρηση των ίδιων των θυμάτων, ότι θα μπορούσαν να ωφεληθούν από την επαφή τους με τις σχετικές υπηρεσίες.

Συγκεκριμένα, για την πρόληψη και επίλυση της ενδοοικογενειακής βίας, ιδίως της βίας κατά των γυναικών, οι ενέργειες και τα επίπεδα παρέμβασης που μπορούν και πρέπει να διατυπωθούν είναι:

- Η διεξαγωγή εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ευαισθητοποίησης του κοινού και η γεφύρωση των κενών στη νομοθεσία για την ενδοοικογενειακή βία και η εστίαση στην τιμωρία των δραστών και την υποστήριξη των θυμάτων είναι μια καλή αρχή (Ghez, 2001).
- Είναι επίσης, απαραίτητη η εξειδίκευση στους επαγγελματίες που εμπλέκονται άμεσα στη θεραπεία (κοινωνικοί λειτουργοί, δικαστές, αστυνομία, ιατροδικαστές κ.λπ.).
- Συνεργασία της πολιτείας και των μη κυβερνητικών οργανώσεων, οι οποίες έρχονται πιο εύκολα και συχνότερα σε επαφή με τα θύματα.
- Είναι απαραίτητο να υπάρχει απόλυτη συνεργασία με τις τοπικές κυβερνήσεις, τις τοπικές υπηρεσίες και τους φορείς παροχής υπηρεσιών και να συνεργαζόμαστε με ειδικούς, ενισχύοντας το δίκτυο κοινωνικής μέριμνας της κοινότητας.
- Ανάπτυξη μιας κοινωνικής πολιτικής για το Κεντρικό Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά της Βίας και δημιουργία εθνικής πολιτικής εγκληματικότητας και ερευνητικού κέντρου στην Ελλάδα ως μια πιο ολοκληρωμένη λύση στο πρόβλημα της βίας (Χατζηφωτίου, 2016).

Ειδικότερα, επισημαίνεται η ανάπτυξη της δράσης που αφορά στη χάραξη στρατηγικών παρέμβασης σε επίπεδο κοινότητας. Σχετικά πρόσφατα έχει αναγνωριστεί από τη διεθνή βιβλιογραφία η σημασία της παρέμβασης μέσω της συνεργασίας των κοινωνικών φορέων στην αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων (Gibelman, 1995, Ζαϊμακης, 2002) και στην

αντιμετώπιση του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας αναφέρουν οι Hanmer & Saunders, (1984), Dominy & Radford, (1996), Baldry, (2002).

Το έργο των εξειδικευμένων επαγγελματιών, για την αντιμετώπιση της βίας στην οικογένεια (κοινωνικών λειτουργών, ψυχολόγων κ.α.) ολοκληρώνεται, μόνο μέσα από την απόλυτη συνεργασία με τους τοπικούς φορείς και τις υπηρεσίες τοπική αυτοδιοίκηση.

Σχετικά με τον πρώτο στόχο υπογραμμίζεται, ότι απαιτείται η συνεργασία όλων των οργανισμών της κοινότητας, όπως οι κοινωνικές και δικαστικές υπηρεσίες, νοσοκομεία, σχολεία, συμβουλευτικά κέντρα, επιχειρήσεις, εκκλησιαστικές αρχές και μη κυβερνητικές οργανώσεις, γυναικείες οργανώσεις, μαζί μέσα ενημέρωσης και άλλα, για την αλλαγή των στάσεων και την «ακύρωση» των στερεοτυπικών αντιλήψεων γύρω από τους ρόλους των δύο φύλων.

Η οργάνωση και διεξαγωγή εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης με αφορμή, ότι το φύλο δεν είναι «φυσικό» δεδομένο, αλλά σύνθετο κοινωνικό ιστορικό και πολιτιστικό κατασκεύασμα και για την ισότιμη αντιμετώπιση ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς, αποτελεί ουσιαστική παρεμβατική δράση των φορέων μιας κοινωνίας, που θέλουν να καταπολεμήσει τις διακρίσεις και τη νομιμοποίηση συμπεριφορών που καταπατούν τα ατομικά δικαιώματα του συνανθρώπου.

Ως δεύτερος στόχος, για τη μείωση των περιστατικών βίας, είναι απαραίτητο να αναπτυχθούν οικονομικά προγράμματα στην κοινότητα, εκπαιδευτικά σεμινάρια επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων, τα οποία αφενός θα μειώσουν το άγχος της οικογένειας και θα εξοπλίσουν με ασφάλεια και υποστήριξη τα θύματα κακοποίησης.

Πιο συγκεκριμένα, τα ποσοστά της γυναικείας ανεργίας είναι ιδιαίτερος υψηλά και η συνεπαγόμενη έλλειψη της οικονομικής ανεξαρτησίας των γυναικών τις καθιστούν αδύνατες να αποφασίσουν να εγκαταλείψουν τη βίαιη σχέση με τον φόβο, ότι δε θα μπορέσουν να ανταποκριθούν στις ανάγκες των παιδιών τους, τις καθλώνει, με αποτέλεσμα να υπομένουν την κατάσταση για χρόνια. Με την ύπαρξη λοιπόν, των κατάλληλων δομών στην κοινότητα υποστήριξης των γυναικών, που βιώνουν σχέσεις κακοποίησης (είτε υπάρχουν παιδιά, είτε όχι), οι γυναίκες αυτές θα μπορούσαν να ξεφύγουν από το «φαύλο κύκλο» της βίας και να ζήσουν οι ίδιες και τα παιδιά τους, ως ισότιμα μέλη του κοινωνικού γίνεσθαι, χωρίς να καταπατούνται τα ατομικά τους δικαιώματα.

Οι κοινωνικοί λειτουργοί ασκούν κατά περίπτωση εργασία με την κακοποιημένη γυναίκα (και το παιδί της), κάνοντας τις γυναίκες πιο παθητικές, αντί να εντοπίσουν την ευθύνη στους βίαιους άντρες και να δουλέψουν και με αυτούς. Η προσέγγιση της κοινωνικής εργασίας, οφείλει να εστιάσει σε τεχνικές, οι οποίες θα βοηθήσουν τις γυναίκες να προκαλέσουν την αντρική βία και να αναζητήσουν εναλλακτικές λύσεις. Αυτό σημαίνει, ότι η κοινωνική εργασία παίζει καίριο ρόλο στην ενδυνάμωση των οικογενειακών αξιών και στον σωστότερο προσδιορισμό της θέσης τόσο της γυναίκας όσο και του άντρα.

Πριν την προσπάθεια παρέμβασης, υπογραμμίζεται, ότι ο κοινωνικός λειτουργός οφείλει να κατανοήσει τις καταστάσεις κακοποίησης και να αναζητήσει τρόπους προστασίας των θυμάτων. Είναι σαφές, ότι δεν μπορεί να επιβάλλει τις προσωπικές του απόψεις, ως προς τη λύση του ζητήματος, όμως -ως επαγγελματίας- μπορεί να βοηθά το θύμα, να υλοποιήσει τα σχέδιά του. Ο κοινωνικός λειτουργός έχει τη δυνατότητα αναφοράς στη βία, αλλά η άσκηση πίεσης μπορεί να υποσκάψει την επαγγελματική τους σχέση, αποκλείοντας την πιθανότητα επίλυσης του προβλήματος, όταν θα είναι η σωστή στιγμή. Για να βοηθήσουν οι ειδικοί, χρειάζεται να είναι σε θέση να αναγνωρίσουν τα σημάδια της κακοποίησης σύμφωνα με τους Collins D., Jordan C., Coleman H., (2017).

Επιπλέον, οι κοινωνικοί λειτουργοί χρειάζεται να εμβαθύνουν στους λόγους για τους οποίους μια γυναίκα, η οποία έχει κακοποιηθεί, δεν εγκαταλείπει τη βίαιη σχέση. Θεωρίες, όπως αυτή της «μαθημένης ανικανότητας» του Walker (1979), εστιάζουν στα «θύματα» και θεωρούν, ότι οι ρίζες του προβλήματος βρίσκονται στο παρελθόν της γυναίκας και όχι στον βίαιου άντρα. Η θεωρία αυτή υποστηρίζει, ότι οι γυναίκες εντός των βίαιων σχέσεων αντιλαμβάνονται τα βίαια συμβάντα, ως δική τους υπαιτιότητα, ως ερωτικοί σύντροφοι αισθάνονται ντροπή και εξευτελισμό σε κάθε συμβάν και η σιωπή είναι η μόνη τους απάντηση.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους κοινωνικούς λειτουργούς, να παρεμβαίνουν αποτελεσματικά εναντίον των κακοποιημένων γυναικών, για να κατανοήσουν τις δυσκολίες και τους δισταγμούς τους από την πλευρά τους, έως ότου συμφωνήσουν οι ίδιες με το γεγονός, ότι έχουν μια βίαιη σχέση. Οι γυναίκες που έχουν βιώσει βίαιες σχέσεις, συνήθως αισθάνονται πολύ έντονα για την προσωπική τους αποτυχία. Μπορεί να ανησυχούν, ότι τα προβλήματά τους (που θεωρούνται ιδιωτικά και καθαρά προσωπικά προβλήματα) ενδέχεται να δημοσιοποιηθούν, οπότε έχουν λόγο να ανησυχούν για την ασφάλειά τους και των παιδιών τους.

Αποδεικνύεται επιστημονικά σε βάθος χρόνου, ότι διαδραματίζει σημαντικό ρόλο ο τρόπος προσέγγισης της γυναίκας στην αρχή ή κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων από τον κοινωνικό λειτουργό και η επιτυχία της διαδικασίας κρίνεται από αυτόν. Η γυναίκα πρέπει να αισθανθεί, ότι γίνεται πιστευτή και ότι θα έχει την κατάλληλη ανταπόκριση και υποστήριξη από τον ειδικό, με λίγα λόγια να νιώσει ασφάλεια και να χτίσει μια σχέση εμπιστοσύνης με τον ειδικό.

Με λίγα λόγια, ένας κοινωνικός λειτουργός, ο οποίος εργάζεται με μία γυναίκα που δεν επιθυμεί να μιλήσει για τη κακοποίηση, αρχικά εκφράζει την ανησυχία του για αυτό και είναι πρόθυμος να την ακούσει, όταν είναι έτοιμη. Στη συνέχεια, αν η εξυπηρετούμενη δεν ανταποκριθεί, ο κοινωνικός λειτουργός δεν επιμένει, διότι αυτό ίσως απομονώσει την εξυπηρετούμενη. Πολύ σημαντικό είναι, ότι δεν αποτελεί μέρος του ρόλου του κοινωνικού λειτουργού να πει σε μία γυναίκα, που έχει πέσει θύμα βίας, τι να κάνει. Η ίδια θα πρέπει να υποστεί τις επιπτώσεις των πράξεων που έχει ή δεν έχει επιλέξει. Ακόμη, ένας ακόμη λόγος αποφυγής άμεσων συμβουλών είναι, πως η ίδια η κακοποιημένη γυναίκα γνωρίζει πώς νιώθει. Ο κοινωνικός λειτουργός -σε καμία περίπτωση- δεν μπορεί να βιώσει τα πραγματικά συναισθήματα της εξυπηρετούμενης.

Τέλος, η λήψη των αποφάσεων για λογαριασμό των γυναικών αυτών μπορεί να ενισχύσει την αίσθηση αδυναμίας που νιώθουν και της ανικανότητας, να αποκτήσουν τον έλεγχο της ζωής τους (Χατζηφωτίου Σ., 2016).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

Μεθοδολογία εμπειρικής έρευνας

Ο σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η καταγραφή και περιγραφή των παραμέτρων αναζήτησης βοήθειας από τις γυναίκες που έχουν υποστεί έμφυλη βία στην Ελλάδα. Επιμέρους στόχοι είναι: η παρουσίαση των διαφορετικών μορφών έμφυλης βίας και η ανάδειξη των λόγων που οι γυναίκες σιωπούν και δεν αναζητούν βοήθεια, έπειτα από μια οποιασδήποτε εμπειρία έμφυλης βίας. Ένας ακόμη στόχος αυτής της μελέτης, είναι και η υπογράμμιση των συνεπειών της έμφυλης βίας στην κακοποιημένη γυναίκα, καθώς και η συμβολή του κοινωνικού λειτουργού στην ευαισθητοποίηση των γυναικών, ως προς την αναζήτηση βοήθειας.

Η συγκεκριμένη έρευνα εστιάζει στη στάση των γυναικών που έχουν επιβιώσει από περιστατικά έμφυλης βίας, απέναντι στην αναζήτηση βοήθειας και φροντίδας. Ως εκ τούτου, δόθηκε έμφαση στους λόγους, για τους οποίους οι γυναίκες στη χώρα μας δεν αναζητούν βοήθεια, έπειτα από περιστατικά έμφυλης βίας που έχουν βιώσει στο παρελθόν ή συνεχίζουν να βιώνουν μέχρι και σήμερα.

Το δείγμα μας αποτελείται από 60 γυναίκες, άνω των δεκαοχτώ ετών, που έχουν υποστεί έμφυλη βία. Ως μέθοδος δειγματοληψίας, επιλέχθηκε εκείνη της ποσοτικής δειγματοληψίας, διότι ο πληθυσμός στόχος διαθέτει κάποια προκαθορισμένα χαρακτηριστικά (γυναίκες, άνω των 18 ετών, θύματα έμφυλης βίας), καθώς, επίσης, θα πρέπει το συνολικό δείγμα να διαθέτει την ίδια κατανομή χαρακτηριστικών (Babbie, 2011). Ακόμη, έγινε χρήση και της μεθόδου της χιονοστιβάδας, καθώς υπάρχει συγκεκριμένος πληθυσμός-στόχος. Η κάθε ερωτώμενη κλήθηκε να παραπέμψει το ερωτηματολόγιο σε κάποια άλλη γυναίκα. Αντίστοιχα, έγινε παραπομπή του ερωτηματολογίου σε οργανώσεις, πρόσωπα κλειδιά και ΜΚΟ, οι οποίοι τα παρέπεμψαν με τη σειρά τους στις εξυπηρετούμενες των υπηρεσιών αυτών.

7.1 Τεχνικές Συλλογής Στοιχείων – Μέσο/Εργαλείο Έρευνας – Μεθοδολογία Ανάλυσης Στοιχείων

Ως τεχνική για τη συλλογή στοιχείων έγινε χρήση ερωτηματολογίου με ερωτήσεις κλειστού τύπου. Αρχικά, συμπληρώθηκαν τα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων γυναικών.

Για τη συλλογή των δεδομένων, χρησιμοποιήθηκε η ποσοτική δειγματοληπτική έρευνα μέσω του ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο διαμοιράστηκε μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας “Qualtrics”, με την αποστολή ηλεκτρονικού συνδέσμου (link) σε άτομα ενδιαφέροντος. Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε περιέχει δομημένες ερωτήσεις και άλλα είδη στοιχείων, τα οποία είναι σχεδιασμένα με τέτοιο τρόπο, ώστε να αντλούν πληροφορίες κατάλληλες για ανάλυση και ποσοτικοποίηση των δεδομένων, ενώ μπορούν να συλλεχθούν πληροφορίες από πολλά άτομα ταυτόχρονα, ανεξάρτητα από τη γεωγραφική τους διασπορά (Babbie, 2011).

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από τα παρακάτω εργαλεία: 1) Δημογραφικά στοιχεία, 2) Αναζήτηση βοήθειας και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες, με το Help seeking behavior-Barriers to help seeking after GBV ([Saint Arnault, 2009](#)), 3) “Normalization of GBV” για τη διαφοροποίηση των κύριων εμποδίων στην αναζήτηση βοήθειας.

Αναλυτικότερα, το εργαλείο του ‘Help Seeking’ θα μας βοηθήσει σε συνδυασμό με το εργαλείο του “Normalization of GBV” α) να προσδιορίσουμε τα συνήθη εμπόδια στην αναζήτηση βοήθειας που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες, έπειτα από περιστατικό βίας και β) να συγκεκριμενοποιήσουμε τα εμπόδια, που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες, οι οποίες κανονικοποιούν τη βία, σε αντιδιαστολή με εκείνες, που δεν την κανονικοποιούν, σε περίπτωση που αυτά μεταξύ τους διαφέρουν (Rodelli et al., 2020).

Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια του ηλεκτρονικού προγράμματος SPSS.

7.2 Αποτελέσματα

Παρακάτω, παρατίθενται τα στατιστικά αποτελέσματα του ερευνητικού μας μέρους, στο οποίο συλλέχθηκαν πληροφορίες σχετικά με τον σκοπό και τους στόχους που θέσαμε, στην προσπάθεια να απαντηθούν όλα τα ερευνητικά ερωτήματα που ετέθησαν επίσης, σχετικά κυρίως με τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες κατά τη διαδικασία αναζήτησης βοήθειας.

Δημογραφικά στοιχεία

Ξεκινώντας, σύμφωνα με τον Πίνακα 1, στην ερώτηση που αφορά τον τόπο γέννησης και διαμονής των γυναικών, το 96.67% απάντησε, ότι συμπίπτει ο τόπος γέννησης με αυτόν της διαμονής, ενώ το 3.33% πως όχι. Σύμφωνα με τον Πίνακα 2, που αφορά στην εργασία τους ή στη φοιτητική τους κατάσταση, το 36.67% απάντησε ότι εργάζεται με αμοιβή, το 15% με δουλειά μερικής απασχόλησης, το 5% αναζητά μόνιμη εργασία και το 6.67% των γυναικών είναι άνεργες. Σε φοιτητική κατάσταση βρίσκεται το 51.67%, ενώ το 3.33% ασχολείται με την φροντίδα του σπιτιού και της οικογένειας. Ίδιο ποσοστό δήλωσαν, ότι είναι συνταξιούχοι, ενώ καμία δεν παρουσιάζεται με αδυναμία εργασίας εξαιτίας κάποιας μόνιμης ασθένειας ή αναπηρίας. Το 6.67% ασχολείται με κάποια άλλου είδους εργασιακή απασχόληση. Στη συνέχεια, σύμφωνα με τον Πίνακα 3, που αφορά στο επίπεδο εκπαίδευσης των ερωτηθέντων γυναικών, το 1.67% είναι απόφοιτες γυμνασίου, το 53.33% είναι απόφοιτες λυκείου, το 28.33% είναι απόφοιτες πανεπιστημίου και το 8.33% είναι απόφοιτες κάποιου μεταπτυχιακού τίτλου. Τέλος, καμία δεν είναι απόφοιτη δημοτικού και το 8.33% είναι κάποιας άλλης εκπαιδευτικής κατάστασης.

Στην επόμενη ερώτηση, που παρουσιάζεται στον πίνακα 4, για το εάν έχουν παιδιά, το 13.33% απάντησε θετικά, ενώ το 86.67% αρνητικά. Στον πίνακα 5 και στην ερώτηση για το αν στη ζωή τους έχουν βιώσει κάποια μορφή βίας, λαμβάνοντας υπόψη, ότι οι γυναίκες μπορούσαν να δώσουν πάνω από μία απάντηση, το 36.67% απάντησε, ότι έχει βιώσει σωματική, το 31.67% σεξουαλική, το 93.33% ψυχολογική, το 20% οικονομική βία και το 10% καταδίωξη. Σύμφωνα με τον πίνακα 6, στην ερώτηση αν αντιμετώπισαν κάποιο επεισόδιο έμφυλης βίας τους τελευταίους 12 μήνες, το 13.33% απάντησε θετικά και ότι εξακολουθεί να το βιώνει, το 21.67% απάντησε επίσης θετικά, αλλά τώρα έχει τελειώσει, το 63.3% απάντησε αρνητικά, ενώ το 1.67% προτίμησε να μην απαντήσει.

Σχετικά με τα συναισθήματα των γυναικών τους τελευταίους δύο μήνες, σύμφωνα με τον πίνακα 7, στην ερώτηση αν βίωσαν κάποιο μικρό ενδιαφέρον ή χαμηλή ικανοποίηση από τις δραστηριότητές τους, το 16.67% απάντησε καθόλου, το 48.33% αρκετές μέρες, το 20% παραπάνω από τις μισές μέρες, ενώ το 15% σχεδόν κάθε μέρα. Σύμφωνα με τον πίνακα 8, στη συνέχεια, στην ερώτηση αν ένιωσαν καταβεβλημένες, καταθλιπτικές, ή απελπισμένες, το 20% δεν αισθάνθηκε καθόλου καταπόνηση, κατάθλιψη, απελπισία, αρκετές μέρες απάντησαν το 51.67%, παραπάνω από τις μισές μέρες το 16.67% και σχεδόν κάθε μέρα το 11.67%.

Παρακάτω, στον πίνακα 9, στην ερώτηση αν αντιμετώπισαν κάποιο πρόβλημα αϋπνίας ή αν κοιμόντουσαν υπερβολικά πολύ, καθόλου απάντησε το 20%, το 50% απάντησε αρκετές μέρες, ενώ το 15% βίωσε τα παραπάνω, για παραπάνω από τις μισές μέρες και το υπόλοιπό 15% σχεδόν σε καθημερινή βάση.

Έπειτα, στην ερώτηση, εάν ένιωσαν κουρασμένες ή με χαμηλή ενέργεια (πίνακας 10), το 6.67% απάντησε καθόλου, το 51.67% αρκετές μέρες, 21.67% παραπάνω από τις μισές μέρες, ενώ το 20% σχεδόν κάθε μέρα. Σύμφωνα με τον πίνακα 11, στην ερώτηση εάν είχαν λίγη όρεξη ή εάν έτρωγαν υπερβολικά το 23.3% απάντησε καθόλου, το 35% αρκετές μέρες, το 23.3% παραπάνω από τις μισές και τέλος σχεδόν κάθε μέρα απάντησε το 18.33%. Στον πίνακα 12, στην ερώτηση εάν ένιωσαν άσχημα για τον εαυτό τους, αποτυχία και απογοήτευση για εκείνες ή την οικογένειά τους το 20% απάντησε καθόλου, το 40% αρκετές μέρες, το 28.3% παραπάνω από τις μισές μέρες, ενώ σχεδόν κάθε μέρα το 11.67%.

Σύμφωνα με τον πίνακα 13, που απαντάει στην ερώτηση «Είχατε προβλήματα συγκέντρωσης σε κάποια πράγματα, όπως όταν διαβάζατε εφημερίδα ή όταν παρακολουθούσατε τηλεόραση;» καθόλου απάντησε το 36.67%, αρκετές μέρες το 31.67%, το 20% απάντησε παραπάνω από τις μισές, ενώ το 11.67% το αντιμετώπιζε καθημερινά.

Στη συνέχεια, στον πίνακα 14, στην ερώτηση εάν η κίνηση και η ομιλία τους ήταν τόσο αργή που οι άνθρωποι το παρατηρούσαν ή το αντίθετο ώστε είχαν υπερβολική ανησυχία και νευρικότητα, το 60% απάντησε καθόλου, το 33.33% αρκετές μέρες, το 6.67% παραπάνω από τις μισές και καμία δεν είχε αυτά τα συμπτώματα σχεδόν κάθε μέρα. Στον πίνακα 15, από την άλλη στην ερώτηση εάν έκαναν σκέψεις, ότι προτιμούσαν να είναι νεκρές ή να πληγώσουν τον εαυτό τους, το 78.33% απάντησε καθόλου, το 16.67% αρκετές μέρες, το 1.66% παραπάνω από τις μισές και το 3.33% σχεδόν κάθε μέρα.

Σύμφωνα με τον πίνακα 16, στην ερώτηση εάν στη ζωή τους είχαν κάποια εμπειρία τόσο τρομακτική, φρικτή, ενοχλητική που τον προηγούμενο μήνα να τις διατάραξε, το 40% απάντησε ναι και το 60% απάντησε όχι. Στη συνέχεια, ο πίνακας 17 αποτυπώνει τα ποσοστά σύμφωνα με την ερώτηση, εάν οι γυναίκες είχαν εφιάλτες για αυτό που έχουν ζήσει ή σκέφτηκαν αυτήν την εμπειρία, ενώ δεν το ήθελαν, το 40% απάντησε θετικά και το 60% αρνητικά. Σύμφωνα με τον πίνακα 18, στην ερώτηση αν προσπάθησαν σκληρά να μην σκέφτονται ή να αποφύγουν καταστάσεις, που τους θυμίζουν την εμπειρία βίας, οι απαντήσεις κατανέμονται εξίσου στο ναι και στο όχι. Στη συνέχεια, σύμφωνα με τον πίνακα 19 στην ερώτηση εάν ήταν συνεχώς σε

επιφυλακές, προσεκτικές ή τρώμαζαν εύκολα, το 28.33% απάντησε ναι και το 71.67% απάντησε όχι. Τέλος, σύμφωνα με τον πίνακα 20, στην ερώτηση για το αν αισθάνθηκαν ποτέ μούδιασμα ή απομάκρυνση από άλλους και δραστηριότητες για τον κοινωνικό τους περίγυρο, το 36.7% απάντησε ναι και το 63.3% απάντησε όχι.

Κανονικοποίηση της βίας - Δηλώσεις τότε και τώρα

Σύμφωνα με τους πίνακες 21 και 22, στη μεταβλητή εάν είναι ευθύνη του άντρα να έχει τον έλεγχο για τον τρόπο ντυσίματος και συμπεριφοράς της συζύγου του στο «τι πίστευα τότε» καμία γυναίκα δεν συμφωνεί απόλυτα, το 1.67% συμφωνεί, το 1.67% σχεδόν συμφωνεί, το 5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 8.33% σχεδόν διαφωνεί, το 21.67% διαφωνεί και το 61.67% διαφωνεί απόλυτα. Στο «τι πιστεύω τώρα», καμία γυναίκα δεν απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα, συμφωνεί ή σχεδόν συμφωνεί, ενώ το 1.67% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 3.33% σχεδόν διαφωνεί, το 20% διαφωνεί και το 75% διαφωνεί απόλυτα.

Σύμφωνα με τους πίνακες 23 και 24 και στην άποψη «Είναι φυσιολογικό, ότι ο άντρας πρέπει να γνωρίζει πού είναι η σύντροφος του», στη θέση «τι πίστευα τότε», απάντησαν ότι το 5% συμφωνεί απόλυτα, το 21,67% συμφωνεί, το 10% σχεδόν συμφωνεί, το 13.33% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 13.33% σχεδόν διαφωνεί, το 15% διαφωνεί και το 21.67% διαφωνεί απόλυτα. Έπειτα, σύμφωνα με τους πίνακες 25 και 26, «μία γυναίκα πρέπει να έχει αυτοσυγκράτηση, ώστε να προστατεύει τη φήμη της οικογένειάς της» και αφορά στο «τι πίστευα τότε» απάντησαν ότι το 8.33% συμφωνεί απόλυτα, το 16.67% συμφωνεί, το 10% σχεδόν συμφωνεί, το 16.67% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 18.3% σχεδόν διαφωνεί και 15% των γυναικών απάντησε, ότι διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα. Στη θέση «τί πιστεύουν τώρα» το 1.67% συμφωνεί απόλυτα, το 8.33% συμφωνεί, το ίδιο ποσοστό σχεδόν συμφωνεί, το 13.33% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 15% σχεδόν διαφωνεί και το 26.7% διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα.

Σύμφωνα με τους πίνακες 27 και 28, στη μεταβλητή «επειδή οι άντρες είναι πιο ορθολογικοί και αμερόληπτοι πρέπει να διαχειρίζονται τις υποθέσεις της οικογένειάς», στη θέση «τι πίστευα τότε», καμία γυναίκα δεν απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα, το 5% συμφωνεί, το 6.67% σχεδόν συμφωνεί, το 10% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 25% διαφωνεί και το 60% διαφωνεί απόλυτα. Σύμφωνα με τους πίνακες 29 και 30 «ο τρόπος με τον οποίο μία γυναίκα

συμπεριφέρεται ή ντύνεται είναι η κύρια αιτία του τρόπου συμπεριφοράς ενός άντρα απέναντί της» και αφορά στο «τι πιστεύα τότε», καμία γυναίκα δεν απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα, το 6.67% συμφωνεί και ίδιο ποσοστό σχεδόν συμφωνεί, το 13.33% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 6.67% σχεδόν διαφωνεί, το 30% διαφωνεί και το 36.7% διαφωνεί απόλυτα. Από την άλλη, στη μεταβλητή «τι πιστεύω τώρα», καμία γυναίκα δεν απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα ή συμφωνεί, ενώ το 5% σχεδόν συμφωνεί, το 6.67% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 5% σχεδόν συμφωνεί, το 25% διαφωνεί και το 58.33% διαφωνεί απόλυτα.

Στη συνέχεια, σύμφωνα με τους πίνακες 31 και 32 στη μεταβλητή «η διατήρηση της συνοχής της οικογένειας είναι πρωταρχική ευθύνη της γυναίκας» και αφορά στο «τί πιστεύα τότε», το 3.33% απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα, το 9.67% συμφωνεί, το 8.33% σχεδόν συμφωνεί, το 26.7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 10% σχεδόν συμφωνεί, το 15% διαφωνεί και το 25% διαφωνεί απόλυτα. Στη θέση, «τι πιστεύω τώρα» καμία γυναίκα δεν απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα, το 6.67% συμφωνεί, το 1.66% σχεδόν συμφωνεί, το 23.3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 6.67% σχεδόν διαφωνεί, το 26.7% διαφωνεί και το 35% διαφωνεί απόλυτα.

Οι πίνακες 33 και 34, αναφέρονται στη μεταβλητή «η ανδρική επιθετικότητα απέναντι στις γυναίκες είναι φυσιολογική» και αφορά τη θέση «τι πιστεύα τότε», καμία γυναίκα δεν συμφωνεί απόλυτα, το 1.67% συμφωνεί, το 3.33% σχεδόν συμφωνεί, το 1.67% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, ίδιο ποσοστό σχεδόν διαφωνεί, το 15% διαφωνεί και το 76.67% διαφωνεί απόλυτα. Στη θέση «τι πιστεύω τώρα» καμία γυναίκα δεν απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα, συμφωνεί, σχεδόν συμφωνεί και ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί ενώ το 1.67% σχεδόν συμφωνεί το 6.67% διαφωνεί. Το μεγαλύτερο ποσοστό, και συγκεκριμένα το **91,67%** απάντησε, ότι διαφωνεί απόλυτα. Σύμφωνα, σύμφωνα με τους πίνακες 35 και 36, στην άποψη «εάν υπάρχει κάποια μορφή κακοποίησης στην οικογένεια πρέπει να αποκρύπτεται από τους άλλους» και αφορά τη θέση «τι πιστεύα τότε», το 5% συμφωνεί απόλυτα, το 5% συμφωνεί, το 3.33% σχεδόν συμφωνεί ίδιο ποσοστό ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 6.67% σχεδόν διαφωνεί, το 20% διαφωνεί και το 56.67% διαφωνεί απόλυτα.

Στο «τι πιστεύω τώρα» καμία γυναίκα δεν απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα, το 1.67% απάντησε ότι συμφωνεί, το ίδιο ποσοστό γυναικών σχεδόν συμφωνεί, καμία δεν κράτησε ουδέτερη στάση, το 3.33% σχεδόν διαφωνεί, το 13.33% διαφωνεί, ενώ το 80% απάντησε ότι διαφωνεί απόλυτα. Στη συνέχεια, σύμφωνα με τους πίνακες 37-38 στην άποψη «μία γυναίκα πρέπει να είναι ανεκτική και υπομονετική ανεξάρτητα από τη συμπεριφορά του άνδρα απέναντί

της» και αφορά στη θέση «τι πιστεύα τότε» το 6.67% συμφωνεί απόλυτα, το 1.67% συμφωνεί, το ίδιο ποσοστό σχεδόν συμφωνεί, καμία γυναίκα δεν απάντησε ότι ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 8.33% σχεδόν διαφωνεί, το 23.33% διαφωνεί και το 58.33% διαφωνεί απόλυτα. Στη θέση του «τι πιστεύω τώρα», καμία γυναίκα δεν απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα ή ότι συμφωνεί, το 1.67% σχεδόν συμφωνεί, καμία δεν κράτησε ουδέτερη στάση, ενώ το 3.33% σχεδόν συμφωνεί, το 10% διαφωνεί και το 85% συμφωνεί απόλυτα. Σύμφωνα με τους πίνακες 39 και 40, στην άποψη «εάν η δύναμη και η ισχύς είναι σημάδι αρρενωπότητας» στη θέση «τι πιστεύα τότε» το 5% απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα, το 6.7% συμφωνεί, το 8.33% σχεδόν συμφωνεί, το 13.33% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 6.67% σχεδόν διαφωνεί, το 25% διαφωνεί και το 35% διαφωνεί απόλυτα. Από την άλλη, στη θέση «τι πιστεύουν τώρα» καμία γυναίκα δεν απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα ή συμφωνεί, ενώ το 5% σχεδόν συμφωνεί, το 6.67% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το ίδιο ποσοστό σχεδόν διαφωνεί, το 23.3% διαφωνεί και το 58.33% διαφωνεί απόλυτα.

Σύμφωνα με τους πίνακες 41 και 42, στην άποψη «μία γυναίκα πρέπει να παραμείνει άθραυστη και λειτουργική παρά το ότι υπέφερε από κακοποίηση» στη θέση «τί πιστεύα τότε» το 5% απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα, το 10% συμφωνεί, το 5% συμφωνεί, το 10% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 6.67% σχεδόν διαφωνεί, το 13.33% διαφωνεί και το 50% διαφωνεί απόλυτα. Στη θέση «τι πιστεύουν τώρα» καμία γυναίκα δεν απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα, το 3.33% συμφωνεί, το 3.33% σχεδόν συμφωνεί, το 6.67% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το ίδιο ποσοστό σχεδόν διαφωνεί, το 15% διαφωνεί και το 65% διαφωνεί απόλυτα.

Σύμφωνα με τους πίνακες 43 και 44, στην άποψη ότι «η ενότητα της οικογένειας είναι πιο σημαντική από την ευημερία της γυναίκας» και αφορά αρχικά στη θέση «τι πιστεύα τότε», το 6.67% των γυναικών απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα, το 5% συμφωνεί το 1.67% σχεδόν συμφωνεί, το 8.33% ούτε συμφωνεί είτε διαφωνεί, το 5% σχεδόν διαφωνεί, το 36.67% διαφωνεί και τέλος, το ίδιο ποσοστό διαφωνεί απόλυτα.

Στη θέση «τι πιστεύουν τώρα» το 3,33% των γυναικών συμφωνεί απόλυτα, το ίδιο ποσοστό συμφωνεί, το 1.67% σχεδόν συμφωνεί, επίσης το 1.67% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί το 3.33% των γυναικών σχεδόν διαφωνεί, το 20% διαφωνεί και τέλος το 66.67% διαφωνεί απόλυτα.

Σύμφωνα με τους πίνακες 45 και 46 και την άποψη ότι «η ζήλια και η κτητικότητα είναι ένδειξη της αγάπης ενός άντρα», όσον αφορά τη θέση «τι πιστεύα τότε» το 3.33% συμφωνεί

απόλυτα, το 3.53% συμφωνεί, το 6.7% σχεδόν συμφωνεί, το 20% ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνεί, το 11.7% σχεδόν διαφωνεί, το 15% διαφωνεί και το 40% διαφωνεί απόλυτα. Σε αντιδιαστολή με το τι πιστεύουν τώρα, που καμία γυναίκα δεν απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα ή συμφωνεί, ενώ το 3.33% σχεδόν συμφωνεί, το 6.67% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 5% σχεδόν διαφωνεί, το 28.3% διαφωνεί και το 56.67% διαφωνεί απόλυτα. Σύμφωνα με τους πίνακες 47 και 48, στην άποψη εάν οι γυναίκες οφείλουν να φροντίζουν για τις ανάγκες των άλλων, και στο «τι πιστεύα τότε» το 5% συμφωνεί απόλυτα και το ίδιο ποσοστό απάντησε ότι συμφωνεί και σχεδόν συμφωνεί, ενώ το 23.3% κράτησε ουδέτερη στάση και το 13.33% σχεδόν διαφωνεί, το 21.7% διαφωνεί και το ίδιο ποσοστό απάντησε ότι διαφωνεί απόλυτα.

Επιπλέον, σύμφωνα με τους πίνακες 49 και 50, η άποψη είναι «σημάδι δύναμης και αξιοπρέπειας για μία γυναίκα να υποφέρει σιωπηλά» στη θέση «τι πιστεύα τότε» το 1.67% συμφωνεί απόλυτα, το 5% συμφωνεί το 8.33% σχεδόν συμφωνεί, το ίδιο ποσοστό, ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 3.33% σχεδόν διαφωνεί, το 18.33% διαφωνεί και το 55% διαφωνεί απόλυτα. Στη θέση «τι πιστεύω τώρα», καμία από τις ερωτώμενες γυναίκες δε συμφωνεί απόλυτα, το 1.67% συμφωνεί, το 0% σχεδόν συμφωνεί, το 1.67% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 3.33% σχεδόν διαφωνεί, το 28.33% διαφωνεί και τέλος το 65% διαφωνεί απόλυτα.

Στη συνέχεια, οι πίνακες 51 και 52 για την άποψη ότι «μία υγιής γυναίκα θα πρέπει να θέλει να γίνει μητέρα» στη θέση «τι πιστεύα τότε» το 6.67% συμφωνεί απόλυτα, το 8.33% συμφωνεί, το ίδιο ποσοστό σχεδόν συμφωνεί, το 20% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 6.67% σχεδόν διαφωνεί, το 16.7% διαφωνεί και το 33.33% διαφωνεί απόλυτα. Στη θέση «τι πιστεύουν τώρα», το 33.33% συμφωνεί απόλυτα, το 6.67% συμφωνεί, το 1.67% σχεδόν συμφωνεί, το 13.33% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 3.33% σχεδόν διαφωνεί, το 18,3% διαφωνεί και το 53, 33% διαφωνεί απόλυτα. Σύμφωνα με τους πίνακες 53 και 54 από την άλλη στην άποψη εάν μία έξυπνη γυναίκα ξέρει πώς να προστατεύει τον εαυτό της στη θέση «τι πιστεύαν τότε» το 8.33% συμφωνεί απόλυτα, το 18.3% συμφωνεί, το 21.7% σχεδόν συμφωνεί, το 18.3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 11.7% σχεδόν διαφωνεί, το 16.67% διαφωνεί και το 5% διαφωνεί απόλυτα. Από την άλλη, στην άποψη «τι πιστεύουν τώρα», το 5% συμφωνεί απόλυτα, το 15% συμφωνεί το 3.67% σχεδόν συμφωνεί, το 21.7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 8.33% σχεδόν διαφωνεί, το 25% διαφωνεί και το 13.33% διαφωνεί απόλυτα.

Ακόμη, σύμφωνα με τους πίνακες 55 και 56, «μία γυναίκα θα πρέπει να νιώθει γοητευμένη από την προσοχή ενός άντρα ακόμα και αν δεν επιθυμεί», στη θέση «τι πιστεύα

τότε», καμία γυναίκα δεν απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα, το 3,33% απάντησε ότι συμφωνεί, το 6.67% σχεδόν συμφωνεί, το 18.3% ούτε συμφωνεί ότι διαφωνεί, το 10% σχεδόν διαφωνεί, το 23.3% διαφωνεί και το 38.33% διαφωνεί απόλυτα. Στο τι πιστεύουν τώρα, απάντησαν, ότι καμία γυναίκα δεν συμφωνεί απόλυτα με αυτή τη θέση, ούτε συμφωνεί, το 1.67% σχεδόν συμφωνεί, το 11.67 ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 5% σχεδόν διαφωνεί, το 35% διαφωνεί και το 46.67% διαφωνεί απόλυτα.

Σύμφωνα με τον πίνακα 57, στην άποψη, αν η ενδοοικογενειακή βία δεν επηρεάζει πολλούς ανθρώπους, απάντησαν ότι το 56.7% διαφωνεί απόλυτα, το 35% διαφωνεί, το 3.33% σχεδόν διαφωνεί, καμία γυναίκα δεν απάντησε ότι τηρεί ουδέτερη στάση, το 3,33% σχεδόν συμφωνεί, καμία γυναίκα δεν απάντησε ότι συμφωνεί και το 1.67% συμφωνεί απόλυτα. Ο πίνακας 58 απαντάει στην άποψη που λέει ότι ένας άντρας είναι βίαιος γιατί χάνει την ψυχραιμία του και σε αυτόν φαίνεται ότι το 46.7% απάντησε ότι διαφωνεί απόλυτα, το 35% διαφωνεί, το 5% σχεδόν διαφωνεί, το 6.5% κρατάει ουδέτερη στάση, το 9.67% σχεδόν συμφωνεί, το 3.3% συμφωνεί και το 1.67% συμφωνεί απόλυτα.

Από την άλλη, ο πίνακας 59 αναφέρεται στην άποψη, ότι αν εξακολουθεί να μένει με έναν άντρα που χτυπάει, τότε φταίει εκείνη, αν χτυπήσει ξανά και το 33.33% απάντησε ότι διαφωνεί απόλυτα, το 30% διαφωνεί, το 10% σχεδόν διαφωνεί, το 6.67% κρατάει ουδέτερη στάση, το 11.67% σχεδόν συμφωνεί, το 6.67% συμφωνεί και το 1.67% συμφωνεί απόλυτα. Στον πίνακα 60 και στην άποψη «το να κάνεις έναν άνδρα να ζηλέψει, σημαίνει ότι το επιδιώκεις», το 35% απάντησε ότι διαφωνεί απόλυτα, το 48.33%, το 6.67% σχεδόν διαφωνεί, κρατάει ουδέτερη στάση, και σχεδόν συμφωνεί, ενώ το 1.67% συμφωνεί και τέλος καμία γυναίκα δεν απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα. Ακόμη, σύμφωνα με τον πίνακα 61, ο οποίος απαντάει στην άποψη ότι κάποιες γυναίκες ασυναίσθητα επιθυμούν οι σύντροφοι τους να τις ελέγχουν το 5% διαφωνεί απόλυτα, το 31.7% διαφωνεί, το 13.3% σχεδόν συμφωνεί, το 20% κρατάει ουδέτερη στάση, το 16.7% σχεδόν συμφωνεί, το 13.33% συμφωνεί, ενώ καμία γυναίκα δεν απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα.

Στη συνέχεια, ο πίνακας 62 παρουσιάζει τις απαντήσεις στην άποψη, ότι πολλά περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας συμβαίνουν, γιατί οι γυναίκες εξακολουθούν να διαφωνούν για κάποια πράγματα με τους συντρόφους τους και το 43.3% απάντησε ότι διαφωνεί απόλυτα, το

21.7% διαφωνεί, το 5% σχεδόν συμφωνεί, το 11.7% κρατά ουδέτερη στάση, το 5% σχεδόν συμφωνεί, το 11.5% συμφωνεί και το 1.67% συμφωνεί απόλυτα. Στη συνέχεια, ο πίνακας 63 φανερώνει τις απαντήσεις στην άποψη «αν δεν αρέσει αυτό σε μία γυναίκα, μπορεί να φύγει υπονοώντας την ενδοοικογενειακή βία, το 5% απάντησε, ότι διαφωνεί απόλυτα, το 13.33% διαφωνεί, το 16.67% σχεδόν διαφωνεί, το 15% κρατάει ουδέτερη στάση, το 16.67% σχεδόν συμφωνεί, το 3.66% συμφωνεί και το 21.67% διαφωνεί απόλυτα.

Σύμφωνα με τον πίνακα 64, από την άλλη για τη θέση ότι τα περισσότερα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας συμπεριλαμβάνουν αμοιβαία βία ανάμεσα στους συντρόφους, το 25% διαφωνεί απόλυτα, το 38.33% διαφωνεί, το 10% σχεδόν διαφωνεί, το 15% κρατάει ουδέτερη στάση, το 5% σχεδόν συμφωνεί, το 3.33% συμφωνεί και το ίδιο ποσοστό συμφωνεί απόλυτα. Σύμφωνα με τον πίνακα 65, οι κακοποιητικοί άνδρες χάνουν τον έλεγχο τόσο πολύ που δεν ξέρουν τι κάνουν και το 3.33% απάντησε ότι διαφωνεί απόλυτα, το 10% διαφωνεί, το 8.33% σχεδόν διαφωνεί, το 18.33% κρατάει ουδέτερη στάση, το 13.33% σχεδόν συμφωνεί, το 25% συμφωνεί και το 21.67% συμφωνεί απόλυτα.

Σύμφωνα με τον πίνακα 66, οι ερωτώμενες απαντούν στην άποψη «μισώ να το λέω, αλλά, αν μία γυναίκα συνεχίζει να μένει με τον άντρα που την έχει κακοποιήσει, τότε της αξίζει αυτό που της συμβαίνει», το 55% διαφωνεί απόλυτα, το 20% διαφωνεί, το 11.67% σχεδόν διαφωνεί, το 5% κρατάει ουδέτερη στάση, το 6.67% σχεδόν διαφωνεί, το 1.67% συμφωνεί και καμία ερωτώμενη δεν απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα.

Στη συνέχεια, ο πίνακας 67 αποτυπώνει τις θέσεις των ερωτωμένων στη φράση «ενδοοικογενειακή βία σπάνια συμβαίνει στη γειτονιά μου» με το 11.67% να διαφωνεί απόλυτα, το 28.33% να διαφωνεί, το 8.33% σχεδόν να διαφωνεί, το 33.33% να τηρεί ουδέτερη στάση, το 10% σχεδόν συμφωνεί, το 8.33% συμφωνεί και τέλος, καμία ερωτώμενη δεν απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα.

Στον πίνακα 68, από την άλλη μεριά, στην άποψη «οι γυναίκες που φλερτάρουν το επιδιώκουν» διαπιστώθηκε, ότι το 41.67% διαφωνεί απόλυτα, το 40% διαφωνεί, το 5% σχεδόν διαφωνεί, το 8.33% κρατάει ουδέτερη στάση, το 3.33% σχεδόν διαφωνεί, το 1.67% συμφωνεί, ενώ δεν υπήρξε καμία ερωτώμενη που να συμφώνησε απόλυτα.

Σύμφωνα με τον πίνακα 69, οι ερωτώμενες στην άποψη «οι γυναίκες μπορούν να αποφύγουν τη σωματική κακοποίηση, αν υποκύπτουν που και που», διαφωνούν απόλυτα σε ποσοστό 71.67%, διαφωνούν σε ποσοστό 21.67%, σχεδόν διαφωνία δεν εκφράστηκε από καμία

ερωτώμενη, ουδέτερη στάση κράτησε το 6.67%, ενώ δεν υπήρξε ερωτώμενη που να απάντησε ότι σχεδόν συμφωνεί, συμφωνεί ή συμφωνεί απόλυτα.

Στη συνέχεια, στον πίνακα 70, στην άποψη «πολλές γυναίκες έχουν μία ασυνείδητη επιθυμία να είναι κυριευμένες από τους συντρόφους τους», το 20% των ερωτώμενων γυναικών διαφωνεί απόλυτα, το 35% διαφωνεί, το 5% σχεδόν διαφωνεί, το 16.67% τηρεί ουδέτερη στάση και το ίδιο ποσοστό σχεδόν συμφωνεί, ενώ το 5% συμφωνεί. Τέλος, το 1.67% συμφωνεί απόλυτα.

Κατόπιν, στον πίνακα 71, παρουσιάζονται οι θέσεις των ερωτώμενων στην άποψη «η ενδοοικογενειακή βία είναι αποτέλεσμα στιγμιαίας απώλειας ψυχραιμίας», οι οποίες σε ποσοστό 48.33% διαφωνούν απόλυτα, σε ποσοστό 28.33% διαφωνούν, σχεδόν διαφωνεί το 6.67% , το 1.67% συμφωνεί, ενώ καμία ερωτώμενη δε συμφωνεί απόλυτα.

Σύμφωνα με τον πίνακα 72, με την άποψη «δε συμπονώ ιδιαίτερα μία κακοποιημένη γυναίκα, που εξακολουθεί να επιστρέφει στο θύτη», το 38,33% διαφωνεί απόλυτα, το 33.33% διαφωνεί, το 15% σχεδόν διαφωνεί, το 8,33% τηρεί ουδέτερη στάση, το 3.33% σχεδόν διαφωνεί, το 1,67% συμφωνεί τέλος καμία ερωτώμενη δεν συμφωνεί απόλυτα.

Στη συνέχεια στον πίνακα 73 με την άποψη «οι γυναίκες υποκινούν τα περισσότερα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας», το 58.33% διαφωνεί απόλυτα, το 26.67% διαφωνεί, το 3.33% σχεδόν διαφωνεί, το 6.67% κρατά ουδέτερη στάση, το 3.33% σχεδόν συμφωνεί, καμία ερωτώμενη δε συμφωνεί, ενώ το 1.67% συμφωνεί απόλυτα.

Στον πίνακα 74, με την άποψη «αν μία γυναίκα επιστρέφει στο θύτη, αυτό οφείλεται σε κάποιο στοιχείο του χαρακτήρα της», το 21.67% διαφωνεί απόλυτα, το 20% διαφωνεί, το 16.67% σχεδόν διαφωνεί, το 20% τηρεί ουδέτερη στάση, το 15% σχεδόν διαφωνεί, το 6.67% συμφωνεί και τέλος καμία ερωτώμενη δεν απάντησε, ότι σχεδόν διαφωνεί.

Κατόπιν, με την άποψη του πίνακα 75, σύμφωνα με την οποία «ένας άνδρας πρέπει να μαλώσει, όταν η γυναίκα που συνοδεύει προσβλήθηκε από έναν άλλον άνδρα», το 26.67% διαφωνεί απόλυτα, το 25% διαφωνεί, το 23.33% σχεδόν διαφωνεί, το 15% κρατάει ουδέτερη στάση, το 6.67% σχεδόν συμφωνεί, το 3.33% συμφωνεί και τέλος, καμία ερωτώμενη δε συμφωνεί απόλυτα.

Με την άποψη που παρουσιάζεται στον πίνακα 76, ότι «είναι αποδεκτό για μία γυναίκα να πληρώσει σε ένα ραντεβού» το 1,67% διαφωνεί απόλυτα, το 5% διαφωνεί, το 1.67% σχεδόν

διαφωνεί, το 8.33% κράτησε ουδέτερη στάση, το 5% σχεδόν διαφωνεί, το 33.33% συμφωνεί και τέλος, το 45% συμφωνεί απόλυτα.

Στη συνέχεια, στον πίνακα 77, με την άποψη ότι «μία γυναίκα θα πρέπει να είναι παρθένα, όταν θα παντρευτεί», το 75% διαφωνεί απόλυτα, το 15% διαφωνεί, καμία ερωτώμενη δεν απαντά ότι σχεδόν διαφωνεί, το 5% κρατά ουδέτερη στάση ενώ σε ποσοστό 1,67% οι ερωτώμενες γυναίκες, απάντησαν ότι σχεδόν συμφωνούν, συμφωνούν και συμφωνούν απόλυτα.

Στον πίνακα 78, παρουσιάζονται οι απαντήσεις στην άποψη «κάτι πάει λάθος με μια γυναίκα, που δεν επιθυμεί να παντρευτεί και να κάνει οικογένεια», καθώς σε ποσοστό 66,67% των ερωτώμενων γυναικών διαφωνούν απόλυτα, το 20% διαφωνεί, το 1.67% σχεδόν διαφωνεί, το 5% κρατά ουδέτερη στάση και το ίδιο ποσοστό σχεδόν συμφωνεί, 0% των γυναικών συμφωνεί ενώ 1.67% συμφωνεί απόλυτα.

Κατόπιν, στον πίνακα 79 και στην άποψη «μία σύζυγος δε θα πρέπει ποτέ να αντιμιλάει στον σύζυγό της δημόσια», οι ερωτώμενες διαφωνούν απόλυτα σε ποσοστό 50%, διαφωνούν σε ποσοστό 35%, σχεδόν διαφωνεί και κρατάει ουδέτερη στάση το 3.33%, σχεδόν συμφωνεί το 5%, συμφωνεί το 3.33% και τέλος καμία γυναίκα δεν απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα.

Στον πίνακα 80, και στην άποψη «είναι καλύτερο για μια γυναίκα να χρησιμοποιήσει τη θηλυκή γοητεία της, για να πάρει αυτό που θέλει, από το να το ζητά ευθέως», λίγο πάνω από το ήμισυ του δείγματος (56.67%) δήλωσε ότι διαφωνεί απόλυτα, το 30% ότι διαφωνεί, το 6.67% ότι σχεδόν διαφωνεί και το ίδιο ακριβώς ποσοστό δήλωσε ουδέτερη στάση. Τέλος καμία από τις ερωτώμενες δεν απάντησε ότι σχεδόν συμφωνεί, συμφωνεί ή συμφωνεί απόλυτα.

Στη συνέχεια στον πίνακα 81 με την άποψη «Είναι αποδεκτό για μια γυναίκα να κάνει καριέρα, αλλά η οικογένεια και ο γάμος θα πρέπει να έρχονται πρώτα», διαφωνεί απόλυτα το 56.67%, διαφωνεί το 25%, σχεδόν διαφωνεί το 3.33%, κρατά ουδέτερη στάση το 5%, ενώ το ίδιο ακριβώς ποσοστό απάντησε, ότι σχεδόν συμφωνεί και συμφωνεί. Τέλος, καμία από τις ερωτώμενες δεν απάντησε, ότι συμφωνεί απόλυτα.

Στον πίνακα 82, και στην άποψη «φαίνεται χειρότερο για μία γυναίκα να είναι μεθυσμένη σε σχέση με έναν άνδρα» λίγο από πάνω από τις μισές από τις ερωτώμενες (56.67%) απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα, το 20% ότι διαφωνούν, το 10% ότι σχεδόν διαφωνούν, το 1.67% κράτησε ουδέτερη στάση, το 6.67% σχεδόν διαφωνεί, το 5% σχεδόν συμφωνεί και τέλος καμία από τις ερωτώμενες δεν απάντησε ότι συμφωνεί απόλυτα.

Με την άποψη που παρουσιάζεται στον πίνακα 83, ότι «δεν υπάρχει τίποτα κακό σε μία γυναίκα που πηγαίνει μόνη σε ένα μπαρ» το 5% διαφωνεί απόλυτα, το 3.33% διαφωνεί, το 6.67% σχεδόν διαφωνεί, το 3.33% κράτησε ουδέτερη στάση, το 6.67% σχεδόν διαφωνεί, το 28.33% συμφωνεί και τέλος, το 46.67% συμφωνεί απόλυτα.

Στον πίνακα 84, παρουσιάζονται οι απαντήσεις στη φράση «τους τελευταίους 12 μήνες πιστεύω, ότι χρειάστηκα βοήθεια» με ποσοστό 20% των ερωτώμενων γυναικών να δηλώνουν καθόλου, 25% λίγο, το ίδιο ποσοστό δήλωσε σχετικά, 15% αρκετές φορές, 8.33% τις περισσότερες φορές και τέλος ποσοστό 6.67% δήλωσε ότι χρειάστηκε βοήθεια απαραίτητα.

Με την άποψη που παρουσιάζεται στον πίνακα 85, ότι «τους τελευταίους 12 μήνες, πιστεύω, ότι χρειάστηκα θεραπευτική αγωγή για την ψυχική μου υγεία», με ποσοστό 40% των ερωτώμενων γυναικών να δηλώνουν καθόλου, 15% λίγο, 13.33% σχετικά, το ίδιο ποσοστό δήλωσε αρκετές φορές, 6.67% τις περισσότερες φορές και τέλος ποσοστό 11.67% δήλωσε ότι χρειάστηκε βοήθεια απαραίτητα.

Κατόπιν στον πίνακα 86, και στην άποψη «τους τελευταίους 12 μήνες, υπήρξε φορά που αισθανθήκατε, ότι ίσως χρειάζεται να επισκεφτείτε έναν ειδικό εξαιτίας συναισθηματικών ή νευρολογικών προβλημάτων ή λόγω της χρήσης αλκοόλ ή ναρκωτικών, αλλά τελικά δεν πήγατε», οι ερωτώμενες απάντησαν ναι σε ποσοστό 41.67%, και όχι σε ποσοστό 58.33%.

Στον πίνακα 87, και στην άποψη «τους τελευταίους 12 μήνες, ποιές πηγές βοήθειας χρησιμοποιήσατε», το 27% από τις ερωτώμενες απάντησαν γενικό γιατρό επαγγελματία, το 62% ψυχολόγο, το 11% ψυχίατρο, το ίδιο ποσοστό κοινωνικές υπηρεσίες και το 5% φαρμακευτική αγωγή.

Εμπόδια στην αναζήτηση βοήθειας

Στον πίνακα 88 και στην άποψη «σκεφτόμουν, ότι το πρόβλημα θα εξαφανιστεί από μόνο του», το 41.67% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν, ότι δεν επηρεάστηκαν, το 28.33% επηρεάστηκαν λίγο, το 21.67% επηρεάστηκαν αρκετά και το 8.33% επηρεάστηκαν πολύ.

Στη συνέχεια, στον πίνακα 89 και στην άποψη «σκεφτόμουν, ότι η βοήθεια που χρειαζόμουν θα ήταν πολύ ακριβή» το 26.67% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν, ότι δεν επηρεάστηκαν, το ίδιο ποσοστό επηρεάστηκαν λίγο, το 18.33% επηρεάστηκαν αρκετά και το 28.33% επηρεάστηκαν πολύ.

Με την άποψη που παρουσιάζεται στον πίνακα 90, ότι «δεν ήμουν σίγουρη για το που να πάω για βοήθεια ή πού έχω πρόσβαση», το 53.33% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν, ότι δεν επηρεάστηκαν, το 16.67% επηρεάστηκαν λίγο, το 23.33% επηρεάστηκαν αρκετά και το 6.67% επηρεάστηκαν πολύ.

Στο πίνακα 91, και στην άποψη «σκεφτόμουν, ότι η βοήθεια δε θα με ωφελήσει», το 65% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 16.67% επηρεάστηκαν λίγο, το 18.33% επηρεάστηκαν αρκετά και καμία γυναίκα δε δήλωσε, ότι επηρεάστηκε πολύ.

Στη συνέχεια, στον πίνακα 92 και στην άποψη «είχα προβλήματα απόστασης ή μεταφοράς» το 73.33% των ερωτώμενων γυναικών, απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 16,67% επηρεάστηκαν λίγο, το 8,33% επηρεάστηκαν αρκετά και το 1.67% επηρεάστηκαν πολύ.

Με την άποψη που παρουσιάζεται στον πίνακα 93, ότι «σκεφτόμουν, τι θα πουν οι άλλοι» το 80% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν, ότι δεν επηρεάστηκαν, το 11.67% επηρεάστηκαν λίγο, το 5% επηρεάστηκαν αρκετά και το 3.33% επηρεάστηκαν πολύ.

Στο πίνακα 94, και στην άποψη «ένιωθα ντροπή ή αμηχανία» το 65% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν, ότι δεν επηρεάστηκαν, το 20% επηρεάστηκαν λίγο, το 10% επηρεάστηκαν αρκετά και το 5% δήλωσε, ότι επηρεάστηκαν πολύ.

Στη συνέχεια, στον πίνακα 95 και στην άποψη «σκεφτόμουν, ότι η βοήθεια θα έπαιρνε πολύ χρόνο ή θα ήταν κάτι άβολο για εμένα» το 53.33% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν, ότι δεν επηρεάστηκαν, το 21.67% επηρεάστηκαν λίγο, το 18.33% επηρεάστηκαν αρκετά και το 6.67% επηρεάστηκαν πολύ.

Με την άποψη που παρουσιάζεται στον πίνακα 96, ότι «δεν μπορούσα να βρω χρόνο, πέρα από τη δουλειά ή τις ευθύνες της οικογένειας» το 80% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 23.33% επηρεάστηκαν λίγο, το 8.33% επηρεάστηκαν αρκετά και το 6.67% επηρεάστηκαν πολύ.

Στον πίνακα 97, και στην άποψη «ήθελα ή σκεφτόμουν, ότι μπορούσα να λύσω τα προβλήματά μου μόνη μου, το 30% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν, ότι δεν επηρεάστηκαν, το ίδιο ποσοστό επηρεάστηκαν λίγο, το 27.67% επηρεάστηκαν αρκετά και το 13.33% δήλωσαν ότι επηρεάστηκαν πολύ.

Στη συνέχεια στον πίνακα 98, και στην άποψη «σκεφτόμουν ότι η κατάστασή μου ήταν φυσιολογική ή δεν ήταν σοβαρή» το 40% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν, ότι δεν

επηρεάστηκαν, το 26.67% επηρεάστηκαν λίγο, το 25% επηρεάστηκαν αρκετά και το 8.33% επηρεάστηκαν πολύ.

Με την άποψη που παρουσιάζεται στον πίνακα 99 ότι «ανησυχούσα ότι δε θα κατάφερνα να πάρω τη βοήθεια σύντομα» το 61.67% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 20% επηρεάστηκαν λίγο, το 15% επηρεάστηκαν αρκετά και το 3.33% επηρεάστηκαν πολύ.

Στον πίνακα 100, και στην άποψη «φοβόμουν για την εισαγωγή μου σε κάποιο νοσοκομείο παρά τη θέλησή μου» το 86.67% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 8.33% επηρεάστηκαν λίγο, το 3.33% επηρεάστηκαν αρκετά και το 1.67% δήλωσαν ότι επηρεάστηκαν πολύ.

Στη συνέχεια, στον πίνακα 101 και στην άποψη ανησυχούσα ότι, εάν οι άλλοι ανακάλυπταν τα προβλήματα υγείας μου ή την κατάστασή μου, μπορεί να έχανα τη στέγη, την ασφάλεια ή τα παιδιά μου» το 85% των ερωτώμενων γυναικών, απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 8.33% επηρεάστηκαν λίγο, το 5% επηρεάστηκαν αρκετά και το 1.67% επηρεάστηκαν πολύ.

Με την άποψη που παρουσιάζεται στον πίνακα 102, ότι «δεν ήμουν ικανοποιημένη με τις υπηρεσίες που ήταν διαθέσιμες» το 76.67% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν, ότι δεν επηρεάστηκαν, το 15% επηρεάστηκαν λίγο, το 3.33% επηρεάστηκαν αρκετά και το 5% επηρεάστηκαν πολύ.

Στον πίνακα 103 και στην άποψη «ένιωθα ότι η βοήθεια που ήταν διαθέσιμη, δε θα μου παρείχε τη θεραπευτική αγωγή ή τη βοήθεια που ήταν καλύτερη για το πρόβλημά μου» το 68.33% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 16.67% επηρεάστηκαν λίγο, το 11.67% επηρεάστηκαν αρκετά και το 3.33% δήλωσε, ότι επηρεάστηκαν πολύ.

Στη συνέχεια, στον πίνακα 104 και στην άποψη «είχα αναζητήσει βοήθεια παλιότερα, αλλά αυτό δε βοήθησε» το 76,67% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 10% επηρεάστηκαν λίγο, το 8,33% επηρεάστηκαν αρκετά και το 5% επηρεάστηκαν πολύ.

Στον πίνακα 105 και στην άποψη «δεν είχα αρκετούς οικονομικούς πόρους» το 35% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν, ότι δεν επηρεάστηκαν, το 25% επηρεάστηκαν λίγο, το 13.33% επηρεάστηκαν αρκετά και το 26.67% δήλωσε, ότι επηρεάστηκαν πολύ.

Στη συνέχεια, στον πίνακα 106 και στην άποψη «Η ασφάλιση υγείας μου δε θα κάλυπτε τον τύπο της θεραπείας που χρειάζομαι, το 60% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 11.67% επηρεάστηκαν λίγο, το 13.33% επηρεάστηκαν αρκετά και το 15% δήλωσε ότι επηρεάστηκαν πολύ.

Στον πίνακα 107 και στην άποψη «ένιωθα ότι το πολιτισμικό, εθνικό υπόβαθρο ή η συγκεκριμένη κατάσταση δε θα ήταν κατανοητή», το 78.33% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 13.33% επηρεάστηκαν λίγο, το 8,33% επηρεάστηκαν αρκετά ενώ καμία γυναίκα δεν δήλωσε ότι επηρεάστηκαν πολύ.

Στην άποψη που παρουσιάζεται στον πίνακα 108 ότι «επαγγελματίες από τη δική μου πολιτισμική ή εθνική ομάδα δεν ήταν διαθέσιμοι» το 96.67% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 1.67% επηρεάστηκαν λίγο, το ίδιο ποσοστό επηρεάστηκαν αρκετά και καμία από τη ερωτώμενες γυναίκες δε δήλωσαν, ότι επηρεάστηκαν πολύ.

Στη συνέχεια, στον πίνακα 109 και στην άποψη «το είδος της βοήθειας, που χρειάζομαι, δεν ήταν διαθέσιμο» το 90% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν, ότι δεν επηρεάστηκαν, το 6.67% επηρεάστηκαν λίγο, το 1.67% επηρεάστηκαν αρκετά και το ίδιο ποσοστό δήλωσε, ότι επηρεάστηκαν πολύ.

Με την άποψη που παρουσιάζεται στον πίνακα 110 «ένιωθα ότι θα υπήρχε προκατάληψη, ρατσισμός και διάκριση απέναντι μου» το 78.33% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 13.33% επηρεάστηκαν λίγο, το 6.67% επηρεάστηκαν αρκετά και το 1.67% επηρεάστηκαν πολύ.

Στον πίνακα 111 και στην άποψη «σκεφτόμουν, ότι η κατάσταση μου ήταν εξαιρετικά προσωπική ή ήθελα να την κρατήσω κρυφή» το 61.67% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν, ότι δεν επηρεάστηκαν, το 23.33% επηρεάστηκαν λίγο, το 10% επηρεάστηκαν αρκετά και το 10% επηρεάστηκαν πολύ.

Στη συνέχεια στον πίνακα 112 και στην άποψη «φοβόμουν τις συνέπειες για τον εαυτό μου, τα παιδιά μου ή την οικογένειά μου» το 81.67% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 11,67% επηρεάστηκαν λίγο, το 1.67% επηρεάστηκαν αρκετά και το 5% δήλωσαν, ότι επηρεάστηκαν πολύ.

Με την άποψη που παρουσιάζεται στον πίνακα 113 “ήμουν μπερδεμένη ή ανίκανη να σχεδιάσω όλες τις λεπτομέρειες ή τα βήματα” το 56.67% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν

ότι δεν επηρεάστηκαν, το 26.67% επηρεάστηκαν λίγο, το 11.67% επηρεάστηκαν αρκετά και το 5% δήλωσε ότι επηρεάστηκαν πολύ.

Στον πίνακα 114 και στην άποψη «ένιωθα παγωμένη και ανίκανη να ξεκινήσω» το 51.67% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 26.67% επηρεάστηκαν λίγο, το 13.33% επηρεάστηκαν αρκετά και το 8.33% επηρεάστηκαν πολύ.

Στη συνέχεια, στον πίνακα 115 και στην άποψη «πίστευα, ότι οι άνθρωποι θα με κρίνουν» το 68.33% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 18.33% επηρεάστηκαν λίγο, το 8.33% επηρεάστηκαν αρκετά και το 5% δήλωσαν ότι επηρεάστηκαν πολύ.

Με την άποψη που παρουσιάζεται στον πίνακα 116 ότι «δεν μπορούσα να ταξινομήσω τα συναισθήματα μου ή τι ήταν αυτό που χρειαζόμουν», το 40% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 28.33% επηρεάστηκαν λίγο, το 26.67% επηρεάστηκαν αρκετά και το 5% δήλωσε ότι επηρεάστηκαν πολύ.

Στον πίνακα 117 και στην άποψη «Φοβόμουν, ότι δεν θα μπορούσα να εκφράσω ξεκάθαρα τις ανάγκες μου» το 41.67% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 36.67% επηρεάστηκαν λίγο, το 1.67% επηρεάστηκαν αρκετά και το 5% επηρεάστηκαν πολύ.

Στον πίνακα 118 και στην άποψη «φοβόμουν, ότι θα εξηγούσα τις ανάγκες μου, αλλά κανείς δε θα με βοηθούσε» το 60% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 28.33% επηρεάστηκαν λίγο, το 10% επηρεάστηκαν αρκετά και το 1.67% επηρεάστηκαν πολύ.

Στη συνέχεια, στον πίνακα 119 και στην άποψη «ένιωθα, ότι δεν μπορούσα να εμπιστευτώ ανθρώπους να με βοηθήσουν» το 63.33% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 21,67% επηρεάστηκαν λίγο, το 13.33% επηρεάστηκαν αρκετά και το 1.67% δήλωσαν ότι επηρεάστηκαν πολύ.

Στον πίνακα 120 και στην άποψη «ένιωθα, ότι δεν υπήρχε κανείς, που θα μπορούσε να με καταλάβει ή να με βοηθήσει» το 61.67% των ερωτώμενων γυναικών, απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 21.67% επηρεάστηκαν λίγο, το 13.33% επηρεάστηκαν αρκετά και το 3.33% επηρεάστηκαν πολύ.

Στον πίνακα 121 και στην άποψη «άλλα άτομα με απέτρεπαν από το να ζητήσω τη βοήθεια που χρειαζόμουν» το 85% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν, ότι δεν

επηρεάστηκαν, το 13.33% επηρεάστηκαν λίγο, καμία γυναίκα δεν επηρεάστηκε αρκετά και το 1.67% επηρεάστηκαν πολύ.

Με την άποψη που παρουσιάζεται στον πίνακα 122 πως φοβόμουν, ότι θα με θεωρούσαν αδύναμη» το 63.33% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 21.67% επηρεάστηκαν λίγο, το 11.67% επηρεάστηκαν αρκετά και το 3,33% δήλωσαν ότι επηρεάστηκαν πολύ.

Στη συνέχεια στον πίνακα 123 και στην άποψη «φοβόμουν, ότι το να ζητήσω βοήθεια, θα ήταν συναισθηματικά δύσκολο ή θα με πλήγωνε ακόμα περισσότερο» το 58.33% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 20% επηρεάστηκαν λίγο, το 18.33% επηρεάστηκαν αρκετά και το 3.33% δήλωσαν ότι επηρεάστηκαν πολύ.

Στον πίνακα 124 και στην άποψη «δε ζήτησα βοήθεια σε μία προσπάθεια να προστατέψω τον εαυτό μου» το 75% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 11.67% επηρεάστηκαν λίγο, το 10% επηρεάστηκαν αρκετά και το 3.33% επηρεάστηκαν πολύ.

Στον πίνακα 125 και στην άποψη «μιλώντας ανοιχτά για τα συναισθήματά μου, θα με έκανε αδύναμη» το 61.67% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 28.33% επηρεάστηκαν λίγο, το 8.33% επηρεάστηκαν αρκετά και το 1.67% επηρεάστηκαν πολύ.

Στη συνέχεια στον πίνακα 126 και στην άποψη ότι «η λήψη βοήθειας θα σήμαινε, ότι έχω αποτύχει ή ηττηθεί» το 70% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 18.33% επηρεάστηκαν λίγο, το 11.67% επηρεάστηκαν αρκετά και τέλος καμία γυναίκα δεν δήλωσαν ότι επηρεάστηκε πολύ.

Με την άποψη που παρουσιάζεται στον πίνακα 127 πως «πίστευα, ότι οι δυνατοί άνθρωποι δεν χρειάζονται βοήθεια» το 61.67% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 28.33% επηρεάστηκαν λίγο, ενώ το 5% επηρεάστηκαν αρκετά και ίδιο ποσοστό δήλωσαν ότι επηρεάστηκαν πολύ (5%).

Στον πίνακα 128 και στην άποψη ότι «η αναζήτηση βοήθειας θα απαιτούσε να αναγνωρίσω πράγματα που δεν ήθελα να αντιμετωπίσω» το 50% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν επηρεάστηκαν, το 20% επηρεάστηκαν λίγο, το 23.33% επηρεάστηκαν αρκετά και το 6.67% επηρεάστηκαν πολύ.

Στη συνέχεια στον πίνακα 129, και στην άποψη «ανησυχούσα, ότι δε δικαιούμουν ή ότι ήμουν ανάξια βοήθειας» το 83.33% των ερωτώμενων γυναικών απάντησαν ότι δεν

επηρεάστηκαν, το 10% επηρεάστηκαν λίγο, το 3.33% επηρεάστηκαν αρκετά και το ίδιο ποσοστό δήλωσαν ότι επηρεάστηκαν πολύ.

Σύμφωνα με τον πίνακα 130, στην ερώτηση αν γυμνάζονται και τρώνε υγιεινά το 45% απάντησε ναι, ενώ το 55% όχι. Σύμφωνα με τον πίνακα 131, στην ερώτηση αν ξεκουράζονται και χαλαρώνουν το μυαλό τους και το σώμα τους, το 63.33% απάντησε θετικά, ενώ το υπόλοιπο 36.67% όχι.

Παρακάτω, σύμφωνα με τον πίνακα 132, το 36.67% απάντησε πως δημιουργεί και ακολουθεί μία ρουτίνα σε αντίθεση με το 63.33%, το οποίο απάντησε αρνητικά. Το 76.67%, όπως βλέπουμε στον πίνακα 133, έδειξε πως περνά χρόνο μόνο του σε αντίθεση με το 23.33% που απάντησε αρνητικά. Το 51.67% προγραμματίζει χρόνο για διασκέδαση, ενώ το υπόλοιπο 48.33% απάντησε αρνητικά στην συγκεκριμένη ερώτηση (πίνακας 134).

Το μεγαλύτερο ποσοστό 78.33% έδειξε πως δεν μοιράζεται τις εμπειρίες έμφυλης βίας, που έχει βιώσει σε θεραπευτικούς χώρους, σε αντίθεση με το 21.67% που το κάνει σύμφωνα με τον πίνακα με αριθμό 135.

Συνεχίζοντας, το 73.33% δε συμμετέχει σε δραστηριότητες που απελευθερώνουν έντονα συναισθήματα, ενώ το 26,67 συμμετέχει, όπως βλέπουμε στον πίνακα 136. Περίπου οι μισές, δηλαδή το 53.33% επικοινωνούν τις ανάγκες και τα όριά τους, σε αντίθεση με το 46.67% που δεν το κάνει (πίνακας 137). Το 66.67% δεν αναγνωρίζει ούτε προκαλεί επιβλαβείς σκέψεις, ενώ το 33.33% του δείγματος μας απάντησε θετικά, σύμφωνα με τον πίνακα 138.

Παρακάτω, σύμφωνα με τον πίνακα 139 βλέπουμε ότι το 71.67% δεν εκφράζεται μέσω δημιουργικής γραφής ή τέχνης, ενώ ασχολείται με αυτό το υπόλοιπο 28.33%. Το 75% δε βρίσκει ή δημιουργεί χώρους που μπορεί να αναζωογονηθεί, σε αντίθεση με το 25% που το επιδιώκει και απάντησε θετικά (πίνακας 140). Το 46.67% δήλωσε ότι φέρνει ομορφιά, δύναμη και υπερηφάνεια στη ζωή του στη σχετική ερώτηση, και το 53.33% όχι, σύμφωνα με τον πίνακα 141.

Πιο κάτω, η πλειοψηφία με το 63.33% δεν παίρνει τον απαιτούμενο χρόνο και χώρο για να θεραπευτεί σε αντίθεση με το 36.67% που απάντησε θετικά, όπως βλέπουμε στον πίνακα 142. Το 41.67% αποφεύγει δραστηριότητες και χώρους που μπορούν να τις βλάψουν, ενώ το 58.33% όχι (πίνακας 143). Στον πίνακα 144, βλέπουμε ότι μόλις το 38.33% ζητά βοήθεια και αφήνει

τους άλλους να το βοηθήσουν, ενώ το 61.67% απαντά αρνητικά. Στον πίνακα 145 βλέπουμε πως το 78.33% χτίζει φιλίες και συνδέεται με φίλους, ενώ μόλις το 21.67% δεν το κάνει.

Στην επόμενη ερώτηση, που αφορά τον εθελοντισμό και τη βοήθεια προς τους άλλους, μόλις το 25% απαντά θετικά, ενώ το υπόλοιπο 75% απάντησε αρνητικά (πίνακας 146). Το 70%, ωστόσο διατηρεί επαφή με αγαπημένους του και την οικογένειά του, όπως βλέπουμε στον πίνακα 147, ενώ το υπόλοιπο 30% όχι. Στην ερώτηση, για το αν εξερευνούν νέες ρομαντικές σχέσεις, το 86.67% απάντησε αρνητικά, ενώ μόλις το 13.33% απάντησε θετικά, όπως εμφανίζεται στον πίνακα 148.

Στην ερώτηση, αν βρίσκουν τρόπους να παίζουν, ως μέσο επαφής, θετικά απάντησε μόλις το 13.33%, ενώ αρνητικά του 86.67% (πίνακας 149). Το 66.67% απαντά, πως σταμάτησε την επικοινωνία με εκείνους που τις πλήγωσαν, ενώ το 33.33% εξακολουθεί να έχει επαφές, αφού απάντησε αρνητικά στην ερώτηση, όπως βλέπουμε στον πίνακα 150. Ένα ελάχιστο 5% του δείγματος, βρίσκει μία κοινότητα επιζώντων μετά από την έμφυλη βία που δέχτηκε, ενώ το συντριπτικό 95% απαντά αρνητικά, σύμφωνα με τον πίνακα 151. Τα θύματα που έχουν υποστεί η έμφυλη βία, σύμφωνα με τον πίνακα 152, απαντούν ότι δεν μοιράζονται δημόσια την ιστορία τους σε ποσοστό 83.33%, ενώ μόλις το 16.67% το κάνει.

Ένα μεγάλο επίσης ποσοστό, που αγγίζει το 81.67%, δεν αξιοποιεί υπηρεσίες και εκπαίδευση που σχετίζονται με το τραύμα, ενώ μόλις το 18.33% το κάνει, σύμφωνα με τον πίνακα 153. Ένα ελάχιστο ποσοστό 1.67%, συμμετείχε μελλοντικά σε υπηρεσία διαχείρισης του τραύματος, ενώ το 98.33% απάντησε αρνητικά στην συγκεκριμένη ερώτηση, όπως βλέπουμε στον πίνακα 154. Το 30% μαθαίνει και συμμετέχει στην προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενώ το υπόλοιπο 70% απάντησε αρνητικά (πίνακας 155).

Στον πίνακα 156, βλέπουμε ότι το 86.67% δεν ανέφερε το περιστατικό στην αστυνομία ή σε κάποιο άλλο εξουσιοδοτημένο όργανο, ενώ το 13.33% απάντησε θετικά, πως προέβη σε τέτοια ενέργεια. Στον πίνακα 157, επίσης, το 86.67% προετοιμάστηκε για νομικά μέτρα και συγκέντρωσε στοιχεία, ενώ αντίστοιχα το 13.33% δεν προέβη σε κάτι τέτοιο. Το ίδιο ακριβώς ποσοστό, δεν έλαβε νομικά μέτρα για να προστατέψει τον εαυτό του τα παιδιά του ή την περιουσία του (86.67%), σε αντίθεση με το 13.33%, που φρόντισε να το κάνει σύμφωνα με τον πίνακα 158. Στον πίνακα 159, βλέπουμε, ότι το 76.67% δεν έλαβε δράση για να βελτιώσει τα συναισθήματα και την ασφάλεια του, ενώ μόλις το 23.33% απάντησε θετικά.

Ο πίνακας 160, μας δείχνει, ότι το 73.33% δεν ασκεί τα θρησκευτικά του πιστεύω, δεν προσεύχεται ούτε συνδέεται με κάποια ανώτερη δύναμη, σε αντίθεση με το 26.67% που στρέφεται σε αυτή την κατεύθυνση. Στον πίνακα 161 και στην ερώτηση που αφορά την ενασχόληση με τη φύση και την κηπουρική, το μεγαλύτερο ποσοστό, δηλαδή το 66.67%, απάντησε αρνητικά, ενώ το 33.33% έδειξε να ασχολείται με αυτά. Στον πίνακα 162, οι ερωτηθείσες απάντησαν σε ποσοστό 78.33%, ότι δεν εστιάζουν στο παρόν, στο να αναπνέουν βαθιά και συνειδητά, ενώ το 31.67% το κάνει. Ο πίνακας 163, μας δείχνει ότι το 68.33% βρίσκει χρόνο να αστειεύεται, να γελάει και να διασκεδάζει, ενώ το υπόλοιπο 31.67% όχι.

Πιο κάτω, ο πίνακας 164 μας υπαγορεύει, ότι περίπου οι μισές (51.67%) εξασκούν την αίσθηση ευγνωμοσύνης, αποδοχής και αυτοαποδοχής ενώ οι υπόλοιπες μισές περίπου (48.33%) δεν το επιχειρούν. Στην ερώτηση, αν δοκιμάζουν καινούργια πράγματα που τις εμπνέουν ή τις προκαλούν το 65% απάντησε αρνητικά και το 35% θετικά (πίνακας 165).

Στην επόμενη ερώτηση, όπως βλέπουμε στον πίνακα 166 το 60%, μας απάντησε θετικά στο ότι βάζει μακροπρόθεσμους στόχους και προσπαθεί να δημιουργήσει εικόνες για το μέλλον, σε αντίθεση με το υπόλοιπο 40% που δεν το επιχειρεί. Στην ερώτηση, εάν προετοιμάζονται με επιμόρφωση και εκπαίδευση το 45% απάντησε θετικά, ενώ το υπόλοιπο 55% αρνητικά (πίνακας 167). Το 61.67% τακτοποιεί το χώρο του, ενώ το 38.33% όχι (πίνακας 168). Το 80% των ερωτηθέντων, απάντησε ότι δεν κάνει αιτήσεις για οικονομική ασφάλεια και καινούργια δουλειά σε αντίθεση με το 20% που απάντησε θετικά (πίνακας 169).

Ολοκληρώνοντας, στον πίνακα 170 βλέπουμε, ότι το 58.33% θέτει βραχυπρόθεσμους στόχους και κάνει μικρά βήματα, γιορτάζοντας μικρές νίκες, ενώ το 41.67% δεν το κάνει.

7.3 Συζήτηση

Η παρούσα μελέτη αποτυπώνει τη στάση των γυναικών με εμπειρία έμφυλης βίας απέναντι στην αναζήτηση βοήθειας και φροντίδας. Ως εκ τούτου, υπογραμμίζονται κυρίως οι λόγοι της μη αναζήτησης βοήθειας. Ο σκοπός της παρούσας ερευνητικής μελέτης, είναι η καταγραφή και περιγραφή των παραμέτρων αναζήτησης βοήθειας από τις γυναίκες που έχουν υποστεί έμφυλη βία στην Ελλάδα. Η μελέτη ακόμη, ως επιμέρους στόχους έχει την παρουσίαση των διαφορετικών μορφών βίας και την ανάδειξη των λόγων, που οι γυναίκες σιωπούν και εμποδίζουν τη διαδικασία αναζήτησης βοήθειας, έπειτα από εμπειρία έμφυλης βίας.

Παρόμοια ποσοστά παρουσιάζονται και στην άποψη «σκεφτόμουν, ότι το πρόβλημα θα εξαφανιστεί από μόνο του». Επίσης, στην άποψη «ήθελα ή σκεφτόμουν, ότι μπορούσα μόνη μου να λύσω τα προβλήματά μου» που ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό απάντησε, ότι δεν τις επηρέασαν, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό μοιράστηκε στις απαντήσεις «με επηρέασαν λίγο».

Ξεκινώντας με τα κύρια, κατά τη γνώμη μας, ευρήματα της μελέτης, τα οποία αφορούν αρχικά την αυτοαναφερόμενη αναζήτηση βοήθειας τους τελευταίους 12 μήνες. Σύμφωνα με προηγούμενες έρευνες εντείνεται η ομαλοποίηση της έμφυλης βίας κατά των γυναικών, ως διαδικασία που φαίνεται να παίζει σημαντικό ρόλο τόσο στην αύξηση, όσο και στις επιπτώσεις της βίας (Lundgren, 2004) και μείωσης της ικανότητας των γυναικών να αναγνωρίσουν και να αναφέρουν περιστατικά βίας, να δραπετεύσουν από επιβλαβές περιβάλλον και να αναζητήσουν βοήθεια (Fugate et al., 2005; Morrison et al., 2006; Overstreet & Quinn, 2013; Sinko et al., 2019). Πράγματι, όπως προτείνεται και στο μοντέλο των πολιτισμικών παραγόντων στην αναζήτηση βοήθειας, η αποκάλυψη μια τραυματικής εμπειρίας και η διαδικασία αναζήτησης βοήθειας είναι πιο πιθανό να συμβούν, αν τα αισθήματα αγωνίας και άγχους αναγνωριστούν και χαρακτηριστούν, ως σημαντικά και ασυνήθιστα (Saint Arnault, 2009).

Σύμφωνα με στοιχεία έρευνας που δημοσιεύτηκαν από Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας τον Φεβρουάριο του 2020, στο διάστημα 2012 με 2017, το 49% των ατόμων που είχαν βιώσει ενδοοικογενειακή βία, κατήγγειλαν τα περιστατικά στον Ελληνική Αστυνομία. Επίσης, από το σύνολο των κλήσεων που έγιναν το έτος 2018 στη γραμμή SOS 15900, το 88.8% αφορούσαν περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας. Παρόλα αυτά, το ποσοστό των γυναικών που δεν αναφέρουν τα περιστατικά βίας που έχουν βιώσει παραμένει μεγάλο, αγγίζοντας το 55%. (Κέντρο Ερευνών Για Θέματα Ισότητας, 2020)

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων αναφέρει, ότι τους τελευταίους 12 μήνες, πιστεύει ότι χρειάστηκε θεραπευτική αγωγή από ειδικούς για την ψυχική του υγεία. Όσον αφορά το, εάν το ίδιο διάστημα αισθάνθηκαν, ότι ίσως χρειάζονταν να επισκεφτούν ειδικό εξαιτίας συναισθηματικών ή νευρολογικών προβλημάτων ή λόγω χρήσης αλκοόλ ή ναρκωτικών, αλλά τελικά δεν πήγαν, κάτι λιγότερο από τους μισούς απάντησαν ναι, και το υπόλοιπο όχι. Το ποσοστό των γυναικών του δείγματος, που απάντησαν, ότι πιστεύουν, ότι χρειάστηκαν βοήθεια,

πιστεύεται ότι αναζήτησαν βοήθεια ειδικού από τις απαντήσεις τους, κάτι που είναι ενθαρρυντικό.

Εξαιρετικά ενδιαφέροντα είναι επίσης τα στοιχεία που προέκυψαν και αφορούν τους λόγους που κάνουν τις υπόλοιπες γυναίκες, να σιωπούν. Σύμφωνα με τον Foucault (1990), οι επιθέσεις κατά των γυναικών καταλήγουν να παρουσιάζονται ως φυσικές ή φυσιολογικές. Από την άποψη αυτή, το σημαντικό έργο του Μάτλερ (1999) προτείνει, ότι στις πατριαρχικές κοινωνίες, οι γυναικείες είναι κοινωνικά δομημένες και αναπαρίσταται ως παθητικές, ευάλωτες και υποταγμένες, ενώ η αρρενωπότητα συνδέεται με την κυριαρχία, την επιθετικότητα και την επιθυμία.² Έρευνα που πραγματοποιήθηκε από το ΚΕΘΙ το 2003 αναφέρει ότι στην πλειοψηφία τους οι γυναίκες δεν αναγνωρίζουν και δεν χαρακτηρίζουν βίαιη τη συμπεριφορά του συζύγου τους, γεγονός που τις εμποδίζει να ζητήσουν βοήθεια καθώς δεν πιστεύουν ότι χρειάζονται ή ότι μπορεί κάποιος να τις βοηθήσει ουσιαστικά (ΚΕΘΙ, 2003).

Το γεγονός ότι τα ποσοστά των γυναικών, που δεν επηρεάστηκαν από ντροπή, αμηχανία αλλά και από την κοινωνική κριτική είναι τόσο υψηλά, συμπεραίνεται πως ενδεχομένως υπήρξαν βοηθητικοί παράγοντες στη λήψη βοήθειας από ειδικούς. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (2016), η ενοχή, η ντροπή και η συνεχιζόμενη διαπροσωπική βία κανονικοποιούνται, ως ένα μέρος της καθημερινής ζωής, θέτοντας εμπόδια στο δρόμο προς τη θεραπεία και κατ' επέκταση στη διαδικασία αναζήτησης βοήθειας. Την ίδια άποψη υποστηρίζει η Dr Arnault D. (2017), η οποία αναφέρει, ότι το πολιτισμικό και κοινωνικό στίγμα εμποδίζει τις γυναίκες να αποκαλύψουν το τραύμα τους. Προσθέτει δε, ότι σε διαπροσωπικό επίπεδο, το συναίσθημα της ντροπής, ωθεί τις γυναίκες προς ενέργειες μη αποκάλυψης, μη έκθεσης και μη οικειοποίησης τους με τους άλλους.

Πέραν των παραπάνω, μεγάλο μέρος των γυναικών εμφανίζεται να αναφέρει, ότι δεν ανησυχούσε, ότι δεν θα κατάφερνε να πάρει βοήθεια σε σύντομο χρονικό διάστημα. Επιπλέον, φαίνονται ικανοποιημένες με τις υπηρεσίες που είναι διαθέσιμες, αφού μεγάλο ποσοστό δεν επηρεάστηκε από την άποψη «δεν είμαι ικανοποιημένη από τις υπηρεσίες που είναι διαθέσιμες», ενώ διαφαίνονται σίγουρες για το που να πάνε για βοήθεια ή που έχουν πρόσβαση σε αυτή,

² Rodelli M., Koutra K., · Thorvaldsdottir K.B, Bilgin H., Ratsika N., · Testoni I., Saint Arnault D. Conceptual Development and Content Validation of a Multicultural Instrument to Assess the Normalization of Gender-Based Violence against Women, (2021)

με εξίσου μεγάλο ποσοστό να μην επηρεάστηκε σημαντικά. Οι προαναφερόμενες απαντήσεις φανερώνουν, ότι ένα σημαντικό ποσοστό του δείγματος, γνωρίζει τις υπηρεσίες, στις οποίες μπορεί να απευθυνθεί και θεωρεί, ότι θα εξυπηρετηθεί σύντομα, κάτι που τις κάνει να φαίνονται ικανοποιημένες από τις διαθέσιμες υπηρεσίες.

Εξαιρετικά ενθαρρυντικό ποσοστό δόθηκε και στην άποψη, ότι δεν είχαν προβλήματα απόστασης ή μεταφοράς για τη λήψη βοήθειας σε ποσοστό λίγο πάνω από 70% και δεν τις επηρέαζαν ή τις επηρέαζαν λίγο τα λόγια του κοινωνικού περίγυρου σε σχέση με την κακοποίηση τους με ένα ιδιαιτέρως υψηλό ποσοστό, σχεδόν όλου του δείγματος. Ακόμη, δεν τις επηρέασε η ύπαρξη προκατάληψης ή ρατσισμού-διάκρισης απέναντί τους, όπως αναφέρει πολύ υψηλό ποσοστό. Στο δείγμα μας, οι γυναίκες μέσα από τις συγκεκριμένες απαντήσεις που έδωσαν, ότι πολύ μεγάλα ποσοστά, δεν επηρεάστηκαν από τα λόγια των γύρω θα οποία θα μπορούσαν να αποβούν καταστροφικά ιδιαίτερα σε κλειστές κοινωνίες, δεν επηρεάστηκαν από προκαταλήψεις ή ρατσιστικές συμπεριφορές και δεν θεωρούν πρόβλημα την απόσταση ή το μέσο μεταφοράς προκειμένου να εξασφαλίσουν βοήθεια.

Επιπροσθέτως, δεν υπήρξε ανησυχία ή η ανησυχία των γυναικών του δείγματος ήταν μικρή, εάν οι άλλοι ανακάλυπταν τα προβλήματα υγείας τους ή την κατάστασή τους, για απώλεια της στέγης τους, της ασφάλειάς τους ή των παιδιών τους και μάλιστα στο τεράστιο ποσοστό του **93.3% (!)**.

Σύμφωνα με την οπτική που αναλύεται στην παρούσα έρευνα, διαφαίνεται ότι οι γυναίκες του δείγματος μας, πιθανότατα δεν παραδέχονται ούτε στον ίδιο τους τον εαυτό τις συνέπειες, τις οποίες έχουν υποστεί, έπειτα από το τραύμα της έμφυλης βίας. Τα ποσοστά, τα οποία προέκυψαν από το ερευνητικό μέρος, δε συνάδουν σε καμία περίπτωση με τις βιβλιογραφικές αναφορές, οι οποίες έχουν αναφερθεί παραπάνω, και οι οποίες έκαναν λόγο για αισθήματα ντροπής, ρατσισμού, κοινωνικού στίγματος, περιθωριοποίησης, οικονομικής βίας, ψυχολογικής κακοποίησης και σωματικής καταπόνησης.

Πέραν των παραπάνω, φαίνεται πως δεν κατείχαν τους οικονομικούς πόρους, ώστε να αναζητήσουν βοήθεια γεγονός που τις επηρέασε λίγο, αρκετά και πολύ συνολικά σε ποσοστό 65% των γυναικών. Θεωρούμε, ότι το ποσοστό αυτό οφείλεται και στην οικονομική βία που

βιώνει μέρος των γυναικών αυτών. Αρκετά υψηλό, ήταν το ποσοστό των γυναικών, το οποίο δεν το επηρέασε ή το επηρέασε λίγο η σκέψη, ότι η κατάστασή τους ήταν εξαιρετικά **προσωπική** και ήθελαν να την κρατήσουν στη σφαίρα της **ιδιωτικότητας**. Ερώτημα παραμένει, πώς συνδυάζονται τα αποτελέσματα αυτού του πίνακα με τα αποτελέσματα άλλων πινάκων, στους οποίους δόθηκαν επίσης πολύ υψηλά ποσοστά, απαντήσεων και αφορούν στην έλλειψη ανησυχίας των γυναικών, αν άλλοι άνθρωποι ανακάλυπταν τα προβλήματά τους, καθώς και το γεγονός ότι δεν επηρεάζονται από τα λόγια του περίγυρου. Επίσης, σύμφωνα με τα ποσοστά που συγκεντρώθηκαν, δε φαίνεται να υπάρχει φόβος ή εάν υπάρχει είναι σε μικρό βαθμό για αναζήτηση βοήθειας, ως κάτι συναισθηματικά δύσκολο ή ως κάτι που θα τις πλήγωνε ακόμα περισσότερο. Θεωρούμε εξαιρετικά σημαντική τη συγκεκριμένη απάντηση, διότι επιβεβαιώνει, ότι ένα μεγάλο ποσοστό των γυναικών είναι εξοικειωμένο με την έννοια της παροχής βοήθειας σε περιπτώσεις κακοποίησης και έχει συνειδητοποιήσει ότι δεν υπάρχει λόγος να προκαλεί φόβο ή ανησυχία.

Παράλληλα, σχεδόν το 80% των γυναικών, δεν τις επηρέασε η σκέψη ή τις επηρέασε λίγο, ότι η βοήθεια δεν θα τις ωφελούσε, παρόλα αυτά σύμφωνα και με τα προηγούμενα αποτελέσματα δεν φαίνεται να είναι τόσο μεγάλο το ποσοστό των γυναικών που τελικά έφτασαν στην αναζήτηση βοήθειας. Ωστόσο, οι γυναίκες του δείγματος σε ποσοστό 77% φοβόντουσαν, πως δε θα μπορούσαν να εκφράσουν ξεκάθαρα τις ανάγκες τους και ότι ακόμα και αν τις εξηγούσαν, κανείς δεν θα τις βοηθούσε. Το αποτέλεσμα αυτό φανερώνει την ανασφάλεια και την αγωνία της συντριπτικής πλειοψηφίας των γυναικών και έρχεται σε αντίθεση με απαντήσεις που παρουσιάστηκαν νωρίτερα και φανερώνουν την αισιοδοξία και την αποφασιστικότητά τους.

Συμπερασματικά, καίρια κρίνεται η άποψής τους, ότι οι δυνατοί άνθρωποι δε χρειάζονται βοήθεια, άρα δεν την αναζητούν, άποψη η οποία πιθανόν επεξηγεί την απόφαση κάποιων γυναικών που θεωρούν τους εαυτούς τους αρκετά δυνατούς, ώστε να μην αναζητήσουν βοήθεια, έπειτα από εμπειρία έμφυλης βίας.

Τέλος, θα θέλαμε να επισημάνουμε, ότι τα αποτελέσματα που λάβαμε δεν ήταν σε κάποιες περιπτώσεις τα αναμενόμενα. Το γεγονός αυτό μπορεί να οφείλεται, πλέον των όσων έχουν αναφερθεί μέχρι τώρα και στο ότι η έρευνα μας ήταν ποσοτική και όχι ποιοτική. Οι γυναίκες που συμμετείχαν, έπρεπε να συμπληρώσουν ηλεκτρονικά μόνες τους ένα

ερωτηματολόγιο, το οποίο είχε μέση διάρκεια συμπλήρωσης γύρω στα 30 με 35 λεπτά. Οι παράγοντες μη αναζήτησης βοήθειας, εντοπίζονται προς το τέλος του ερωτηματολογίου, και ίσως δικαιολογείται μία κάποια κόπωση των γυναικών του δείγματος. Οι ρυθμοί της καθημερινότητας είναι πάρα πολύ έντονοι, για όλους και πόσο μάλλον για τις γυναίκες που είναι μητέρες, εργαζόμενες, σπουδάστριες και πολύ συχνά όλα τα παραπάνω, γεγονός που ίσως τις επηρέασε στο να μη δώσουν ενδεχομένως πολύ προσεκτικές και ειλικρινείς απαντήσεις.

7.4. Προτάσεις

Απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί υπό μια κοινωνική σκοπιά, η ευαισθητοποίηση και η ενημέρωση για την έμφυλη βία, τόσο για την πρόληψη των περιστατικών βίας προς τις γυναίκες όσο και για την αντιμετώπιση των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες στην προσπάθεια τους να αναζητήσουν βοήθεια. Ακόμη, σημαντική είναι η ενημέρωση για τις δομές και τις υπηρεσίες που αφορούν την πρόληψη και την καταστολή της βίας κατά των γυναικών, ενώ επίσης σημαντικός είναι και ο ρόλος των κοινωνικών λειτουργών σε αυτή την διαδικασία.

Οι Κοινωνικοί λειτουργοί έχουν τη δυνατότητα μέσω διοργανώσεων (καμπάνιες, ημερίδες) να συμβάλουν ενεργά στην ενημέρωση του ευρύτερου πληθυσμού, όμως άξιος λόγου είναι και ο ρόλος τόσο των μέσων μαζικής ενημέρωσης, τόσο και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, τα οποία συμβάλλουν στην μετάδοση των συγκεκριμένων ενεργειών για την βία κατά των γυναικών.

Πιο συγκεκριμένα, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που μπορούν να αγγίξουν τις νεότερες, αλλά και τις παλαιότερες γενιές και φυσικά μέσα από τα ίδια τα σχολεία, η αλλαγή αυτή μπορεί να γίνει εφικτή. Είναι βασικό, μέσω της εκπαιδευτικής διαδικασίας, από νωρίς, να ενημερωθούν τα παιδιά και να τους δοθεί η δυνατότητα να μεταφέρουν στις γυναίκες της οικογένειας ενημερωτικό και επιμορφωτικό υλικό που ενδεχομένως θα τις αφυπνίσει και θα τους δώσει τη δύναμη να αναζητήσουν βοήθεια. Για παράδειγμα, θα ήταν χρήσιμο να ενημερωθούν για τη χειρονομία-κίνηση που μπορεί να κάνει μία γυναίκα σε ένα φαρμακείο πλέον, για να δείξει, ότι υφίσταται βία, χωρίς να την καταλάβει ο θύτης ή ο περίγυρος. Επίσης πολύ βοηθητική θα ήταν η γνωστοποίηση των διαθέσιμων τηλεφωνικών αριθμών ψυχολογικής υποστήριξης. Έτσι, αν βρεθούν τρόποι να ενημερωθούν οι γυναίκες για τις δυνατότητες που τους δίνονται να

αναζητήσουν βοήθεια από επαγγελματίες της υγείας ή ακόμα και νομική υποστήριξη, τότε αυτές θα καταφέρουν πιο εύκολα να ξεφύγουν από μία κακοποιητική σχέση και να πατήσουν ξανά στα πόδια τους, νιώθοντας λιγότερο αδύναμες και δέσμιες σε χειριστικούς θύτες, οι οποίοι ενδεχομένως δεν τους επιτρέπουν την πρόσβαση στο διαδίκτυο ή σε άλλους τρόπους αναζήτησης πληροφοριών και βοήθειας.

Αρχικά, το πιο σημαντικό είναι η ευαισθητοποίηση και η ενημέρωση του γενικού πληθυσμού σε όλες τις ηλικιακές ομάδες. Όλα ξεκινούν από το στίγμα που θεωρούμε όλοι μας - σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό- ότι θα δεχθεί μία κακοποιημένη γυναίκα, πόσο μάλλον η ίδια για τον εαυτό της. Θα πρέπει η νέα κουλτούρα να περικλείει σαν δεδομένο τη συζήτηση και κατ' επέκταση την αναζήτηση βοήθειας, όχι την αποσιώπηση της κατάστασης. Τους μόνους, που μπορεί να αφορά, ενδεχομένως, ο στιγματισμός είναι οι θύτες και όχι τα θύματα. Είναι ευρέως γνωστό, ότι οι παλαιότερες γενιές είχαν την τάση να υπομένουν, γιατί έτσι πίστευαν ότι κάνουν το καλύτερο για την οικογένειά και τα παιδιά τους, κάτι το οποίο εξακολουθεί να συμβαίνει ακόμα, καθώς έχει μεταλαμπαδευτεί και στις νεότερες γενιές, με μεγαλύτερη ένταση στην επαρχία, όπως έχουμε βιώσει και οι ίδιες ζώντας εκεί, αλλά και από την εμπειρία που αποκτήσαμε κατά τη διάρκεια της πρακτικής μας άσκησης.

Επιπλέον, χρήσιμη είναι και η παροχή δωρεάν τηλεφωνικής γραμμής υποστήριξης από επαγγελματίες ψυχικής υγείας και τηλεφωνική γραμμή παροχής ιατρικών πληροφοριών για την διαχείριση της κατάστασης, από αρμόδιους επαγγελματίες υγείας. Η ενέργεια αυτή θα είναι χρήσιμη για την αποφόρτιση των γυναικών σε περίπτωση άμεσης ανάγκης, ενώ επίσης, η παροχή γνώσεων θα εξυπηρετήσει στην καλύτερη διαχείριση της κατάστασης που πλήττει την εκάστοτε γυναίκα.

Από την άλλη, είναι σημαντικό οι επαγγελματίες υγείας και φυσικά ψυχικής υγείας να μπορούν να κάνουν αποτελεσματική διάγνωση και αντιμετώπιση των κρουσμάτων, που ίσως έρθουν αντιμέτωποι, καθώς απαιτείται λεπτός χειρισμός και ενδεχόμενη συνεργασία με τις αρχές, το θύμα και άλλους επαγγελματίες και κοινωνικές υπηρεσίες. Γι' αυτό το λόγο, χρειάζεται να υπάρχει η κατάλληλη επιμόρφωση τους μέσα από σεμινάρια και προγράμματα, τα οποία να χρηματοδοτούνται και να παρέχονται ακόμα και δωρεάν, ηλεκτρονικά ή μη, δίχως το απαιτούμενο κόστος μεταφορικών ή λοιπών εξόδων, έτσι ώστε, να μη θεωρείται κάτι το οποίο θα πρέπει να είναι εξεζητημένο σε γνώση, αλλά αυτονόητο και μέρος της υποχρεωτικής

εκπαίδευσης τους. Πέραν τούτου, μέσα στο πρόγραμμα σπουδών τους μπορεί να ενταχθεί ένα ή παραπάνω αντίστοιχα μαθήματα, που θα καλύπτουν κάθε πτυχή για την αντιμετώπιση αυτού του ζωτικής σημασίας για την κοινωνία και το κοινωνικό σύνολο θέματος, και να εφαρμοστεί σε ειδικούς υγείας και ψυχικής υγείας, αλλά και ειδικοτήτων, που συνεργάζονται με αυτούς, έτσι ώστε να μπορούν να κάνουν την κατάλληλη παραπομπή στους σωστούς φορείς, όταν χρειαστεί.

Παραπάνω, αναφέρθηκε η επαρχία, η οποία αντιμετωπίζει αρκετές φορές και το μεγάλο ζήτημα της μετακίνησης και δύσκολης πρόσβασης ή της άγνοιας των δομών που υπάρχουν -αν υπάρχουν- και των υπηρεσιών που παρέχουν στην ευρύτερη περιοχή. Μπορεί να ενταθεί η ανάπτυξη και ο πολλαπλασιασμός δομών, που θα παρέχουν υπηρεσίες από απόσταση για την καθοδήγηση και την ενημέρωση των θυμάτων, αλλά και του λοιπού πληθυσμού, που ίσως να έχει εντοπίσει περιστατικό βίας στον περίγυρό του, αλλά δεν γνωρίζει πως να το αντιμετωπίσει και που να απευθυνθεί.

Από την άλλη πλευρά, οι υπευθυνοί χάραξης της κοινωνικής πολιτικής κάθε τοπικής αυτοδιοίκησης, κρίνεται απαραίτητο, να ιχνηλατούν τις ανάγκες που υπάρχουν στον εκάστοτε δήμο σχετικά με την έμφυλη βία, την πρόληψη και την αντιμετώπισή της, ώστε οι επαγγελματίες να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες για την κάλυψη των αναγκών των γυναικών. Επίσης, αν και εφόσον υπάρχει διεπιστημονική ομάδα στην εκάστοτε κοινωνική υπηρεσία, είναι δεδομένο ότι συμβάλλει θετικά στην κάλυψη αναγκών των γυναικών, σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς. Η στελέχωση της διεπιστημονικής ομάδας έχει ως σκοπό την ολιστική θεραπευτική προσέγγιση των κακοποιημένων γυναικών και την ψυχολογική τους υποστήριξη.

Ολοκληρώνοντας, είναι βασικό, οι ξενώνες φιλοξενίας θυμάτων να μη συνοδεύονται από στιγματισμό και να μη θεωρούνται έσχατη λύση, αφήνοντας πολλές γυναίκες να υποφέρουν υφιστάμενες την κακοποίηση καθημερινά στις οικίες τους. Υπάρχει πληθώρα γυναικών, που αγνοούν την ύπαρξη τους, δε γνωρίζουν πώς ακριβώς λειτουργούν και τι ακριβώς μπορούν να τους παρέχουν ή κατά πόσο νιώθουν ασφαλείς σε αυτούς και αν έχουν πρόσβαση σε αυτούς.

Τέλος, γνωρίζοντας ότι η λειτουργία των ξενώνων φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών παρέχει δωρεάν στέγαση σίτιση και ψυχοκοινωνική ενδυνάμωση στις φιλοξενούμενες γυναίκες μονάχα για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, προτείνεται η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη παράταση της διαμονής τους, ανάλογα και με τις ανάγκες της κάθε γυναίκας ξεχωριστά (πχ σε περιπτώσεις κινδύνου της σωματικής ακεραιότητας εκείνων με ή χωρίς παιδιά.

7.5 Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

- Αγάθωνος - Γεωργακοπούλου, Ε. (1991). Κακοποίηση, Παραμέληση Παιδιών, Ινστιτούτο Υγείας Παιδιού . Αθήνα : Γρηγόρη
- Βιτσιλάκη Χ., Γκασούκα Μ., Παπαδόπουλος Γ.(2011) ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ Ζεφύρι: Εκδόσεις Διάδραση
- Βιτσιλάκη Χ., Γκασούκα Μ., Παπαδόπουλος Γ., Φύλο και Πολιτισμός, 2011
- Γατσάς, Β., (2006), Βία κατά των Γυναικών, Αθήνα: εκδόσεις Καλοκάθη
- Γεωργιάς Δ., 1995 Στάσεις, αντίληψη του προσώπου, στερεότυπα, επιθετικότητα, δυαδικές σχέσεις και επικοινωνία, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Δημοπούλου -Λαγωνίκα Μ., Ταυλαρίδου- Καλούτση Α., Μουζακίτη Χ. (2011) Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας -Μοντέλα Παρέμβασης , Από την ατομική στην γενική ολιστική προσέγγιση Αθήνα : Εκδόσεις ΤΟΠΟΣ
- Δημοπούλου-Λαγωνίκα Μ., Κατσίκη Γ., Μαρτυντικιάν-Γαζεριάν Μ. (2011), Συμβούλιο Επιμόρφωσης στην Κοινωνική Εργασία Ενδοοικογενειακή βία , Διεπιστημονική προσέγγιση στην πρόληψη και αντιμετώπιση β' έκδοση Αθήνα : ΑΩ Εκδόσεις
- Καραμεσίνη Μ. (2021), Γυναίκες, φύλο και εργασία στην Ελλάδα Αθήνα : Νήσος - Π.ΚΑΠΟΛΑ
- Μάνος Ν.(1997). Βασικά Στοιχεία Κλινικής Ψυχιατρικής .Θεσσαλονίκη : Εκδόσεις Επιστημονικών βιβλίων και περιοδικών (University Studio Press)
- Παπαμιχαήλ Σ, « Σημειώσεις Εγκληματολογίας, Ενδοοικογενειακή Βία», Υπουργείο Δημόσιας Τάξης.
- Παπαμιχαήλ Σ., Ενδοοικογενειακή βία. Σημειώσεις εγκληματολογίας
- Παπαμιχαήλ Π. Στέλλα, Κοινωνικές αναπαραστάσεις της κακοποίησης των γυναικών από τους συζύγους/συντρόφους τους, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, ΑΘΗΝΑ – ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2005
- Σουλή Σ.,(2019), Αθέατη Βία, Η αγάπη δεν πρέπει να πονάει , Οδηγός Αυτοβοήθειας για κάθε γυναίκα, Αθήνα : ΑΝΕΜΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗ
- Τσαλίκου Φ.(1998) Μυθολογίες βίας και καταστολής β' έκδοση Αθήνα: ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ
- Τσιγγής Α., (1996), Ο βιασμός ένα αθέατο έγκλημα, Αθήνα- Κομοτηνή: Σάκκουλα Α.
- Τσιγγής Α., (1993), Εμπορία και σεξουαλική εκμετάλλευση της γυναίκας, Αθήνα: Σάκκουλα Α.
- Τσιγγής Α., (1996), Ο βιασμός ένα αθέατο έγκλημα, Αθήνα- Κομοτηνή: Σάκκουλα Α.
- Τσιγγής Α., (1993), Εμπορία και σεξουαλική εκμετάλλευση της γυναίκας, Αθήνα: Σάκκουλα Α
- Χατζηφωτίου Σ. (2016) Ενδοοικογενειακή βία Κατά των Γυναικών και Παιδιών Διαπιστώσεις και Προκλήσεις για την Κοινωνική εργασία. Θεσσαλονίκη: ΤΖΙΟΛΑ

Ξενόγλωσση

- Babbie E. (2011) Εισαγωγή στην Κοινωνική Έρευνα. Αθήνα: Κριτική.
- Bourdieu P. (1999), Η ανδρική κυριαρχία, Αθήνα, εκδ. Στάχυ
- CHATZIFOTIOU, S. & DOBASH, R. (2001) Marital violence against women in Greece. Seeking informal support. Special Issue, Global Examples of Violence Against Women, Violence Against Women
- Chatzifotiou S., (2002) « Keeping Domestic Violence in Silence: The Case of Greece» στο M. Pyrgos (ed.), Violence in the Family: Achievements and Goals, Presentations at the Cyprus International Conference 2000, Nicosia, J.G. Gasoulides ,113-120.
- Collins D., Jordan C., Coleman H. (2017) Κοινωνική εργασία με Οικογένεια, Ασημακόπουλος Χ., Μαρτινάκη Σ., Τέταρτη Έκδοση Αθήνα: ΒΗΤΑ
- Catalano, S.M. (2012). “Intimate partner violence, 1993-2010.” Bureau of Justice Statistics. Retrieved from: <http://bjs.ojp.usdoj.gov/index.cfm?ty=pbdetail&iid=4536> (πρόσβαση 18/08/2021)
- Culkun και Perrotto, (2008), Θεμελιώδεις αρχές της ψυχολογίας , Μετάφραση Πάντα Μαρία. ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝ : Αθήνα
- Denise M. Saint Arnault University of Michigan School of Nursing (2017), The Use of the Clinical Ethnographic Narrative Interview to Understand and Support Help Seeking After Gender-Based Violence
- Denise Saint Arnault, (2018), Defining and Theorizing About Culture the Evolution of the Cultural Determinants of Help-Seeking, Revised
- De Vasto, G.P.(2003), ‘Victims of Domestic Violence’ στο Sgartzzi, J.M. and McDevitt, J (eds) Victimology – A Study of Crime Victims and their Roles, New Jersey, Prentice Hall, pp.117-158
- European Women’s Lobby (2017), #HerNetHerRights – Mapping the state of online violence against women and girls in Europe, β) Women’s Media Center – Online abuse. Μετάφραση Χριστίνα Ζερλέντη και Στέλλα Λεγάκη – Αντωνοπούλου
- Rodelli M., Koutra K., · Thorvaldsdottir K.B, Bilgin H., Ratsika N., · Testoni I., Saint Arnault D. Conceptual Development and Content Validation of a Multicultural Instrument to Assess the Normalization of Gender-Based Violence against Women, (2021)
- Mason,R., Hyman, I., Berman H., Guruge S., Kanagaratnam P., ManVel,L. (2008) ‘ Violence is an International Language ‘ Tamil Women’s Perception of Intimate Partner Violence Against Women, Volume 14, Issue 12 (19/01/2021) από <http://vaw.sagepub.com/content/14/12/1397.short>.
- Ignatiou Karamanoli, (2020), Stigma and attitudes toward mental help seeking: the example of military environment. Psychology: The Journal of the Hellenic Psychological Society, 21(2), 202-217.
- Jalal K. Damra, PhD1 and Sanaa Abujilban, RN, RM, Reasons for Not Seeking Professional Help by Abused Refugee Women: A Qualitative Study, (2020)

- Mc Glynn, C., Rackley E., (2015), New law on “revenge pornography” is “unlikely” to tackle hackers distributing intimate images. Holyrood, 18 November Μετάφραση Χριστίνα Ζερλέντη και Στέλλα Λεγάκη – Αντωνοπούλου
- Maruani, M. (επιμέλεια) *Γυναίκες, Φύλο, Κοινωνίες. Τι γνωρίζουμε σήμερα*, Αθήνα, εκδ. Μεταίχμιο, 2008
- Maggie A. Evans PhD* and Gene S. Feder MD., (2015), Help-seeking amongst women survivors of domestic violence: a qualitative study of pathways towards formal and informal support
- Sykiotou A. (2017), Cyber trafficking: recruiting victims of human trafficking through the net. Democritus University of Thrace, Law School (GR); International consultant of the UN, OSCE, and the Council of Europe
- Sinko, L.; Goldner, L.; Saint Arnault, D.M. The Trauma Recovery Actions Checklist: Applying Mixed Methods to a Holistic Gender-Based Violence Recovery Actions Measure. *Sexes* (2021)
- Tifft, L.L., *Battering of Women and the Case of Prevention and the Case of Prevention*, Westview Press, 1993: βλ. στο: www.enow.gr
- Walby, S., Towers, J., & Francis, B. (2014). *Mainstreaming Domestic and Gender-Based Violence into Sociology and the Criminology of Violence*. *The Sociological Review*, 62(2_suppl), 187–214.
- Walker L. (1989), Η κακοποιημένη γυναίκα. Μεταφρ. Τάσος Ανθούλας. Αθήνα: Ελληνικά γράμματα
- Wells A., Freudenberg D.& Levander M., (2019), *Εγχειρίδιο εκπαίδευσης του έργου CCM-GBV*, Εκδότης: SOLWODI Deutschland e.V., Proposteistraße 2, 56154 Boppard

Ηλεκτρονική

- Απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με την υπογραφή, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, (2016)
- Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι., Ζουλινάκη Α., Κατσίκη Γ., Ξυδοπούλου Ε., Παπαμιχαήλ Σ., (2003). Ενδοοικογενειακή βία κατά των Γυναικών : Πρώτη Πανελλαδική Επιδημιολογική Έρευνα, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας. <https://www.kethi.gr/ereunes-meletes/endo-oikogeneiaki-bia-kata-ton-gynaikon-proti-panelladiki-epidimiologiki-ereyna> (πρόσβαση 14 Ιανουαρίου 2021)
- ANTIMETΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΦΥΛΟ ΜΕ ΜΙΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΠΡΟΣ ΤΑ ΑΝΩ – ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ,ΚΥΠΡΟΣ <https://childrenfirst.info/media/cf-mapping-report-cyprus.pdf> (This document was funded by the European Union’s Rights, Equality and Citizenship (REC) Programme (2014-2020)
- Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (2020) *1η Ετήσια Έκθεση για την Βία κατά των Γυναικών* . Αθήνα, Νοέμβριος 2020 <http://womensos.gr/li-etisia-ekthesi-gia-ti-via-kata-ton-gyn/> (πρόσβαση 14 Ιανουαρίου 2021)
- Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, (2020), <https://isotita.gr/nomothesia/ethniki-nomothesia/> (πρόσβαση 26/1/21)
- Διεθνής Οργανισμός Εργασίας Εισαγωγή στη Βία και την Εργασία. 1996-2008. International Labour Organization. Introduction to Violence at Work. 1996-2008.

- <http://www.ilo.org/public/english/protection/safework/violence/intro>. (πρόσβαση στις 23 Νοεμβρίου 2020).
- Επίσημος Ιστότοπος Ευρωπαϊκής Επιτροπής https://ec.europa.eu/greece/NEWS/20172411_STAMATISTE_TIN_VIA_KATA_TON_GYNAIKON_el (2017) (πρόσβαση 18-4-2021)
 - Επίσημος Ιστότοπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-based-violence/what-gender-based-violence_en , (2017) (πρόσβαση 19-4-2021)
 - ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ Τεύχος Α' 62/, (2018) <https://isotita.gr/wp-content/uploads/2018/04/4531-2018.IstanbulConvention.pdf> (πρόσβαση 26/1/21)
 - Δελτίο τύπου: η πρόοδος της Ελλάδας στην ισότητα των φύλων, Ατζέντα 2030.” Γενική Γραμματεία Ισότητας Φύλων. Διαθέσιμο [από](#) [έγινε πρόσβαση στις 18 Απριλίου 2021]
 - Κέντρο Διοτίμα (2018) Πέντε ερωτήσεις και απαντήσεις για την Έμφυλη βία . <https://diotima.org.gr/pente-erotiseis-kai-apantiseis-gia-ti/> (πρόσβαση 14 Ιανουαρίου 2021)
 - Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας <https://www.kethi.gr/> (πρόσβαση στις 22 Νοεμβρίου 2020).
 - Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας World Health Organization (2012) *information sheet, Understanding and Addressing Violence against Women* (πρόσβαση 18 Μαΐου 2021).
 - ΤΟ ΜΩΒ- Πανελλαδικό Μη Κερδοσκοπικό Σωματείο Γυναικείων Δικαιωμάτων, (2018) <https://tomov.gr/2018/06/06/endoaikogeneiaki-via/> (πρόσβαση 21/1/21)
 - “Πέντε ερωτήσεις και απαντήσεις για την έμφυλη βία”. *Διοτίμα*. Διαθέσιμο [από](#) [έγινε πρόσβαση στις 2 Μαρτίου 2021]
 - ΦΕΚ 3500/2006 http://www.et.gr/ids-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFGQ40gSLPFOXdtvSoClrL8noyF6ARJ3CN5MXD0LzQTLWPU9yLzB8V68knBzLCmTXKaO6fpVZ6Lx3UnKl3nP8NxdnJ5r9cmWyJWeIDvWS_18kAEhATUkJb0x1LldQ163nV9K--td6SIua-21KSe3EAbK8Hv5-nzLt1T2W0HKz18QinxhatquxRm , (2006) , (πρόσβαση 23/1/21)
 - Χρηστίδη Ε.(2018) *Ενδοοικογενειακή Βία και Συμβουλευτική γυναικών*. Μεταπτυχιακή εργασία. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών .
 - Mc Glynn, C., Rackley E., (2015) New law on ‘ revenge pornography’ is unlikely to tackle hackers distributing intimate images .Hollywood, November <https://diotima.org.gr/glossari-morfes-emfylis-vias-sto-diadiktyo/> (πρόσβαση 23 Νοεμβρίου 2020)
 - Pentaraki, M. (2010). The attitudes of the health/social work hospital staff to issues of violence against women. *Greek Journal of Social Work*, 97, 31-54. https://pureadmin.qub.ac.uk/ws/portalfiles/portal/22914658/medical_attitudes_Pendaraki_Pachi_et_al.pdf (πρόσβαση 20 Νοεμβρίου 2020)
 - What is gender-based violence?
‘Gender-based violence can take different forms and mostly affects women and girls’. https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-based-violence/what-gender-based-violence_en (πρόσβαση στις 15 Νοεμβρίου 2020)
 - Catalano, S.M. (2012). “Intimate partner violence, 1993-2010.” Bureau of Justice Statistics. Retrieved from: <http://bjs.ojp.usdoj.gov/index.cfm?ty=pbdetail&iid=4536>).

- “Πέντε ερωτήσεις και απαντήσεις για την έμφυλη βία”. *Διοτίμα*. Διαθέσιμο [από](#) [έγινε πρόσβαση στις 2 Μαρτίου 2021]
- Karammessini M. (2012) “Female activity and employment trends and patterns in Greece. Women’s difficult road to economic independence”, στο Bugra A. και Ozkan Y.(επιμ.), *Trajectories of Female Employment in the Mediterranean*, Houndmills/Basingstoke/Hampshire: Palgrave MacMillan
- Lambie, L., 2019. “Only 6 countries in the world give women and men equal legal work rights”. *The Guardian (internet)*. Available [at](#) [accessed 3 March 2021]
- Κορδή Μ., δόκιμο μέλος ΕΟΠΕ, δόκιμη ερευνήτρια του Ελληνικού Ινστιτούτου για τον Ο.Η.Ε. <https://www.hapsc.org/gynaika-martios-kordi/> ,(2019) ,(πρόσβαση 18-4-2021)
- Καραδήμα Σ., Παπαντωνίου Ε., Χρυσομάλλης Χ.,(2019) ,Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας, *Trafficking & Smuggling από τον Ορισμό στην Πράξη*. https://eody.gov.gr/wp-content/uploads/2019/12/Trafficking_and_smuggling.pdf (πρόσβαση 15 Απριλίου 2021)

**ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ
ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ -ΓΡΑΜΜΗ SOS 15900/
@sos15900@isotita.gr**

1. Συμβουλευτικό Κέντρο Αθήνας

Διεύθυνση: Νίκης 11, Σύνταγμα

Τηλέφωνο: 210 33 17 305-6

e-mail: isotita4@otenet.gr

2. Συμβουλευτικό Κέντρο Πολύκεντρο

Διεύθυνση: Κρατίνου 11-13, Ομόνοια 105 52

Τηλέφωνο: 210 52 02 800

e-mail: polykentro@isotita.gr

3. Συμβουλευτικό Κέντρο Πειραιά

Διεύθυνση : Λεωφ. Εθνάρχου Μακαρίου, Νέο Φάληρο, 185 47, εντός Σταδίου Ειρήνης και Φιλίας-ΣΕΦ, ισόγειο-είσοδος δημοσιογράφων, αίθουσα Δ

Τηλέφωνο: 210 48 28 970 & 210 48 25 372

e-mail: peiraias@isotita.gr

4. Συμβουλευτικό Κέντρο Ηρακλείου

Διεύθυνση : Στενημάχου 3, 71305 Ηράκλειο Κρήτης

e-mail: irakleio@isotita.gr

5. Συμβουλευτικό Κέντρο Θεσσαλονίκης

Διεύθυνση : Αλεξανδρουπόλεως 10 (δυτική είσοδος πόλης), 54627 Θεσσαλονίκη

Τηλέφωνο: 2310 528984-988

e-mail: thessaloniki@isotita.gr

6. Συμβουλευτικό Κέντρο Περιστερίου

Διεύθυνση : Εθνάρχου Μακαρίου 1

Τηλέφωνο: 210-5783265

email: skg@peristeri.gr

7. Συμβουλευτικό Κέντρο Χαλανδρίου

Διεύθυνση : Στρ.Αλ.Παπάγου 7

Τηλέφωνο : 210-6899916

Email: womenaidhalandri@gmail.com

16. Συμβουλευτικό Κέντρο Φυλής

Διεύθυνση: Καμπόλη 23 , Άνω Λιόσια

Τηλέφωνο: 210-2483360

Email: ksfylis@fyli.gr

8. Συμβουλευτικό Κέντρο Κοζάνης

Διεύθυνση : Μακρυγιάννη Ι. 22, 50100 Κοζάνη

Τηλέφωνο: 24610 49672

e-mail: kozani@isotita.gr

9. Συμβουλευτικό Κέντρο Κομοτηνής

Διεύθυνση : Κων/νου Παλαιολόγου (επί της Δημοτικής Αγοράς), 69132 Κομοτηνή

Τηλέφωνο: 25310 33290

e-mail: komotini@isotita.gr

10. Συμβουλευτικό Κέντρο Λαμίας

Διεύθυνση : Λεωνίδου 9-11, 35133 Λαμία

Τηλέφωνο: 22310 20059

e-mail: lamia@isotita.gr

11. Συμβουλευτικό Κέντρο Λάρισας

Διεύθυνση : Γαληνού 4, 41222 Λάρισα

Τηλέφωνο: 2410 535840

e-mail: larisa@isotita.gr

12. Συμβουλευτικό Κέντρο Μυτιλήνης

Διεύθυνση : Παπαδιαμάντη 2, 81132 Μυτιλήνη

Τηλέφωνο : 22510 34470

e-mail: mytilini@isotita.gr

13. Συμβουλευτικό Κέντρο Πάτρας

Διεύθυνση : Κανακάρη 101β, 262 21 Πάτρα

Τηλέφωνο-Φαξ : 2610 620059

e-mail: patra@isotita.gr

14. Συμβουλευτικό Κέντρο Σύρου

Διεύθυνση : Φολεγάνδρου 2, 84100 Ερμούπολη

Τηλέφωνο: 22810 76496

e-mail: ermoupoli@isotita.gr

15. Συμβουλευτικό Κέντρο Τρίπολης
Διεύθυνση : Πλατεία Νέας Δημοτικής Αγοράς, 22131 Τρίπολη
Τηλέφωνο : 2710 241814
e-mail: tripoli@isotita.gr

16. Συμβουλευτικό Κέντρο Κερατσινίου-Δραπετσώνας

Διεύθυνση: 25^{ης} Μαρτίου και Δομήνικου Θεοτοκόπουλου

Τηλέφωνο : 210-4614641

Email: skkeratsini@gmail.com

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Πίνακας 1. Έχετε γεννηθεί στη χώρα, όπου μένετε τώρα;

Ναι	96.67%
Όχι	3.33%

Πίνακας 2. Εργασία ή φοιτητική κατάσταση: (παραπάνω από μια απαντήσεις)

Εργασία με αμοιβή	36.67%
Εργασία μερικής απασχόλησης	15%
Αναζήτηση μόνιμης εργασίας	5%
Άνεργη	6.67%
Φοιτήτρια	51.67%
Φροντίδα σπιτιού/οικογένειας	3.33%
Συνταξιούχος	3.33%
Αδυναμία εργασίας, εξαιτίας κάποιας μόνιμης ασθένειας ή αναπηρίας	0%
Άλλο	6,67%

Πίνακας 3. Ανώτερο επίπεδο εκπαίδευσης:

Απολυτήριο Δημοτικού	0%
Απολυτήριο Γυμνασίου	1,67%
Απολυτήριο Λυκείου	53,33%
Πτυχίο Πανεπιστημίου	28,33%
Μεταπτυχιακό πτυχίο	8,33%
Άλλο	8,33%

Πίνακας 4. Έχετε παιδιά;

Ναι	13,33%
-----	--------

Όχι	86,67%
-----	--------

Πίνακας 5. Στη ζωή σας, ποιες μορφές βίας έχετε βιώσει; (παραπάνω από μια απαντήσεις)

Σωματική	36,67%
Σεξουαλική	31,67%
Ψυχολογική	93,33%
Οικονομική	20%
Καταδίωξη	10%
Άλλο	0%
Προτιμώ να μην απαντήσω	0%

Πίνακας 6. Αντιμετωπίσατε κάποιο επεισόδιο έμφυλης βίας τους τελευταίους 12 μήνες;

Ναι, και εξακολουθώ να το βιώνω	13,33%
Ναι, αλλά τώρα έχει τελειώσει	21,67%
Όχι	63,3%
Προτιμώ να μην απαντήσω	1,67%

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΤΟΥΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥΣ ΔΥΟ ΜΗΝΕΣ

Πίνακας 7. Βιώσατε μικρό ενδιαφέρον ή χαμηλή ικανοποίηση από τις δραστηριότητες σας;

Καθόλου	16,67%
Αρκετές μέρες	48,33%
Παραπάνω από τις μισές μέρες:	20%
Σχεδόν κάθε μέρα	15%

Πίνακας 8. Νιώσατε καταβεβλημένη, καταθλιπτική ή απελπισμένη;

Καθόλου	20%
Αρκετές μέρες	51,67%
Παραπάνω από τις μισές μέρες:	16,67%
Σχεδόν κάθε μέρα	11,67%

Πίνακας 9. Αντιμετωπίσατε πρόβλημα αϋπνίας ή κοιμόσαστε υπερβολικά πολύ;

Καθόλου	20%
Αρκετές μέρες	50%
Παραπάνω από τις μισές μέρες:	15%
Σχεδόν κάθε μέρα	15%

Πίνακας 10. Νιώσατε κουρασμένη ή με χαμηλή ενέργεια;

Καθόλου	6,67%
Αρκετές μέρες	51,67%
Παραπάνω από τις μισές μέρες:	21,67%
Σχεδόν κάθε μέρα	20%

Πίνακας 11. Είχατε λίγη όρεξη ή τρώτε υπερβολικά;

Καθόλου	23,33%
Αρκετές μέρες	35%
Παραπάνω από τις μισές μέρες:	23,33%
Σχεδόν κάθε μέρα	18,33%

Πίνακας 12. Νιώσατε άσχημα για τον εαυτό σας ή ότι έχετε αποτύχει ή ότι έχετε απογοητεύσει τον εαυτό σας ή την οικογένεια σας;

Καθόλου	20%
Αρκετές μέρες	40%
Παραπάνω από τις μισές μέρες:	28,33%
Σχεδόν κάθε μέρα	11,67%

Πίνακας 13. Είχατε προβλήματα συγκέντρωσης σε κάποια πράγματα, όπως όταν διαβάσατε την εφημερίδα ή όταν παρακολουθείτε τηλεόραση;

Καθόλου	36,67%
Αρκετές μέρες	31,67%
Παραπάνω από τις μισές μέρες:	20%
Σχεδόν κάθε μέρα	11,67%

Πίνακας 14. Η κίνηση ή η ομιλία σας ήταν τόσο αργές που άλλοι άνθρωποι το παρατηρούσαν ή το αντίθετο, τόσο ανήσυχες ή νευρικές;

Καθόλου	60%
Αρκετές μέρες	33,33%
Παραπάνω από τις μισές μέρες:	6,67%
Σχεδόν κάθε μέρα	0%

Πίνακας 15. Κάνατε σκέψεις, ότι προτιμούσατε να είστε νεκρή ή να πληγώνατε τον εαυτό σας;

Καθόλου	78,33%
Αρκετές μέρες	16,67%
Παραπάνω από τις μισές μέρες:	1,66%
Σχεδόν κάθε μέρα	3,33%

Πίνακας 16. Στη ζωή σας, είχατε ποτέ κάποια εμπειρία που ήταν τόσο τρομακτική, φρικτή ή ενοχλητική που, τον περασμένο μήνα, εσείς:

Ναι	40%
Όχι	60%

Πίνακας 17. Είχατε εφιάλτες για αυτό ή σκεφτήκατε αυτήν την εμπειρία, ενώ δεν το θέλατε;

Ναι	40%
Όχι	60%

Πίνακας 18. Προσπαθήσατε σκληρά να μην την σκέφτεστε ή να αποφύγετε καταστάσεις που σας τη θυμίζουν;

Ναι	50%
-----	-----

Όχι	50%
-----	-----

Πίνακας 19. Ήσασταν συνεχώς σε επιφυλακή, προσεκτική ή τρομάζατε εύκολα;

Ναι	28,33%
Όχι	71,67%

Πίνακας 20. Αισθανθήκατε μούδιασμα ή απομακρυνθήκατε από άλλους, από δραστηριότητες ή από τον κοινωνικό σας περίγυρο;

Ναι	36,67%
Όχι	63,33%

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Πίνακες 21 και πίνακας 22. Είναι ευθύνη του άνδρα να έχει τον έλεγχο για τον τρόπο ντυσίματος και συμπεριφοράς της συζύγου.

Τι πίστευα τότε:

Συμφωνώ απόλυτα	0%
Συμφωνώ	1,67%
Σχεδόν συμφωνώ	1,67%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	5%
Σχεδόν διαφωνώ	8,33%
Διαφωνώ	21,67%
Διαφωνώ απόλυτα	61,67%

Τι πιστεύω τώρα:

Συμφωνώ απόλυτα	0%
Συμφωνώ	0%
Σχεδόν συμφωνώ	0%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	1,67%
Σχεδόν διαφωνώ	3,33%
Διαφωνώ	20%
Διαφωνώ απόλυτα	75%

Πίνακες 23 και 24. Είναι φυσιολογικό, ότι ο άνδρας πρέπει πάντα να γνωρίζει που είναι η σύντροφος του.

Τι πίστευα τότε:

Συμφωνώ απόλυτα	5%
Συμφωνώ	21,67%
Σχεδόν συμφωνώ	10%

Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	13,33%
Σχεδόν διαφωνώ	13,33%
Διαφωνώ	15%
Διαφωνώ απόλυτα	21,67%

Τι πιστεύω τώρα:

Συμφωνώ απόλυτα	1,67%
Συμφωνώ	13,33%
Σχεδόν συμφωνώ	3,33%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	20%
Σχεδόν διαφωνώ	16,67%
Διαφωνώ	23,33%
Διαφωνώ απόλυτα	21,67%

Πίνακες 25 και 26. Μια γυναίκα πρέπει να έχει αυτοσυγκράτηση, ώστε να προστατεύει τη φήμη της οικογένειά της.

Τι πίστευα τότε:

Συμφωνώ απόλυτα	8,33%
Συμφωνώ	16,67%
Σχεδόν συμφωνώ	10%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	16,67%
Σχεδόν διαφωνώ	18,33%
Διαφωνώ	15%
Διαφωνώ απόλυτα	15%

Τι πιστεύω τώρα:

Συμφωνώ απόλυτα	1,67%
Συμφωνώ	8,33%
Σχεδόν συμφωνώ	8,33%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	13,33%
Σχεδόν διαφωνώ	15%
Διαφωνώ	26,67%
Διαφωνώ απόλυτα	26,67%

Πίνακες 27 και 28. Επειδή οι άνδρες είναι πιο ορθολογικοί και αμερόληπτοι, πρέπει να διαχειρίζονται τις υποθέσεις της οικογένειας.

Τι πίστευα τότε:

Συμφωνώ απόλυτα	0%
Συμφωνώ	5%
Σχεδόν συμφωνώ	6,67%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	10%
Σχεδόν διαφωνώ	6,67%
Διαφωνώ	30%

Διαφωνώ απόλυτα	41,67%
-----------------	--------

Τι πιστεύω τώρα:

Συμφωνώ απόλυτα	0%
Συμφωνώ	0%
Σχεδόν συμφωνώ	1,67%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	10%
Σχεδόν διαφωνώ	3,33%
Διαφωνώ	25%
Διαφωνώ απόλυτα	60%

Πίνακες 29 και 30. **Ο τρόπος με τον οποίο μια γυναίκα συμπεριφέρεται ή ντύνεται, είναι η κύρια αιτία του τρόπου συμπεριφοράς ενός άνδρα απέναντί της.**

Τι πίστευα τότε:

Συμφωνώ απόλυτα	0%
Συμφωνώ	6,67%
Σχεδόν συμφωνώ	6,67%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	13,33%
Σχεδόν διαφωνώ	6,67%
Διαφωνώ	30%
Διαφωνώ απόλυτα	36,67%

Τι πιστεύω τώρα:

Συμφωνώ απόλυτα	0%
Συμφωνώ	0%
Σχεδόν συμφωνώ	5%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	6,67%
Σχεδόν διαφωνώ	5%
Διαφωνώ	25%
Διαφωνώ απόλυτα	58,33%

Πίνακες 31 και 32. **Η διατήρηση της συνοχής της οικογένειας είναι πρωταρχική ευθύνη της γυναίκας.**

Τι πίστευα τότε:

Συμφωνώ απόλυτα	3.33%
Συμφωνώ	11.67%
Σχεδόν συμφωνώ	8.33%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	26.67%
Σχεδόν διαφωνώ	10%
Διαφωνώ	15%
Διαφωνώ απόλυτα	25%

Τι πιστεύω τώρα:

Συμφωνώ απόλυτα	0%
Συμφωνώ	6.67%
Σχεδόν συμφωνώ	1.66%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	23.33%
Σχεδόν διαφωνώ	6,67%
Διαφωνώ	26.67%
Διαφωνώ απόλυτα	35%

Πίνακες 33 και 34. **Η ανδρική επιθετικότητα απέναντι στις γυναίκες είναι φυσιολογική.**

Τι πίστευα τότε:

Συμφωνώ απόλυτα	0%
Συμφωνώ	1,67%
Σχεδόν συμφωνώ	3,33%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	1,67%
Σχεδόν διαφωνώ	1,67%
Διαφωνώ	15%
Διαφωνώ απόλυτα	76,67%

Τι πιστεύω τώρα:

Συμφωνώ απόλυτα	0%
Συμφωνώ	0%
Σχεδόν συμφωνώ	0%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	0%
Σχεδόν διαφωνώ	1,67%
Διαφωνώ	6,67%
Διαφωνώ απόλυτα	91,67%

Πίνακες 35 και 36. **Εάν υπάρχει κάποια μορφή κακοποίησης στην οικογένεια, πρέπει να αποκρύπτεται από τους άλλους.**

Τι πίστευα τότε:

Συμφωνώ απόλυτα	5%
Συμφωνώ	5%
Σχεδόν συμφωνώ	3,33%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	3,33%
Σχεδόν διαφωνώ	6,67%
Διαφωνώ	20%
Διαφωνώ απόλυτα	56,67%

Τι πιστεύω τώρα:

Συμφωνώ απόλυτα	0%
Συμφωνώ	1,67%
Σχεδόν συμφωνώ	1,67%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	0%
Σχεδόν διαφωνώ	3,33%
Διαφωνώ	13,33%
Διαφωνώ απόλυτα	80%

Πίνακες 37 και 38. **Μια γυναίκα πρέπει να είναι ανεκτική και υπομονετική, ανεξάρτητα από τη συμπεριφορά του άνδρα απέναντί της.**

Τι πίστευα τότε:

Συμφωνώ απόλυτα	6,67%
Συμφωνώ	1,67%
Σχεδόν συμφωνώ	1,67%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	0%
Σχεδόν διαφωνώ	8,33%
Διαφωνώ	23,33%
Διαφωνώ απόλυτα	58,33%

Τι πιστεύω τώρα:

Συμφωνώ απόλυτα	0%
Συμφωνώ	0%
Σχεδόν συμφωνώ	1,67%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	0%
Σχεδόν διαφωνώ	3,33%
Διαφωνώ	10%
Διαφωνώ απόλυτα	85%

Πίνακες 39 και 40. **Η δύναμη και η ισχύς είναι σημάδια αρρενωπότητας.**

Τι πίστευα τότε:

Συμφωνώ απόλυτα	5%
Συμφωνώ	6,67%
Σχεδόν συμφωνώ	8,33%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	13,33%
Σχεδόν διαφωνώ	6,67%
Διαφωνώ	25%
Διαφωνώ απόλυτα	35%

Τι πιστεύω τώρα:

Συμφωνώ απόλυτα	0%
-----------------	----

Συμφωνώ	0%
Σχεδόν συμφωνώ	5%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	6,67%
Σχεδόν διαφωνώ	6,67%
Διαφωνώ	23,33%
Διαφωνώ απόλυτα	58,33%

Πίνακες 41 και 42. **Μια γυναίκα πρέπει να παραμείνει άθραυστη και λειτουργική, παρά το ότι υπέφερε από κακοποίηση.**

Τι πιστεύα τότε:

Συμφωνώ απόλυτα	5%
Συμφωνώ	10%
Σχεδόν συμφωνώ	5%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	10%
Σχεδόν διαφωνώ	6,67%
Διαφωνώ	13,33%
Διαφωνώ απόλυτα	50%

Τι πιστεύω τώρα:

Συμφωνώ απόλυτα	0%
Συμφωνώ	3,33%
Σχεδόν συμφωνώ	3,33%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	6,67%
Σχεδόν διαφωνώ	6,67%
Διαφωνώ	15%
Διαφωνώ απόλυτα	65%

Πίνακες 43 και 44. **Η ενότητα της οικογένειας είναι πιο σημαντική από την ευημερία της γυναίκας.**

Τι πιστεύα τότε:

Συμφωνώ απόλυτα	6,67%
Συμφωνώ	5%
Σχεδόν συμφωνώ	1,67%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	8,33%
Σχεδόν διαφωνώ	5%
Διαφωνώ	36,67%
Διαφωνώ απόλυτα	36,67%

Τι πιστεύω τώρα:

Συμφωνώ απόλυτα	3,33%
Συμφωνώ	3,33%
Σχεδόν συμφωνώ	1,67%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	1,67%
Σχεδόν διαφωνώ	3,33%
Διαφωνώ	20%
Διαφωνώ απόλυτα	66,67%

Πίνακες 45 και 46. **Η ζήλεια και η κτητικότητα απέναντι σε μία γυναίκα είναι ένδειξη της αγάπης ενός άνδρα.**

Τι πίστευα τότε:

Συμφωνώ απόλυτα	3,33%
Συμφωνώ	3,33%
Σχεδόν συμφωνώ	6,67%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	20%
Σχεδόν διαφωνώ	11,67%
Διαφωνώ	15%
Διαφωνώ απόλυτα	40%

Τι πιστεύω τώρα:

Συμφωνώ απόλυτα	0%
Συμφωνώ	0%
Σχεδόν συμφωνώ	3,33%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	6,67%
Σχεδόν διαφωνώ	5%
Διαφωνώ	28,33%
Διαφωνώ απόλυτα	56,67%

Πίνακες 47 και 48. **Οι γυναίκες οφείλουν να φροντίζουν για τις ανάγκες των άλλων.**

Τι πίστευα τότε:

Συμφωνώ απόλυτα	5%
Συμφωνώ	5%
Σχεδόν συμφωνώ	5%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	28,33%
Σχεδόν διαφωνώ	13,33%
Διαφωνώ	21,67%
Διαφωνώ απόλυτα	21,67%

Τι πιστεύω τώρα:

Συμφωνώ απόλυτα	0%
Συμφωνώ	1,67%
Σχεδόν συμφωνώ	3,33%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	16,67%
Σχεδόν διαφωνώ	11,67%
Διαφωνώ	23,33%
Διαφωνώ απόλυτα	43,33%

Πίνακες 49 και 50. Είναι σημάδι δύναμης και αξιοπρέπειας για μία γυναίκα να υποφέρει σιωπηλά.

Τι πιστεύα τότε:

Συμφωνώ απόλυτα	1,67%
Συμφωνώ	5%
Σχεδόν συμφωνώ	8,33%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	8,33%
Σχεδόν διαφωνώ	3,33%
Διαφωνώ	18,33%
Διαφωνώ απόλυτα	55%

Τι πιστεύω τώρα:

Συμφωνώ απόλυτα	0%
Συμφωνώ	1,67%
Σχεδόν συμφωνώ	0%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	1,67%
Σχεδόν διαφωνώ	3,33%
Διαφωνώ	28,33%
Διαφωνώ απόλυτα	65%

Πίνακες 51 και 52. Μία υγιής γυναίκα θα πρέπει να θέλει να γίνει μητέρα.

Τι πιστεύα τότε:

Συμφωνώ απόλυτα	6,67%
Συμφωνώ	8,33%
Σχεδόν συμφωνώ	8,33%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	20%
Σχεδόν διαφωνώ	6,67%
Διαφωνώ	16,7%
Διαφωνώ απόλυτα	33,33%

Τι πιστεύω τώρα:

Συμφωνώ απόλυτα	3,33%
Συμφωνώ	6,67%
Σχεδόν συμφωνώ	1,67%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	13,33%
Σχεδόν διαφωνώ	3,33%
Διαφωνώ	18,33%
Διαφωνώ απόλυτα	53,33%

Πίνακες 53 και 54. **Μία έξυπνη γυναίκα ξέρει, πως να προστατεύει τον εαυτό της.**

Τι πιστεύα τότε:

Συμφωνώ απόλυτα	8,33%
Συμφωνώ	18,33%
Σχεδόν συμφωνώ	21,67%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	18,33%
Σχεδόν διαφωνώ	11,67%
Διαφωνώ	16,67%
Διαφωνώ απόλυτα	5%

Τι πιστεύω τώρα:

Συμφωνώ απόλυτα	5%
Συμφωνώ	15%
Σχεδόν συμφωνώ	11,67%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	21,67%
Σχεδόν διαφωνώ	8,33%
Διαφωνώ	25%
Διαφωνώ απόλυτα	13,33%

Πίνακες 55 και 56. **Μία γυναίκα θα πρέπει να νιώθει γοητευμένη από την προσοχή ενός άνδρα, ακόμα και αν δεν την επιθυμεί.**

Τι πιστεύα τότε:

Συμφωνώ απόλυτα	0%
Συμφωνώ	3,33%
Σχεδόν συμφωνώ	6,67%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	18,33%
Σχεδόν διαφωνώ	10%
Διαφωνώ	23,33%
Διαφωνώ απόλυτα	38,33%

Τι πιστεύω τώρα:

Συμφωνώ απόλυτα	0%
Συμφωνώ	0%
Σχεδόν συμφωνώ	1,67%
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	11,67%
Σχεδόν διαφωνώ	5%
Διαφωνώ	35%
Διαφωνώ απόλυτα	46,67%

Πίνακας 57. Η ενδοοικογενειακή βία δεν επηρεάζει πολλούς ανθρώπους.

Διαφωνώ απόλυτα	56,67%
Διαφωνώ	35%
Σχεδόν διαφωνώ	3,33%
Ουδέτερη	0%
Σχεδόν συμφωνώ	3,33%
Συμφωνώ	0%
Συμφωνώ απόλυτα	1,67%

Πίνακας 58. Όταν ένας άνδρας είναι βίαιος, είναι γιατί χάνει την ψυχραιμία του.

Διαφωνώ απόλυτα	46,67%
Διαφωνώ	35%
Σχεδόν διαφωνώ	5%
Ουδέτερη	6,67%
Σχεδόν συμφωνώ	1,67%
Συμφωνώ	3,33%
Συμφωνώ απόλυτα	1,67%

Πίνακας 59. Αν μια γυναίκα εξακολουθεί να μένει με έναν άνδρα που την χτυπάει, τότε φταίει εκείνη αν την χτυπήσει ξανά.

Διαφωνώ απόλυτα	33,33%
Διαφωνώ	30%
Σχεδόν διαφωνώ	10%
Ουδέτερη	6,67%
Σχεδόν συμφωνώ	11,67%
Συμφωνώ	6,67%
Συμφωνώ απόλυτα	1,67%

Πίνακας 60. Το να κάνεις έναν άνδρα να ζηλέψει, σημαίνει ότι το επιδιώκεις.

Διαφωνώ απόλυτα	35%
Διαφωνώ	48,33%
Σχεδόν διαφωνώ	6,67%
Ουδέτερη	6,67%
Σχεδόν συμφωνώ	6,67%
Συμφωνώ	1,67%
Συμφωνώ απόλυτα	0%

Πίνακας 61. Κάποιες γυναίκες ασυναίσθητα επιθυμούν οι σύντροφοι τους να τις ελέγχουν.

Διαφωνώ απόλυτα	5%
Διαφωνώ	31,67%
Σχεδόν διαφωνώ	13,33%
Ουδέτερη	20%
Σχεδόν συμφωνώ	16,67%
Συμφωνώ	13,33%
Συμφωνώ απόλυτα	0%

Πίνακας 62. Πολλά περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας συμβαίνουν, γιατί οι γυναίκες εξακολουθούν να διαφωνούν για κάποια πράγματα με τους συντρόφους τους.

Διαφωνώ απόλυτα	43,33%
Διαφωνώ	21,67%
Σχεδόν διαφωνώ	5%
Ουδέτερη	11,67%
Σχεδόν συμφωνώ	5%
Συμφωνώ	11,67%
Συμφωνώ απόλυτα	1,67%

Πίνακας 63. Αν δεν αρέσει αυτό σε μία γυναίκα, μπορεί να φύγει.

Διαφωνώ απόλυτα	5%
Διαφωνώ	13,33%
Σχεδόν διαφωνώ	16,67%
Ουδέτερη	15%
Σχεδόν συμφωνώ	16,67%
Συμφωνώ	11,66%
Διαφωνώ απόλυτα	21,67%

Πίνακας 64. Τα περισσότερα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας συμπεριλαμβάνουν αμοιβαία βία ανάμεσα στους συντρόφους.

Διαφωνώ απόλυτα	25%
Διαφωνώ	38,33%
Σχεδόν διαφωνώ	10%
Ουδέτερη	15%
Σχεδόν συμφωνώ	5%
Συμφωνώ	3,33%
Συμφωνώ απόλυτα	3,33%

Πίνακας 65. Οι κακοποιητικοί άνδρες χάνουν τον έλεγχο τόσο πολύ, που δεν ξέρουν τι κάνουν.

Διαφωνώ απόλυτα	3,33%
Διαφωνώ	10%
Σχεδόν διαφωνώ	8,33%
Ουδέτερη	18,33%
Σχεδόν συμφωνώ	13,33%
Συμφωνώ	25%
Συμφωνώ απόλυτα	21,67%

Πίνακας 66. Μισώ να το λέω, αλλά αν μια γυναίκα συνεχίζει να μένει με τον άντρα που τη έχει κακοποιήσει, τότε της αξίζει αυτό που της συμβαίνει.

Διαφωνώ απόλυτα	55%
Διαφωνώ	20%
Σχεδόν διαφωνώ	11,67%
Ουδέτερη	5%
Σχεδόν συμφωνώ	6,67%
Συμφωνώ	1,67%
Συμφωνώ απόλυτα	0%

Πίνακας 67. Ενδοοικογενειακή βία σπάνια συμβαίνει στη γειτονιά μου.

Διαφωνώ απόλυτα	11,67%
Διαφωνώ	28,33%
Σχεδόν διαφωνώ	8,33%
Ουδέτερη	33,33%
Σχεδόν συμφωνώ	10%
Συμφωνώ	8,33%
Συμφωνώ απόλυτα	0%

Πίνακας 68. Οι γυναίκες που φλερτάρουν το επιδιώκουν.

Διαφωνώ απόλυτα	41,67%
-----------------	--------

Διαφωνώ	40%
Σχεδόν διαφωνώ	5%
Ουδέτερη	8,33%
Σχεδόν συμφωνώ	3,33%
Συμφωνώ	1,67%
Συμφωνώ απόλυτα	0%

Πίνακας 69. Οι γυναίκες μπορούν να αποφύγουν τη σωματική κακοποίηση, αν υποκύπτουν που και που.

Διαφωνώ απόλυτα	71,67%
Διαφωνώ	21,67%
Σχεδόν διαφωνώ	0%
Ουδέτερη	6,67%
Σχεδόν συμφωνώ	0%
Συμφωνώ	0%
Συμφωνώ απόλυτα	0%

Πίνακας 70. Πολλές γυναίκες έχουν μία ασυνείδητη επιθυμία να είναι κυριευμένες από τους συντρόφους τους.

Διαφωνώ απόλυτα	20%
Διαφωνώ	35%
Σχεδόν διαφωνώ	5%
Ουδέτερη	16,67%
Σχεδόν συμφωνώ	16,67%
Συμφωνώ	5%
Συμφωνώ απόλυτα	1,67%

Πίνακας 71. Η ενδοοικογενειακή βία είναι αποτέλεσμα στιγμιαίας απώλειας ψυχραιμίας.

Διαφωνώ απόλυτα	48,33%
Διαφωνώ	28,33%
Σχεδόν διαφωνώ	6,67%
Ουδέτερη	8,33%
Σχεδόν συμφωνώ	6,67%
Συμφωνώ	1,67%
Συμφωνώ απόλυτα	0%

Πίνακας 72. Δε συμπονώ ιδιαίτερα μία κακοποιημένη γυναίκα που εξακολουθεί να επιστρέφει στο θύτη.

Διαφωνώ απόλυτα	38,33%
Διαφωνώ	33,33%
Σχεδόν διαφωνώ	15%
Ουδέτερη	8,33%
Σχεδόν συμφωνώ	3,33%
Συμφωνώ	1,67%
Συμφωνώ απόλυτα	0%

Πίνακας 73. Οι γυναίκες υποκινούν τα περισσότερα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας.

Διαφωνώ απόλυτα	58,33%
Διαφωνώ	26,67%
Σχεδόν διαφωνώ	3,33%
Ουδέτερη	6,67%
Σχεδόν συμφωνώ	3,33%
Συμφωνώ	0%
Συμφωνώ απόλυτα	1,67%

Πίνακας 74. Αν μια γυναίκα επιστρέφει στο θύτη, αυτό οφείλεται σε κάποιο στοιχείο του χαρακτήρα της.

Διαφωνώ απόλυτα	21,67%
Διαφωνώ	20%
Σχεδόν διαφωνώ	16,67%
Ουδέτερη	20%
Σχεδόν συμφωνώ	15%
Συμφωνώ	6,67%
Συμφωνώ απόλυτα	0%

Πίνακας 75. Ένας άνδρας πρέπει να μαλώσει, όταν η γυναίκα που συνοδεύει προσβλήθηκε από έναν άλλον άνδρα.

Διαφωνώ απόλυτα	26,67%
Διαφωνώ	25%
Σχεδόν διαφωνώ	23,33%
Ουδέτερη	15%
Σχεδόν συμφωνώ	6,67%
Συμφωνώ	3,33%
Συμφωνώ απόλυτα	0%

Πίνακας 76. Είναι αποδεκτό για μία γυναίκα να πληρώσει σε ένα ραντεβού.

Διαφωνώ απόλυτα	1,67%
Διαφωνώ	5%
Σχεδόν διαφωνώ	1,67%
Ουδέτερη	8,33%
Σχεδόν συμφωνώ	5%
Συμφωνώ	33,33%
Συμφωνώ απόλυτα	45%

Πίνακας 77. Μία γυναίκα θα πρέπει να είναι παρθένα, όταν θα παντρευτεί.

Διαφωνώ απόλυτα	75%
Διαφωνώ	15%
Σχεδόν διαφωνώ	0%

Ουδέτερη	5%
Σχεδόν συμφωνώ	1,67%
Συμφωνώ	1,67%
Συμφωνώ απόλυτα	1,67%

Πίνακας 78. Κάτι πάει λάθος με μια γυναίκα, που δεν επιθυμεί να παντρευτεί και να κάνει οικογένεια.

Διαφωνώ απόλυτα	66,67%
Διαφωνώ	20%
Σχεδόν διαφωνώ	1.67%
Ουδέτερη	5%
Σχεδόν συμφωνώ	5%
Συμφωνώ	0%
Συμφωνώ απόλυτα	1,67%

Πίνακας 79. Μία σύζυγος δε θα πρέπει ποτέ να αντιμιλάει στο σύζυγο της δημόσια.

Διαφωνώ απόλυτα	50%
Διαφωνώ	35%
Σχεδόν διαφωνώ	3,33%
Ουδέτερη	3,33%
Σχεδόν συμφωνώ	5%
Συμφωνώ	3.33%
Συμφωνώ απόλυτα	0%

Πίνακας 80. Είναι καλύτερο για μια γυναίκα να χρησιμοποιήσει τη θηλυκή γοητεία της, για να πάρει αυτό που θέλει, από το να το ζητά ευθέως.

Διαφωνώ απόλυτα	56,67%
Διαφωνώ	30%
Σχεδόν διαφωνώ	6.67%
Ουδέτερη	6,67%
Σχεδόν συμφωνώ	0%
Συμφωνώ	0%
Συμφωνώ απόλυτα	0%

Πίνακας 81. Είναι αποδεκτό για μια γυναίκα να κάνει καριέρα, αλλά η οικογένεια και ο γάμος θα πρέπει να έρχονται πρώτα.

Διαφωνώ απόλυτα	56,67%
Διαφωνώ	25%
Σχεδόν διαφωνώ	3,33%
Ουδέτερη	5%
Σχεδόν συμφωνώ	5%
Συμφωνώ	5%
Συμφωνώ απόλυτα	0%

Πίνακας 82. Φαίνεται χειρότερο για μια γυναίκα να είναι μεθυσμένη σε σχέση με έναν άνδρα.

Διαφωνώ απόλυτα	56,67%
Διαφωνώ	20%
Σχεδόν διαφωνώ	10%
Ουδέτερη	1,67%
Σχεδόν συμφωνώ	6,67%
Συμφωνώ	5%
Συμφωνώ απόλυτα	0%

Πίνακας 83. Δεν υπάρχει τίποτα κακό σε μια γυναίκα, που πηγαίνει μόνη σε ένα μπαρ.

Διαφωνώ απόλυτα	5%
Διαφωνώ	3,33%
Σχεδόν διαφωνώ	6,67%
Ουδέτερη	3,33%
Σχεδόν συμφωνώ	6,67%
Συμφωνώ	28,33%
Συμφωνώ απόλυτα	46,67%

Πίνακας 84. Τους τελευταίους 12 μήνες, πιστεύω, ότι χρειάστηκα βοήθεια.

Καθόλου	20%
Λίγο	25%
Σχετικά	25%
Αρκετές φορές	15%
Τις περισσότερες φορές	8,33%
Απαραίτητα	6,67%

Πίνακας 85. Τους τελευταίους 12 μήνες, πιστεύω ότι χρειάστηκα θεραπευτική αγωγή για την ψυχική μου υγεία.

Καθόλου	40%
Λίγο	15%
Σχετικά	13,33%
Αρκετές φορές	13,33%
Τις περισσότερες φορές	6,67%
Απαραίτητα	11,67%

Πίνακας 86. Τους τελευταίους 12 μήνες, υπήρξε φορά που αισθανθήκατε, ότι ίσως χρειάζεται να επισκεφτείτε έναν ειδικό εξαιτίας συναισθηματικών ή νευρολογικών προβλημάτων ή λόγω της χρήσης αλκοόλ ή ναρκωτικών, αλλά τελικά δεν πήγατε;

Ναι, παρακαλώ προσδιορίστε	41,67%
Όχι	58,33%

Πίνακας 87. Τους τελευταίους 12 μήνες, ποιές πηγές βοήθειας χρησιμοποιήσατε; (επιλέξτε όλα όσα ισχύουν):

Γενικό γιατρό επαγγελματία	27%
Ψυχολόγο	62%
Ψυχίατρο	11%
Κοινωνικές υπηρεσίες	11%
Φαρμακευτική αγωγή	5%

Πίνακας 88. Σκεφτόμουν ότι το πρόβλημα θα εξαφανιστεί από μόνο του.

Δεν με επηρέασαν	41,67%
Με επηρέασαν λίγο	28,33%
Με επηρέασαν αρκετά	21,67%
Με επηρέασαν πολύ	8,33%

Πίνακας 89. Σκεφτόμουν, ότι η βοήθεια που χρειαζόμουν θα ήταν πολύ ακριβή.

Δεν με επηρέασαν	26,67%
Με επηρέασαν λίγο	26,67%
Με επηρέασαν αρκετά	18,33%
Με επηρέασαν πολύ	28,33%

Πίνακας 90. Δεν ήμουν σίγουρη για το που να πάω για βοήθεια ή που έχω πρόσβαση.

Δεν με επηρέασαν	53,33%
Με επηρέασαν λίγο	16,67%
Με επηρέασαν αρκετά	23,33%
Με επηρέασαν πολύ	6,67%

Πίνακας 91. Σκεφτόμουν, ότι η βοήθεια δεν θα με ωφελήσει.

Δεν με επηρέασαν	65%
Με επηρέασαν λίγο	16,67%
Με επηρέασαν αρκετά	18,33%
Με επηρέασαν πολύ	0%

Πίνακας 92. Είχα προβλήματα απόστασης ή μεταφοράς.

Δεν με επηρέασαν	73,33%
Με επηρέασαν λίγο	16,67%
Με επηρέασαν αρκετά	8,33%
Με επηρέασαν πολύ	1,67%

Πίνακας 93. Σκεφτόμουν, τι θα πουν οι άλλοι.

Δεν με επηρέασαν	80%
Με επηρέασαν λίγο	11,67%
Με επηρέασαν αρκετά	5%
Με επηρέασαν πολύ	3,33%

Πίνακας 94. Ένιωθα ντροπή ή αμηχανία.

Δεν με επηρέασαν	65%
Με επηρέασαν λίγο	20%
Με επηρέασαν αρκετά	10%
Με επηρέασαν πολύ	5%

Πίνακας 95. Σκεφτόμουν, ότι η βοήθεια θα έπαιρνε πολύ χρόνο ή θα ήταν κάτι άβολο για μένα.

Δεν με επηρέασαν	53,33%
Με επηρέασαν λίγο	21,67%
Με επηρέασαν αρκετά	18,33%
Με επηρέασαν πολύ	6,67%

Πίνακας 96. Δεν μπορούσα να βρω χρόνο, πέρα από τη δουλειά ή τις ευθύνες της οικογένειας.

Δεν με επηρέασαν	61,67%
Με επηρέασαν λίγο	23,33%
Με επηρέασαν αρκετά	8,33%
Με επηρέασαν πολύ	6,67%

Πίνακας 97. Ήθελα ή σκεφτόμουν, ότι μπορούσα να λύσω τα προβλήματα μου μόνη μου.

Δεν με επηρέασαν	30%
Με επηρέασαν λίγο	30%
Με επηρέασαν αρκετά	27,67%
Με επηρέασαν πολύ	13,33%

Πίνακας 98. Σκεφτόμουν, ότι η κατάσταση μου ήταν φυσιολογική ή δεν ήταν σοβαρή.

Δεν με επηρέασαν	40%
Με επηρέασαν λίγο	26,67%
Με επηρέασαν αρκετά	25%
Με επηρέασαν πολύ	8,33%

Πίνακας 99. **Ανησυχούσα, ότι δεν θα κατάφερα, να πάρω τη βοήθεια σύντομα.**

Δεν με επηρέασαν	61,67%
Με επηρέασαν λίγο	20%
Με επηρέασαν αρκετά	15%
Με επηρέασαν πολύ	3,33%

Πίνακας 100. **Φοβόμουν για την εισαγωγή μου σε κάποιο νοσοκομείο παρά τη θέληση μου.**

Δεν με επηρέασαν	86,67%
Με επηρέασαν λίγο	8,33%
Με επηρέασαν αρκετά	3,33%
Με επηρέασαν πολύ	1,67%

Πίνακας 101. **Ανησυχούσα ότι, εάν οι άλλοι ανακάλυπταν τα προβλήματα υγείας μου ή την κατάσταση μου, μπορεί να έχανα τη στέγη, την ασφάλεια ή τα παιδιά μου.**

Δεν με επηρέασαν	85%
Με επηρέασαν λίγο	8,33%
Με επηρέασαν αρκετά	5%
Με επηρέασαν πολύ	1,67%

Πίνακας 102. **Δεν ήμουν ικανοποιημένη με τις υπηρεσίες, που ήταν διαθέσιμες.**

Δεν με επηρέασαν	76,67%
Με επηρέασαν λίγο	15%
Με επηρέασαν αρκετά	3,33%
Με επηρέασαν πολύ	5%

Πίνακας 103. **Ένιωθα ότι η βοήθεια που ήταν διαθέσιμη, δεν θα μου παρείχε τη θεραπευτική αγωγή ή τη βοήθεια που ήταν καλύτερη για το πρόβλημα μου.**

Δεν με επηρέασαν	68,33%
Με επηρέασαν λίγο	16,67%
Με επηρέασαν αρκετά	11,67%
Με επηρέασαν πολύ	3,33%

Πίνακας 104. **Είχα αναζητήσει βοήθεια παλιότερα, αλλά αυτό δεν βοήθησε.**

Δεν με επηρέασαν	76,67%
Με επηρέασαν λίγο	10%
Με επηρέασαν αρκετά	8,33%

Με επηρέασαν πολύ	5%
-------------------	----

Πίνακας 105. Δεν είχα αρκετούς οικονομικούς πόρους.

Δεν με επηρέασαν	35%
Με επηρέασαν λίγο	25%
Με επηρέασαν αρκετά	13,33%
Με επηρέασαν πολύ	26,67%

Πίνακας 106. Η ασφάλιση υγείας μου δεν θα κάλυπτε τον τύπο της θεραπείας που χρειαζόμουν.

Δεν με επηρέασαν	60%
Με επηρέασαν λίγο	11,67%
Με επηρέασαν αρκετά	13,33%
Με επηρέασαν πολύ	15%

Πίνακας 107. Ένιωθα, ότι το πολιτισμικό, εθνικό υπόβαθρο ή η συγκεκριμένη κατάσταση δεν θα ήταν κατανοητή.

Δεν με επηρέασαν	78,33%
Με επηρέασαν λίγο	13,33%
Με επηρέασαν αρκετά	8,33%
Με επηρέασαν πολύ	0%

Πίνακας 108. Επαγγελματίες από τη δική μου πολιτισμική ή εθνική ομάδα δεν ήταν διαθέσιμοι.

Δεν με επηρέασαν	96,67%
Με επηρέασαν λίγο	1,67%
Με επηρέασαν αρκετά	1,67%
Με επηρέασαν πολύ	0%

Πίνακας 109. Το είδος της βοήθειας, που χρειαζόμουν, δεν ήταν διαθέσιμο.

Δεν με επηρέασαν	90%
Με επηρέασαν λίγο	6,67%
Με επηρέασαν αρκετά	1,67%
Με επηρέασαν πολύ	1,67%

Πίνακας 110. Ένιωθα, ότι θα υπήρχε προκατάληψη, ρατσισμός και διάκριση απέναντι μου.

Δεν με επηρέασαν	78,33%
Με επηρέασαν λίγο	13,33%
Με επηρέασαν αρκετά	6,67%
Με επηρέασαν πολύ	1,67%

Πίνακας 111. **Σκεφτόμουν, ότι η κατάσταση μου ήταν εξαιρετικά προσωπική ή ήθελα να την κρατήσω κρυφή.**

Δεν με επηρέασαν	61,67%
Με επηρέασαν λίγο	23,33%
Με επηρέασαν αρκετά	10%
Με επηρέασαν πολύ	5%

Πίνακας 112. **Φοβόμουν τις συνέπειες για τον εαυτό μου, τα παιδιά μου ή την οικογένεια μου.**

Δεν με επηρέασαν	81,67%
Με επηρέασαν λίγο	11,67%
Με επηρέασαν αρκετά	1,67%
Με επηρέασαν πολύ	5%

Πίνακας 113. **Ήμουν μπερδεμένη ή ανίκανη να σχεδιάσω όλες τις λεπτομέρειες ή τα βήματα.**

Δεν με επηρέασαν	56,67%
Με επηρέασαν λίγο	26,67%
Με επηρέασαν αρκετά	11,67%
Με επηρέασαν πολύ	5%

Πίνακας 114. **Ένιωθα παγωμένη και ανίκανη να ξεκινήσω.**

Δεν με επηρέασαν	51,67%
Με επηρέασαν λίγο	26,67%
Με επηρέασαν αρκετά	13,33%
Με επηρέασαν πολύ	8,33%

Πίνακας 115. **Πίστευα, ότι οι άνθρωποι θα με κρίνουν.**

Δεν με επηρέασαν	68,33%
Με επηρέασαν λίγο	18,33%
Με επηρέασαν αρκετά	8,33%
Με επηρέασαν πολύ	5%

Πίνακας 116. **Δεν μπορούσα να ταξινομήσω τα συναισθήματα μου ή τι ήταν αυτό που χρειαζόμουν.**

Δεν με επηρέασαν	40%
Με επηρέασαν λίγο	28,33%
Με επηρέασαν αρκετά	26,67%
Με επηρέασαν πολύ	5%

Πίνακας 117. **Φοβόμουν, ότι δεν θα μπορούσα να εκφράσω ξεκάθαρα τις ανάγκες μου.**

Δεν με επηρέασαν	41,67%
Με επηρέασαν λίγο	36,67%
Με επηρέασαν αρκετά	1,67%
Με επηρέασαν πολύ	5%

Πίνακας 118. **Φοβόμουν, ότι θα εξηγούσα τις ανάγκες μου, αλλά κανείς δεν θα με βοηθούσε.**

Δεν με επηρέασαν	60%
Με επηρέασαν λίγο	28,33%
Με επηρέασαν αρκετά	10%
Με επηρέασαν πολύ	1,67%

Πίνακας 119. **Ένιωθα, ότι δεν μπορούσα να εμπιστευτώ ανθρώπους να με βοηθήσουν.**

Δεν με επηρέασαν	63,33%
Με επηρέασαν λίγο	21,67%
Με επηρέασαν αρκετά	13,33%
Με επηρέασαν πολύ	1,67%

Πίνακας 120. **Ένιωθα, ότι δεν υπήρχε κανείς, που θα μπορούσε να με καταλάβει ή να με βοηθήσει.**

Δεν με επηρέασαν	61,67%
Με επηρέασαν λίγο	21,67%
Με επηρέασαν αρκετά	13,33%
Με επηρέασαν πολύ	3,33%

Πίνακας 121. **Άλλα άτομα με απέτρεπαν από το να ζητήσω τη βοήθεια που χρειαζόμουν.**

Δεν με επηρέασαν	85%
Με επηρέασαν λίγο	13,33%
Με επηρέασαν αρκετά	0%
Με επηρέασαν πολύ	1,67%

Πίνακας 122. **Φοβόμουν, ότι θα με θεωρούσαν αδύναμη.**

Δεν με επηρέασαν	63,33%
Με επηρέασαν λίγο	21,67%
Με επηρέασαν αρκετά	11,67%
Με επηρέασαν πολύ	3,33%

Πίνακας 123. **Φοβόμουν, ότι το να ζητήσω βοήθεια, θα ήταν συναισθηματική δύσκολο ή ότι θα με πλήγωνε ακόμα περισσότερο.**

Δεν με επηρέασαν	58,33%
Με επηρέασαν λίγο	20%
Με επηρέασαν αρκετά	18,33%
Με επηρέασαν πολύ	3,33%

Πίνακας 124. **Δεν ζήτησα βοήθεια σε μια προσπάθεια να προστατέψω τον εαυτό μου.**

Δεν με επηρέασαν	75%
Με επηρέασαν λίγο	11,67%
Με επηρέασαν αρκετά	10%
Με επηρέασαν πολύ	3,33%

Πίνακας 125. **Μιλώντας ανοιχτά για τα συναισθήματά μου, θα με έκανε αδύναμη.**

Δεν με επηρέασαν	61,67%
Με επηρέασαν λίγο	28,33%
Με επηρέασαν αρκετά	8,33%
Με επηρέασαν πολύ	1,67%

Πίνακας 126. **Η λήψη βοήθειας θα σήμαινε, ότι έχω αποτύχει ή ηττηθεί.**

Δεν με επηρέασαν	70%
Με επηρέασαν λίγο	18,33%
Με επηρέασαν αρκετά	11,67%
Με επηρέασαν πολύ	0%

Πίνακας 127. **Πίστευα, ότι οι δυνατοί άνθρωποι δεν χρειάζονται βοήθεια.**

Δεν με επηρέασαν	61,67%
Με επηρέασαν λίγο	28,33%
Με επηρέασαν αρκετά	5%
Με επηρέασαν πολύ	5%

Πίνακας 128. **Η αναζήτηση βοήθειας θα απαιτούσε να αναγνωρίσω πράγματα που δεν ήθελα να αντιμετωπίσω.**

Δεν με επηρέασαν	50%
Με επηρέασαν λίγο	20%
Με επηρέασαν αρκετά	23,33%
Με επηρέασαν πολύ	6,67%

Πίνακας 129. **Ανησυχούσα, ότι δεν δικαιούμουν ή ότι ήμουν ανάξια βοήθειας.**

Δεν με επηρέασαν	83,33%
Με επηρέασαν λίγο	10%
Με επηρέασαν αρκετά	3,33%
Με επηρέασαν πολύ	3,33%

Πίνακας 130. Γυμνάζομαι και τρώω υγιεινά.

Ναι	45%
Όχι	55%

Πίνακας 131. Ξεκουράζω και χαλαρώνω το μυαλό και το σώμα μου.

Ναι	63,33%
Όχι	36,67%

Πίνακας 132. Δημιουργώ και ακολουθώ μια ρουτίνα.

Ναι	36,67%
Όχι	63,33%

Πίνακας 133. Περνάω χρόνο μόνη μου.

Ναι	76,67%
Όχι	23,33%

Πίνακας 134. Προγραμματίζω χρόνο για διασκέδαση.

Ναι	51,67%
Όχι	48,33%

Πίνακας 135. Μοιράζομαι τις εμπειρίες έμφυλης βίας σε θεραπευτικούς χώρους.

Ναι	21,67%
Όχι	78,33%

Πίνακας 136. Συμμετέχω σε δραστηριότητες, που απελευθερώνουν έντονα συναισθήματα.

Ναι	26,67%
Όχι	73,33%

Πίνακας 137. Επικοινωνώ τις ανάγκες και τα όρια μου.

Ναι	53,33%
Όχι	46,67%

Πίνακας 138. Αναγνωρίζω και προκαλώ επιβλαβείς σκέψεις.

Ναι	33,33%
Όχι	66,67%

Πίνακας 139. Εκφράζομαι μέσω δημιουργικής γραφής ή τέχνης.

Ναι	28,33%
Όχι	71,67%

Πίνακας 140. Βρίσκω ή δημιουργώ χώρους, όπου μπορώ να αναζωογονηθώ.

Ναι	25%
-----	-----

Όχι	75%
-----	-----

Πίνακας 141. **Φέρνω ομορφιά, δύναμη και υπερηφάνεια στη ζωή μου.**

Ναι	46,67%
Όχι	53,33%

Πίνακας 142. **Παίρνω τον απαιτούμενο χρόνο και χώρο για να θεραπευτώ.**

Ναι	36,67%
Όχι	63,33%

Πίνακας 143. **Αποφεύγω δραστηριότητες και χώρους, που μπορούν να με βλάψουν.**

Ναι	41,67%
Όχι	58,33%

Πίνακας 144. **Ζητώ βοήθεια και αφήνω τους άλλους να με βοηθήσουν.**

Ναι	38,33%
Όχι	61,67%

Πίνακας 145. **Χτίζω φιλίες και συνδέομαι με φίλους.**

Ναι	78,33%
Όχι	21,67%

Πίνακας 146. **Κάνω εθελοντισμό/βοηθώ άλλους.**

Ναι	25%
Όχι	75%

Πίνακας 147. **Διατηρώ την επαφή με αγαπημένους και οικογένεια.**

Ναι	70%
Όχι	30%

Πίνακας 148. **Εξερευνώ νέες ρομαντικές σχέσεις.**

Ναι	13,33%
Όχι	86,67%

Πίνακας 149. **Βρίσκω τρόπους να παίζω, ως μέσο επαφής.**

Ναι	13,33%
Όχι	86,67%

Πίνακας 150. **Σταματώ την επικοινωνία με εκείνους που με πλήγωσαν.**

Ναι	66,67%
Όχι	33,33%

Πίνακας 151. Βρίσκω μια κοινότητα επιζώντων.

Ναι	5%
Όχι	95%

Πίνακας 152. Μοιράζομαι την ιστορία μου δημόσια.

Ναι	16,67%
Όχι	83,33%

Πίνακας 153. Αξιοποιώ υπηρεσίες και εκπαίδευση, που σχετίζονται με το τραύμα.

Ναι	18,33%
Όχι	81,67%

Πίνακας 154. Συμμετέχω εθελοντικά σε υπηρεσία διαχείρισης του τραύματος.

Ναι	1,67%
Όχι	98,33%

Πίνακας 155. Μαθαίνω/συμμετέχω στην προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ναι	30%
Όχι	70%

156. Αναφέρω το περιστατικό στην αστυνομία/εξουσιοδοτημένο όργανο.

Ναι	13,33%
Όχι	86,67%

Πίνακας 157. Προετοιμάζομαι για νομικά μέτρα. Συγκεντρώνω στοιχεία.

Ναι	13,33%
Όχι	86,67%

Πίνακας 158. Λαμβάνω νομικά μέτρα, για να προστατέψω τον εαυτό μου, τα παιδιά μου ή την περιουσία μου.

Ναι	13,33%
Όχι	86,67%

Πίνακας 159. Λαμβάνω δράση, για να βελτιώσω τα συναισθήματα και την ασφάλεια μου.

Ναι	23,33%
Όχι	76,67%

Πίνακας 160. Ασκώ τα θρησκευτικά πιστεύω/δεσμεύομαι στην πίστη μου/προσεύχομαι, συνδέομαι με την ανώτερη δύναμη.

Ναι	26,67%
Όχι	73,33%

Πίνακας 161. **Βρίσκομαι στη φύση/ανακαλύπτω την ομορφιά στη φύση, στην κηπουρική.**

Ναι	33,33%
Όχι	66,67%

Πίνακας 162. **Ασκούμαι να είμαι προσεκτική/παρούσα/ να αναπνέω βαθιά συνειδητά.**

Ναι	31,67%
Όχι	78,33%

Πίνακας 163. **Βρίσκω χρόνο να αστειεύομαι/να γελάω/να διασκεδάζω.**

Ναι	68,33%
Όχι	31,67%

Πίνακας 164. **Ασκούμαι στο να νιώθω ευγνωμοσύνη/αποδοχή/αυτό-αποδοχή.**

Ναι	51,67%
Όχι	48,33%

Πίνακας 165. **Δοκιμάζω καινούργια πράγματα, που με εμπνέουν ή με προκαλούν.**

Ναι	35%
Όχι	65%

Πίνακας 166. **Δημιουργώ εικόνες για το μέλλον (μακροπρόθεσμους στόχους).**

Ναι	60%
Όχι	40%

Πίνακας 167. **Προετοιμάζομαι με επιμόρφωση και εκπαίδευση.**

Ναι	45%
Όχι	55%

Πίνακας 168. **Τακτοποιώ το χώρο μου.**

Ναι	61,67%
Όχι	38,33%

Πίνακας 169. **Κάνω αιτήσεις για οικονομική ασφάλεια/καινούργια δουλειά.**

Ναι	20%
Όχι	80%

Πίνακας 170. **Θέτω βραχυπρόθεσμους στόχους/κάνω μικρά βήματα, γιορτάζω μικρές νίκες.**

Ναι	58,33%
Όχι	41,67%

